

Protokoll fört vid Stockholms kommunfullmäktiges sammanträde måndagen den 29 januari 2024

Tid:

kl. 16:00-21:45

Lokal:

Rådssalen

Närvarande:

Se bilaga

§§1-28

Justerat den 5 februari 2024

Anslaget den 6 februari 2024

Olle Burell

Cecilia Brinck

Clara Lindblom

Kerstin Tillkvist
Sekreterare

ÄRENDELISTA

- §1 Bordläggning av interpellationer
- §2 Interpellation av Marcus Wangel (C) till miljö- och klimatborgarrådet Åsa Lindhagen (MP) gällande bräddningar av avloppsvatten
- §3 Interpellation av Nike Örbrink (KD) till trafikborgarrådet Lars Strömgren (MP) angående stadens arbete med terrorförebyggande arbete i stadsmiljön
- §4 Interpellation av Jan Jönsson (L) till finansborgarrådet Karin Wanngård (S) om majoritetens syn på sitt demokratiska uppdrag
- §5 Ändring av föredragningsordning
- §6 Nya interpellationer
- §7 Frågestund
- §8 Mötet öppnas
- §9 Närvaro
- §10 Justering
- §11 Anmälningsärenden till kommunfullmäktige år 2024
- §12 Valärenden i kommunfullmäktige 2024
- §13 Projekt Ombyggnad av fastigheten Pilträdet 11, hus 06, till kontorslokaler, inom Kungsholmens stadsdelsnämndsområde
- §14 Maxtaxa 2024 – nya avgifter förskola, fritidshem och omsorg på obekvämt arbetstid
- §15 Stockholms stads trygghetsprogram 2024-2027
- §16 Stockholms stads reviderade strategi 2024-2026 för att förhindra att barn, unga och unga vuxna dras in i kriminalitet
- §17 Riktlinje för chefsstruktur och chefsnivåer i Stockholms stad

- §18 Inriktningsbeslut avseende Micasa Fastigheter i Stockholm AB:s anpassning till kontor och seniorbostäder samt underhåll av fastigheten Bygeln 5 i Rågsved
- §19 Verksamhetsövergång från dotterbolagen Visit Stockholm AB och Invest Stockholm Business Region AB till moderbolaget Stockholm Business Region AB
- §20 Gemensamma miljökrav vid upphandling av entreprenader
- §21 Motion om att utreda kriminaliteten på stadens fritidsgårdar
- §22 Motion om att införa en obligatorisk bakgrundskontroll via belastningsregistret inför anställning inom omsorgen och äldreomsorgen
- §23 Motion om kompetensförsörjningen inom äldreomsorgen
- §24 Motion om åtgärder för att minska Stockholms stads problem med gäss
- §25 Motion om att Spånga bör slås ihop med Hässelby-Vällingby eller Bromma stadsdelsnämnd
- §26 Bordläggning av motioner
- §27 Nyväckta motioner
- §28 Mötet avslutas

**§ 1
Bordläggning av interpellationer**

Kommunfullmäktige bordlägger interpellationerna som redovisas i punkterna 1-4 och 8-15 i kungörelsen.

§ 2**Interpellation av Marcus Wangel (C) till miljö- och klimatborgarrådet Åsa Lindhagen (MP) gällande bräddningar av avloppsvatten**

KS 2023/944

Beslut

Interpellationen är besvarad.

Interpellationen

Marcus Wangel (C) har ställt en interpellation till miljö- och klimatborgarrådet Åsa Lindhagen (MP) gällande bräddningar av avloppsvatten. Kommunfullmäktige beslutade den 25 september 2023 att interpellationen fick ställas.

Borgarrådet Lindhagen (MP) besvarar interpellationen.

I debatten yttrar sig, se bilaga 2.

§ 3**Interpellation av Nike Örbrink (KD) till trafikborgarrådet
Lars Strömgren (MP) angående stadens arbete med
terrorförebyggande arbete i stadsmiljön**

KS 2023/989

Beslut

Interpellationen är besvarad.

Interpellationen

Nike Örbrink (KD) har ställt en interpellation till trafikborgarrådet Lars Strömgren (MP) angående stadens arbete med terrorförebyggande arbete i stadsmiljön.

Kommunfullmäktige beslutade den 25 september 2023 att interpellationen fick ställas.

Borgarrådet Strömgren (MP) besvarar interpellationen.

I debatten yttrar sig, se bilaga 2.

§ 4**Interpellation av Jan Jönsson (L) till finansborgarrådet
Karin Wanngård (S) om majoritetens syn på sitt
demokratiska uppdrag**

KS 2023/1232

Beslut

Interpellationen är besvarad.

Interpellationen

Jan Jönsson (L) har ställt en interpellation till finansborgarrådet Karin Wanngård (S) om majoritetens syn på sitt demokratiska uppdrag. Kommunfullmäktige beslutade den 27 november 2023 att interpellationen fick ställas.

Borgarrådet Wanngård (S) besvarar interpellationen.

I debatten yttrar sig, se bilaga 2.

**§ 5
Ändring av föredragningsordning**

Punkterna 48-50 i kungörelsen behandlas före punkten 16 i kungörelsen.

§ 6 Nya interpellationer

Beslut

1. Interpellationerna får ställas.
2. Interpellationerna bordläggs.

Nya interpellationer

1. Interpellation av Andréa Hedin (M) till utbildnings-
arbetsmarknads- och personalborgarrådet Emilia Bjuggren (S)
angående genomströmning på gymnasiet.
Rotel III. Dnr KS 2024/137
2. Interpellation av Dennis Wedin (M) till finansborgarrådet Karin
Wanngård (S) om förutsättningarna för Stockholms småföretagare.
Rotel I. Dnr KS 2024/141
3. Interpellation av Per Rosencrantz (M) till utbildnings-
arbetsmarknads- och personalborgarrådet Emilia Bjuggren (S) om
Socialdemokraternas integrationspolitik.
Rotel III. Dnr KS 2024/142

Sammanträdes ajournerades från kl. 16.48 till kl. 17.00.

§ 7 Frågestund

Fråga 1

Borgarrådet Fjellner (M) ställer en fråga om höjda parkeringsavgifter.

Borgarrådet Strömgren (MP) svarar på frågan.

Fråga 2

Gabriel Kroon (SD) ställer en fråga om när styret kommer att återplantera träden längs Drottningholmsvägen/Bergslagsvägen.

Borgarrådet Strömgren (MP) svarar på frågan.

Fråga 3

Björn Ljung (L) ställer en fråga om åtgärder mot strukturell bostadsbrist.

Borgarrådet Lindblom (V) svarar på frågan.

Fråga 4

Jonas Naddebo (C) ställer en fråga om antisemitism i Stockholm.

Borgarrådet Wanngård (S) svarar på frågan.

Fråga 5

Borgarrådet Wedin (M) ställer en fråga om Rissneskogens framtid.

Borgarrådet Wanngård (S) svarar på frågan.

Fråga 6

Emelie Wassermann (SD) ställer en fråga om hur säkerställer ni att alla stockholmare ges möjlighet att bada.

Borgarrådet Valeskog (S) svarar på frågan.

Fråga 7

Borgarrådet Jönsson (L) ställer en fråga om de utmaningar och samarbetsytor krognäringen möter av miljöförvaltningen kring ljudnivåer.

Borgarrådet Lindhagen (MP) svarar på frågan.

Fråga 8

Hamid Ershad Sarabi (C) ställer en fråga om IT-säkerhet i skolan.

Borgarrådet Bjuggren (S) svarar på frågan.

§ 8
Mötet öppnas

§ 9
Närvaro

Närvaro, se bilaga 1.

**§ 10
Justering**

Förste vice ordföranden Cecilia Brinck (M) och borgarrådet Clara Lindblom (V) justerar dagens protokoll tillsammans med ordföranden Olle Burell (S). Justering sker den 5 februari 2024.

§ 11
Anmälningssärenden till kommunfullmäktige år 2024
KS 2024/12

Beslut

Följande ärenden anmäls till kommunfullmäktige:

**Anmälda skrivelser till kommunfullmäktige under tiden 7/12
2023 – 24/1 2024:**

Nacka tingsrätt, Mark- och miljödomstolen

Dom (2023-12-27) angående överklagande av kommunfullmäktiges beslut 2023-06-19, § 22 gällande detaljplan för fastigheten Fatburen 1 m.fl. Söderhallarna i stadsdelen Södermalm i Stockholms kommun, DP 2018-05872-54, mål nr P 5343-23.
Mark- och miljödomstolen avslår överklagandet.
Dnr KS 2023/843

Förvaltningsrätten i Stockholm

Beslut samt föreläggande (2024-01-12) - Laglighetsprövning enligt kommunallagen av kommunfullmäktiges beslut 2023-12-11 § 24 - Höjd boendeparkeringsavgift i taxeområde 2 och 3 och sänkta avgifter för nyttoparkering; nu fråga om inhibition.
Förvaltningsrätten avslår yrkandet om inhibition.
Dnr KS 2024/98

Länsstyrelsen Stockholm

Beslut (2023-12-28) angående detaljplan för fastigheten Yxan 4 (Norra Högalid) i stadsdelen Södermalm (250 bostäder, vårdboende och centrum).
Länsstyrelsen beslutar att inte pröva kommunens antagandebeslut i enlighet med vad som anges i 11 kap. 10 § plan- och bygglagen (2010:900) PBL.
Dnr KS 2022/1410

Beslut (2023-12-20) angående detaljplan för Östra Hagastaden, Norrtull, fastigheten Vasastaden 1:100 m.fl., i stadsdelen Vasastaden Dp 2016-17865-54.
Länsstyrelsen beslutar att inte pröva kommunens antagandebeslut i enlighet med vad som anges i 11 kap. 10 § plan- och bygglagen (2010:900) PBL.
Dnr KS 2023/136

Beslut (2023-12-28) angående detaljplan för Västra Hagsätra, Höstsådden 1 m.fl. i stadsdelen Hagsätra (ca 470 bostäder, förskola, kyrka och centrumverksamheter).

Länsstyrelsen beslutar att inte pröva kommunens antagandebeslut i enlighet med vad som anges i 11 kap. 10 § plan- och bygglagen (2010:900) PBL.

Dnr KS 2023/752

§ 12
Valärenden i kommunfullmäktige 2024

KS 2024/8

Beslut

1. Avsägelse och entlediganden godkänns.
2. Val förrättas för att utse ny person till uppdrag enligt valberedningens förslag samt tilläggsförslag från Jonas Naddebo (C).
3. Om inte annat framgår inträder den senast valda ersättaren sist till tjänstgöring för sitt parti.
4. Om en ersättare/suppleant utses till ordinarie ledamot, utses en ny ersättare/suppleant.
5. För avsägelse i kommunfullmäktige hemställs om ny sammanräkning hos länsstyrelsen.
6. Vakanser bordläggs.

Ärendet

Valärenden i kommunfullmäktige den 29 januari 2024 behandlas.

Förslag till beslut

Jonas Naddebo (C) föreslår att kommunfullmäktige godkänner Karro Olofsson (C) som ersättare i Skarpnäcks stadsdelsnämnd.

Beslutsordning

Ordföranden konstaterar att det finns ett förslag till beslut och det är kommunstyrelsens och valberedningens förslag med tilläggsförslag från Jonas Naddebo (C). Ordföranden finner att kommunfullmäktige beslutar enligt förslaget.

§ 13**Projekt Ombyggnad av fastigheten Pilträdet 11, hus 06,
till kontorslokaler, inom Kungsholmens
stadsdelsnämndsområde**

Genomförandebeslut

Framställan från utbildningsnämnden och fastighetsnämnden
KS 2023/1266**Beslut**

1. Fastighetsnämnden medges rätt att genomföra projektet Ombyggnad av fastigheten Pilträdet 11, hus 06, till en investeringsutgift som redovisas i bilaga till utlåtandet.
2. Utgifterna för 2024 ska rymmas inom nämndens investeringsbudget. Utgifterna för kommande år behandlas i budget för 2025.
3. Paragrafen justeras omedelbart.

Reservationer

Samtliga ledamöter för Liberalerna och Centerpartiet reserverar sig mot beslutet till förmån för det egna förslaget.

Ärendet

Kommunstyrelsens utlåtande behandlas. Utlåtandet gäller Projekt Ombyggnad av fastigheten Pilträdet 11, hus 06, till kontorslokaler, inom Kungsholmens stadsdelsnämndsområde.

I debatten yttrar sig, se bilaga 2.

Förslag till beslut

Borgarrådet Lindblom (V) och Martin Hansson (MP) föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag.

Jonas Naddebo (C) och borgarrådet Jönsson (L) föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt Liberalernas och Centerpartiets förslag till beslut i kommunstyrelsen.

Beslutsordning

Ordföranden ställer förslagen mot varandra finner att kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag.

§ 14
Maxtaxa 2024 – nya avgifter förskola, fritidshem och omsorg på obekväm arbetstid
KS 2023/1435

Beslut

1. Nya avgiftsnivåer för Stockholm stads verksamheter inom förskola, fritidshem och omsorg på obekväm arbetstid, oavsett regiform, från och med 1 februari 2024 fastställs med hänvisning till vad som sägs i utlåtandet.
2. Paragrafen justeras omedelbart.

Ärendet

Kommunstyrelsens utlåtande behandlas. Utlåtandet gäller Maxtaxa 2024 – nya avgifter förskola, fritidshem och omsorg på obekväm arbetstid.

Beslutsordning

Ordföranden konstaterar att det finns ett förslag till beslut och det är kommunstyrelsens förslag. Ordföranden finner att kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag.

§ 15
Stockholms stads trygghetsprogram 2024-2027

KS 2023/739

Beslut

Ärendet återremitteras med stöd av kommunallagens regler om minoritetsåterremiss och med motivering som anförs i Moderaternas, Liberalernas och Centerpartiets reservation i kommunstyrelsen.

Ärendet

Kommunstyrelsens utlåtande behandlas. Utlåtandet gäller Stockholms stads trygghetsprogram 2024-2027.

I debatten yttrar sig, se bilaga 2.

Förslag till beslut

Borgarrådet Ojanne (S) och Magnus Runsten (MP) föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag.

Borgarrådet Jönsson (L), Nike Örbrink (KD), borgarrådet Fjellner (M) och Thomas Wihlman (C) föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt Moderaternas, Liberalernas och Centerpartiets förslag till beslut i kommunstyrelsen som innebär att ärendet ska återremitteras.

Beslutsordning

Ordföranden prövar förslaget om återremiss mot att ärendet ska avgöras idag och finner att kommunfullmäktige beslutar återremittera ärendet med stöd av kommunallagens regler om minoritetsåterremiss och med den motivering som anförs i Moderaternas, Liberalernas och Centerpartiets reservation i kommunstyrelsen.

§ 16

Stockholms stads reviderade strategi 2024-2026 för att förhindra att barn, unga och unga vuxna dras in i kriminalitet

Hemställan från socialnämnden

KS 2023/758

Beslut

Stockholms stads strategi 2024-2026 för att förhindra att barn, unga och unga vuxna dras in i kriminalitet i enlighet med bilaga 1 till utlåtandet godkänns.

Reservationer

Samtliga ledamöter för Sverigedemokraterna reserverar sig mot beslutet till förmån för det egna förslaget.

Samtliga ledamöter för Liberalerna reserverar sig mot beslutet till förmån för det egna förslaget.

Samtliga ledamöter för Centerpartiet reserverar sig mot beslutet till förmån för det egna förslaget.

Samtliga ledamöter för Kristdemokraterna reserverar sig mot beslutet till förmån för det egna förslaget.

Ärendet

Kommunstyrelsens utlåtande behandlas. Utlåtandet gäller Stockholms stads reviderade strategi 2024-2026 för att förhindra att barn, unga och unga vuxna dras in i kriminalitet.

I debatten yttrar sig, se bilaga 2.

Förslag till beslut

Borgarrådet Ojanne (S), borgarrådet Mattsson (V) och Magnus Runsten (MP) föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag.

Gabriel Kroon (SD) föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt Sverigedemokraternas förslag till beslut, se bilaga 3.

Borgarrådet Jönsson (L) föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt Liberalernas förslag till beslut i kommunstyrelsen.

Johan Kling (C) föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt Centerpartiets förslag till beslut i kommunstyrelsen.

Nike Örbrink (KD) föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt Kristdemokraternas ersättaryttrande i kommunstyrelsen.

Beslutsordning

Ordföranden ställer förslagen mot varandra och finner att kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag.

§ 17**Riktlinje för chefsstruktur och chefsnivåer i Stockholms stad**

Initiativärende

KS 2023/434

Beslut

1. Riktlinje för chefsstruktur och chefsnivåer i Stockholms stad godkänns enligt bilaga 1 till utlåtandet.
2. Samtliga nämnder ska genomföra översyn av sin chefsstruktur utifrån Riktlinje för chefsstruktur och chefsnivåer i Stockholms stad senast i samband med verksamhetsplanering för 2025.
3. Stockholms Stadshus AB uppmanas att för egen del ta stöd i och ge samtliga bolagsstyrelser i uppdrag att ta stöd i Riktlinje för chefsstruktur och chefsnivåer i Stockholms stad i sitt arbete att säkra en ändamålsenlig organisation med ett rimligt antal medarbetare per chef.
4. Uppföljning av stadens chefsstruktur ska ske inom ramen för det integrerade systemet för ledning och styrning av stadens ekonomi och verksamheter (ILS) samt i det systematiska arbetsmiljöarbetet.

Ärendet

Kommunstyrelsens utlåtande behandlas. Utlåtandet gäller Riktlinje för chefsstruktur och chefsnivåer i Stockholms stad.

I debatten yttrar sig, se bilaga 2.

Förslag till beslut

Arvid Vikman Rindevall (S) och borgarrådet Mattsson (V) föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag.

Beslutsordning

Ordföranden konstaterar att det finns ett förslag till beslut och det är kommunstyrelsens förslag. Ordföranden finner att kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag.

§ 18
**Inriktningsbeslut avseende Micasa Fastigheter i
Stockholm AB:s anpassning till kontor och
seniorbostäder samt underhåll av fastigheten Bygeln 5 i
Rågsved**

KS 2023/1161

Beslut

Inriktningen för Micasa Fastigheter i Stockholm AB:s anpassning till kontor och seniorbostäder samt underhåll av fastigheten Bygeln 5 i Rågsved, till en total investeringsutgift om 349 mnkr inklusive moms och index, godkänns.

Ärendet

Kommunstyrelsens utlåtande behandlas. Utlåtandet gäller Inriktningsbeslut avseende Micasa Fastigheter i Stockholm AB:s anpassning till kontor och seniorbostäder samt underhåll av fastigheten Bygeln 5 i Rågsved.

I debatten yttrar sig, se bilaga 2.

Förslag till beslut

Hassan Jama (V) föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag.

Beslutsordning

Ordföranden konstaterar att det finns ett förslag till beslut och det är kommunstyrelsens förslag. Ordföranden finner att kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag.

§ 19

Verksamhetsövergång från dotterbolagen Visit Stockholm AB och Invest Stockholm Business Region AB till moderbolaget Stockholm Business Region AB

Hemställan från Stockholms Stadshus AB

KS 2023/1295

Beslut

Verksamhetsövergången från dotterbolagen Visit Stockholm AB och Invest Stockholm Business Region AB till moderbolaget Stockholm Business Region AB godkänns.

Ärendet

Kommunstyrelsens utlåtande behandlas. Utlåtandet gäller Verksamhetsövergång från dotterbolagen Visit Stockholm AB och Invest Stockholm Business Region AB till moderbolaget Stockholm Business Region AB.

Beslutsordning

Ordföranden konstaterar att det finns ett förslag till beslut och det är kommunstyrelsens förslag. Ordföranden finner att kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag.

§ 20**Gemensamma miljökrav vid upphandling av
entreprenader**

Hemställd från trafiknämnden

KS 2023/1196

Beslut

1. Miljökrav vid upphandling av entreprenader 2024 fastställs att gälla för samtliga upphandlingar av entreprenader inom stadens nämnder, enligt bilaga 1 till utlåtandet, dock ska upphandling av entreprenader i staden som innehåller transporter följa den mer ambitiösa nivån från kommunfullmäktiges tidigare beslut om lätta och tunga fordon vid upphandling (Dnr KS 2020/1422 och 2021/436).
2. Stockholms Stadshus AB uppmanas att ge berörda bolagsstyrelser i staden i uppdrag att godkänna Miljökrav vid upphandlingar av entreprenader 2024, enligt bilaga 1 till utlåtandet, dock ska upphandling av entreprenader som innehåller transporter i staden följa den mer ambitiösa nivån från kommunfullmäktiges tidigare beslut om lätta och tunga fordon vid upphandling. (Dnr KS 2020/1422 och 2021/436)
3. Trafiknämnden ska i övrigt beakta vad som framgår av utlåtandet.
4. Gemensamma miljökrav vid upphandling av entreprenörer (dnr 2017/002047) ersätts av detta dokument, vilket påverkar kraven för nya upphandlingar.
5. Trafiknämnden medges rätt att genomföra smärre revideringar i miljökraven för att följa teknikutvecklingen.

Reservationer

Samtliga ledmöter för Moderaterna och Kristdemokraterna reserverar sig till förmån för det egna förslaget.

Samtliga ledamöter för Sverigedemokraterna reserverar sig mot beslutet till förmån för det egna förslaget.

Ärendet

Kommunstyrelsens utlåtande behandlas. Utlåtandet gäller Gemensamma miljökrav vid upphandling av entreprenader.

I debatten yttrar sig, se bilaga 2.

Förslag till beslut

Borgarrådet Strömgren (MP), Ulf Walther (S) och Tobias Johansson (V) föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsen förslag.

Destiny Zandi Lindgren (KD) och borgarrådet Wedin (M) föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt Moderaternas förslag till beslut i kommunstyrelsen.

Gabriel Kroon (SD) föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt Sverigedemokraternas förslag till beslut i kommunstyrelsen.

Beslutsordning

Ordföranden ställer förslagen mot varandra finner att kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag.

§ 21**Motion om att utreda kriminaliteten på stadens
fritidsgårdar**

Motion av Gabriel Kroon (SD)

KS 2023/247

Beslut

Motionen besvaras med hänvisning till vad som sägs i
utlåtandet.

Reservationer

Samtliga ledamöter för Sverigedemokraterna reserverar sig mot
beslutet till förmån för det egna förslaget.

Ärendet

Kommunstyrelsens utlåtande behandlas. Utlåtandet gäller Motion
om att utreda kriminaliteten på stadens fritidsgårdar.

I debatten yttrar sig, se bilaga 2.

Förslag till beslut

Borgarrådet Mattsson (V) föreslår att kommunfullmäktige beslutar
enligt kommunstyrelsens förslag.

Gabriel Kroon (SD) föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt
Sverigedemokraternas förslag till beslut i kommunstyrelsen.

Beslutsordning

Ordföranden ställer förslagen mot varandra finner att
kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag.

§ 22

Motion om att införa en obligatorisk bakgrundskontroll via belastningsregistret inför anställning inom omsorgen och äldreomsorgen

Motion av Anette Hellström (M)

KS 2023/546

Beslut

Motionen besvaras med hänvisning till vad som sägs i utlåtandet.

Reservationer

Samtliga ledamöter för Moderaterna, Sverigedemokraterna och Kristdemokraterna reserverar sig mot beslutet till förmån för det egna förslaget.

Ärendet

Kommunstyrelsens utlåtande behandlas. Utlåtandet gäller Motion om att införa en obligatorisk bakgrundskontroll via belastningsregistret inför anställning inom omsorgen och äldreomsorgen.

I debatten yttrar sig, se bilaga 2.

Förslag till beslut

Borgarrådet Boucher (V) föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag.

Anette Hellström (M), Åke Nordström (SD) och Maurice Forslund (KD) föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt Moderaternas, Sverigedemokraternas och Centerpartiets förslag till beslut i kommunstyrelsen.

Beslutsordning

Ordföranden ställer förslagen mot varandra finner att kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag.

§ 23

Motion om kompetensförsörjningen inom äldreomsorgen

Motion av Thomas Wihlman (C)

KS 2023/686

Beslut

Motionen besvaras med hänvisning till vad som sägs i utlåtandet.

Reservationer

Samtliga ledamöter för Centerpartiet reserverar sig mot beslutet till förmån för det egna förslaget.

Ärendet

Kommunstyrelsens utlåtande behandlas. Utlåtandet gäller Motion om kompetensförsörjningen inom äldreomsorgen.

I debatten yttrar sig, se bilaga 2.

Förslag till beslut

Borgarrådet Boucher (V) föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag.

Thomas Wihlman (C) föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt Centerpartiets förslag till beslut i kommunstyrelsen.

Beslutsordning

Ordföranden ställer förslagen mot varandra finner att kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag.

§ 24

Motion om åtgärder för att minska Stockholms stads problem med gäss

Motion av Karin Ernlund och Jonas Naddebo (båda C)

KS 2022/1294

Beslut

Motionen besvaras med hänvisning till vad som sägs i utlåtandet.

Reservationer

Samtliga ledamöter för Centerpartiet och Kristdemokraterna reserverar sig mot beslutet till förmån för det egna förslaget.

Ärendet

Kommunstyrelsens utlåtande behandlas. Utlåtandet gäller Motion om åtgärder för att minska Stockholms stads problem med gäss.

I debatten yttrar sig, se bilaga 2.

Förslag till beslut

Jonas Naddebo (C) och Nike Örbrink (KD) föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt Centerpartiets förslag till beslut i kommunstyrelsen.

Beslutsordning

Ordföranden ställer förslagen mot varandra finner att kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag.

§ 25**Motion om att Spånga bör slås ihop med Hässelby-Vällingby eller Bromma stadsdelsnämnd**

Motion av Dennis Wedin (M)

KS 2022/1319

Beslut

Motionen besvaras med hänvisning till vad som sägs i utlåtandet.

Reservationer

Samtliga ledamöter för Moderaterna reserverar sig mot beslutet till förmån för det egna förslaget.

Ärendet

Kommunstyrelsens utlåtande behandlas. Utlåtandet gäller Motion om att Spånga bör slås ihop med Hässelby-Vällingby eller Bromma stadsdelsnämnd.

I debatten yttrar sig, se bilaga 2.

Förslag till beslut

Nassir Abdullahi Ali (S) föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag.

Borgarrådet Wedin (M) föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt Moderaternas förslag till beslut i kommunstyrelsen.

Beslutsordning

Ordföranden ställer förslagen mot varandra finner att kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag.

**§ 26
Bordläggning av motioner**

Motionerna med nummer 32, 34 och 37-47 i kungörelsen bordläggs.

§ 27 Nyväckta motioner

Följande motioner väcktes under perioden 12 december 2023 till 29 januari 2024:

1. Motion av Jonas Naddebo (C) om fler snöröjda fotbollsplaner. Rotel II. Dnr KS 2024/73
2. Motion av Jonas Naddebo (C) om deltagande i konstfestivalen Wallstreet. Rotel VI. Dnr KS 2024/74
3. Motion av Jonas Naddebo (C) om att miljö- och hälsoskyddsnämnden bör ta över ansvaret för tillståndsgivningen vid utskänkning av alkohol. Rotel I. Dnr KS 2024/75
4. Motion av Nike Örbrink (KD) om om att inrätta Näringslivsforum Stockholm. Rotel I. Dnr KS 2024/130
5. Motion av Dennis Wedin (M) om att rädda Rissneskogen från exploatering. Rotel I. Dnr KS 2024/149
6. Motion av Andréa Hedin (M) angående judiskt liv i Stockholm. Rotel I. Dnr KS 2024/150
7. Motion av Linnéa Vinge (SD) om upphandling av trygghetspaket till skolorna. Rotel III. Dnr KS 2024/157
8. Motion av Linnéa Vinge och Liliane Åkerlund (båda SD) om ett språklyft inom äldreomsorgen. Rotel VI. Dnr KS 2024/158
9. Motion av Gabriel Kroon, Emelie Wassermann och Linnéa Vinge (alla SD) om armlängds avstånd för offentliga konstverk – på riktigt! Rotel VI. Dnr KS 2024/159
10. Motion av Gabriel Kroon, Sergej Salnikov, Julian Kroon och Tapani Juntunen (alla SD) om att återköpa Sättra centrum. Rotel I. Dnr KS 2024/160
11. Motion av Kristin Jacobsson (C) om avhopparverksamhet för kvinnor i gängkriminalitet. Rotel IV. Dnr KS 2024/165

§ 28
Mötet avslutas

Plats	Ledamot	Ersättare	Parti	Ankom	Utgick
48	Burell, Olle	§§ 8-15, 21-23, 25-28	S	18:00	21:47
77	Brinck, Cecilia	§§ 1-7, 16-20, 24	M	15:57	21:47
47	Stenudd, Sara	Zandian, Aidin	V	15:49	21:47
56	Abdullahi Ali, Nassir		S	17:58	21:45
105	Ali Hassan, Shamso		V	17:07	21:47
42	Ali, Ismail		C	17:55	21:47
102	Aranda de Gutiérrez, Norma	Brandt, Jakob	S	16:47	21:47
92	Armstad, Stian		S	17:00	21:47
89	Badeli, Aida		MP	17:56	21:45
96	Bengtsson, Frida		S	16:48	21:45
23	Bjuggren, Emilia		S	16:15	21:45
8	Boucher, Torun		V	17:52	21:45
58	Carlsson Hallberg, Ewa		S	16:02	21:47
94	Carlsson, Alma		S	17:26	21:45
13	Cederschiöld, Anna	Randquist, Théréz	M	16:05	21:47
80	Edin, Anders		SD	17:04	21:47
53	Edlund, Ingela		S	15:57	21:45
40	Elfvén, Anne-Lie		L	17:58	21:45
67	Elmlund, Annika		M	17:08	21:47
95	Finnveden, Felix	Hansson, Curre	S	16:06	21:47
14	Forslund, Maurice		KD	18:00	21:45
69	Friberg, Annika		M	17:05	21:47
12	Granswed Baat, Sophia		M	18:01	21:47
103	Güler, Esme		S	16:29	21:44
52	Göransson, Anders		S	17:11	21:45
51	Hansson, Martin		MP	17:10	21:47
4	Hedin, Andréa		M	16:06	21:47
66	Hedrup, Tom		M	17:06	21:47
61	Heinonen, Johan		S	15:57	21:47
34	Hellström, Anette		M	16:46	21:45
106	Herrström, Cecilia		V	17:07	21:47
37	Hollis, Michaela		KD	17:58	21:45
107	Holm, Jens		V	17:46	21:45
70	Hökmark, Christoffer		M	17:41	21:47
43	Ibrahim, Ashna		C	16:48	21:47
19	Jacobsson, Kristin	Wangel, Marcus	C	16:04	21:47
30	Jama, Hassan		V	17:55	21:47
88	Jama, Mansur	Carlbon, Lisa	MP	17:01	21:47
31	Johansson, Tobias		V	16:44	21:47
39	Jonlund, Rasmus		L	18:45	21:47

2024-01-29

Kommunfullmäktige

Id	Person	Parti	Start	Slut	
79	Juntunen, Tapani	SD	17:48	21:47	
18	Jönsson, Jan	L	15:59	21:45	
101	Kazinic, Elvir	S	17:07	21:45	
62	Kratz, Tina	V	15:56	21:45	
86	Kroon, Gabriel	SD	17:00	21:47	
81	Kroon, Julian	SD	17:40	21:47	
104	Körhan, Özlem	V	17:46	21:45	
36	Lennaárd, Fritz	M	17:50	21:47	
99	Lind, Andreas	S	16:02	21:47	
7	Lindblom, Clara	V	16:58	21:47	
60	Lindgren, Jimmy	S	17:47	21:45	
71	Lindström, Therese	M	17:23	21:47	
45	Linusson, Svante	Ershad Sarabi, Hamid	C	15:56	21:47
16	Ljung, Björn	L	16:41	21:47	
64	Ljuslin, Maria	Pittuco, Charlotte Lilja	V	16:44	21:47
97	Lorentzi, Ulrika	S	16:40	21:45	
11	Lutz, Kristina	Sakala, Aleks	M	16:56	21:47
9	Mattsson, Alexandra	V	17:02	21:45	
63	Mjörnberg, Robert	V	15:55	21:47	
38	Modig, Aron	Lindgren, Destiny Zandi	KD	16:27	21:47
28	Mohammed, Rashid	V	17:13	21:45	
29	Mustonen, Maria	V	16:52	21:47	
20	Naddebo, Jonas	C	15:59	21:45	
32	Nilsson, Johan	M	16:38	21:47	
10	Nilsson, Jonas	M	17:40	21:47	
44	Nyberg, Claes	Kling, Johan	C	16:40	21:47
87	Obermüller, Cecilia	MP	17:57	21:47	
24	Ojanne, Alexander	S	17:05	21:47	
33	Paccamonti, Johan	M	17:51	21:47	
100	Palm, Ulrika	S	15:57	21:47	
98	Piazzolla, Catharina	S	16:46	21:45	
93	Rashid, Sona	Nyberg, Berit	S	16:26	21:47
91	Risberg, Eva	S	15:57	21:47	
72	Rosencrantz, Per	M	17:57	21:47	
90	Runsten, Magnus	MP	17:18	21:47	
83	Salnikov, Sergej	SD	17:40	21:47	
27	Salvo, Maria-Elsa	Pettersson, Fredrik	S	16:06	21:47
65	Sharaf Abdi, Ahmed	V	17:13	21:45	
54	Sjöberg, Ulla	S	15:58	21:45	
35	Sjölander, Henrik	M	17:15	21:45	
17	Smedberg-Palmqvist, Isabel	Nilsson, André	L	17:01	21:47
57	Stavling, Margareta	S	16:07	18:18	

Sida 37 (128)

2024-01-29

Kommunfullmäktige

57	Stavling, Margareta		S	18:19	21:47	Sida 38 (128)
50	Strömgren, Lars		MP	16:05	21:47	
74	Svanström, Sara	Hjelmestam, Elin	L	16:02	21:45	
84	Söderström, Leif		SD	15:56	21:45	
75	Tufvesson, Christina		L	16:07	21:45	
22	Valeskog, Jan		S	16:53	21:44	
26	Vikman Rindevall, Arvid		S	16:43	21:47	
85	Vinge, Linnéa		SD	16:07	17:03	
85	Vinge, Linnéa	Carlberg, Ann-Christine	SD	17:03	21:47	
55	Walther, Ulf		S	18:00	21:47	
21	Wanngård, Karin		S	16:03	21:47	
82	Wassermann, Emelie		SD	16:48	21:47	
5	Wedin, Dennis		M	17:14	21:45	
68	Wejke Norberg, Lou-Ann		M	16:27	21:45	
73	Werner, Hanna		M	17:20	21:47	
46	Wihlman, Thomas		C	17:36	21:47	
78	Åkerlund, Liliane	Nordström, Åke	SD	16:07	21:47	
15	Örbrink, Nike		KD	16:04	21:47	
25	Österberg, Anders		S	16:04	21:47	
59	Österman, Gustav		S	16:47	21:47	
6	Fjellner, Christofer		M	17:05	21:47	
49	Lindhagen, Åsa		MP	16:02	21:47	

Kommunfullmäktige

Förslag till beslut
2023-01-29
Ärende 25
Dnr 2023/758

Stockholms stads reviderade strategi 2024-2026 för att förhindra att barn, unga och unga vuxna dras in i kriminalitet

Förslag till beslut

1. Att delvis bifalla kommunstyrelsens förslag till beslut
2. Därutöver anföra följande:

Den strategiska inriktningen föreslås utgå från fyra områden.

- Samverkan mellan socialtjänst, polis, skola, BUP och andra relevanta aktörer.
- Förskola, skola och fritid som skyddsfaktorer och säkerställa skolgång för barn i riskzon.
- Våldspreventiva metoder ur ett jämställdhetsperspektiv.
- Samverkan med civilsamhälle och näringsliv.

Sverigedemokraterna anser att ett effektivt brottspreventivt arbete måste utgå från evidensbaserad metodik. Alternativa erfarenhetsbaserade arbetssätt utan belagt vetenskapligt stöd ska användas i selektiva fall.

När så är tillämpligt ska den erfarenhetsbaserade insatsen efterföljas av utvärdering samt vetenskaplig uppföljning för att utveckla kunskapsläget. Inriktningen om våldspreventiva metoder ur ett jämställdhetsperspektiv är förvissa lovvärd då den syftar till att främja jämställdheten. Men riskerar samtidigt att styra bort från vedertagna evidensbaserade metoder i syfte att applicera oprövade och osäkra insatser delvis sprungna ur genusvetenskapen. Således riskerar vi att satsa tid och pengar på insatser som är ineffektiva vilket riskerar att förvärra den grova våldsvåg som präglar Stockholm.

Sverigedemokraterna saknar skrivningar om att metodiken och arbetssätten som används ska utgå från evidensbaserade principer. Det är belagt att det vetenskapliga underlaget är bristfälligt avseende socialtjänstens insatser och metoder. Som Sveriges största kommun och utförare av landets största socialtjänst har Stockholm en unik möjlighet att genom utvärdering och uppföljning utveckla kunskapsläget. Tyvärr saknas tillräckligt skarpa skrivningar om detta i föreslagen revidering.

Gabriel Kroon (SD)

Yttranden vid Stockholms kommunfullmäktiges sammanträde den 29 januari 2023

§ 2 Interpellation av Marcus Wangel (C) till miljö- och klimatborgarrådet Åsa Lindhagen (MP) gällande bräddningar av avloppsvatten

Anförande nr 1

Borgarrådet L i n d h a g e n (MP): Jag ber att få hänvisa till det utdelade svaret.

Anförande nr 2

M a r c u s W a n g e l (C): Ordförande, fullmäktige och åhörare! När jag skrev mina ursprungliga frågor i detta ämne var det ännu sensommar med värme som dröjde sig kvar i luften. Tanken på att gå och ta ett dopp vid någon av stadens många badplatser var betydligt mer inbjudande än den känns så här års – vinterbadarna här i staden får ursäkta.

Men frågan om bräddningar av orenat avloppsvatten kvarstår. Oddsens är väl rätt låga för att vi även kommande sommar tyvärr kommer att ställas inför samma problematik då vi till följd av klimatförändringarna kommer att få uppleva mer och mer extrem nederbörd som överbelastar systemet – även om satsningar på klimatanpassning och va-infrastruktur görs just nu.

Jag har fått ett i alla fall delvis tillfredsställande interpellationssvar av borgarrådet, som väcker flera ytterligare följdfrågor. Men i en viktig grundfråga är jag inte helt övertygad. Det handlar om hur allmänheten ska nås av information om när bräddningar har skett och vad det får för praktiska implikationer för både stadens och övriga regionens befolkning.

I dagsläget ska nämligen SVOA informera miljöförvaltningen, som vid behov kan ta fram rekommendationer och avråda från bad. Även stadsdelsförvaltningarna har möjlighet att informera om badvattnet via skyltning, men enbart inom samma kommun. Bräddningar kan förstås ske i andra kommuner, och otrevligheter i vattnet kan lätt spridas över kommungränser. Men någon kommunikation mellan olika kommuner tycks inte ske över huvud taget.

Det jag därför först skulle vilja be borgarrådet att titta på är om det inte finns något effektivare och enklare sätt att snabbt nå ut med information än att gå omvägen via olika förvaltningars stuprör och också att stärka koordineringen med våra närliggande grannkommuner. Förvaltningar och bolag kan komma undan med att peka på andras ansvarsområden. Inom politiken har vi ett ansvar att undanröja hinder som uppstår på grund av stuprör och trögrörliga processer.

Sedan till den bredare frågan om hur finansieringen av hela va-infrastrukturen ska ske. Projekten i Stockholm har redan fördyrats med enorma belopp. Jag vill fråga borgarrådet hur hon ser att Stockholm kan ha dricksvatten och avloppsrening i världsklass samtidigt som kostnaderna hålls hanterbara.

Borgarrådet L i n d h a g e n (MP): Jag vill säga tack till interpellanten för dessa väldigt viktiga frågor. Detta är ju också en nationell fråga när det gäller va-infrastrukturen, som är eftersatt överlag. Vi behöver investera mycket mer resurser för att kunna hantera både befolkningsökning – det gäller också oss här i Stockholm – och förstås de klimatförändringar som kommer att få en allt större påverkan på möjligheterna att leva ett gott liv i Stockholm. En avgörande del i att rusta staden är helt enkelt att göra de investeringar i va-infrastrukturen som krävs för att bräddningarna inte ska förvärras i framtiden. Vi vill tvärtom ha så få bräddningar som möjligt.

Det var flera saker som lyftes, bland annat frågan om information. Där är gången överlag att Stockholm Vatten och Avfall informerar tillsynsmyndigheten, det vill säga miljöförvaltningen, när det sker bräddningar. På miljöförvaltningen är man också ansvarig för att göra mätningar av badvattenkvaliteten. Bräddningar leder inte alltid till försämringar av badvattenkvaliteten som föranleder att man går ut och rekommenderar folk att avstå från bad. Men det kan vara så, och det är klart att det är jätteviktigt att informationen fungerar på ett bra sätt.

Den gång vi har i dag är överlag rimlig, men det kan också, när bräddningar medför särskild risk för skador, finnas behov av att vara väldigt snabb med att informera. Stockholm Vatten och Avfall kan såklart också överväga om man kan göra mer från bolagets sida.

Det ställdes också en fråga kring hur vi kan göra de här investeringarna, som kräver väldigt stora resurser, och rusta oss. Vi ser när det gäller Stockholms framtida hantering av avloppsvatten att investeringarna i ombyggnad av Henriksdals reningsverk har fördyrats kraftigt över tid. Det man inledningsvis uppskattade kostnaderna till var väldigt grova underskattningar. Det är klart att finansieringsfrågan är en stor utmaning som jag gärna säger några ord till om.

Anförande nr 4

M a r c u s W a n g e l (C): Vad gäller information till allmänheten låter det bra – jag ser fram emot uppföljning av detta inför badsäsongen i år, helt enkelt.

Det råder väl ingen tvekan om att Stockholm och stockholmarna har goda möjligheter att få dricksvattenproduktion och avloppsrening av yttersta världsklass, inte minst när Henriksdal och SFA-projektet står klara. Detta kan också råda bot på en del av problematiken kring bräddningarna även om vi inte alltid kommer att kunna förutse exakt hur extrema framtidens skyfall och väder blir. Det ska också poängteras att all vattenhantering inte är direkt kopplad till ren va-infrastruktur. Klimatanpassning kan ske i andra former och även genom naturbaserade lösningar.

Grundproblemet jag vill lyfta här är dock de fördyringar som i princip saknar motstycke när det gäller infrastrukturprojekt i Stockholms moderna historia och som uppdagades vid SVOA-styrelsen så sent som i höstas. Det är ganska oroväckande att styrelsen inte vid något tillfälle på omkring ett och ett halvt år har fått någon information om dessa fördyringar och om att kostnadsökningarna tycks ha skenat iväg bortom all kontroll.

Nu har majoriteten förvisso etablerat vissa rutiner, bland annat för hur rapporteringen till styrelsen ska förbättras, och en fördjupad analys av va-taxans utveckling de kommande tio åren ska presenteras till sommaren. Det är glädjande att oppositionspartiernas förslag i styrelsen och koncernstyrelsen hörtsammats av majoriteten.

Men föreslagna åtgärder löser inte problemet till fullo. En extern, oberoende granskare skulle möjligen behöva tillsättas för att reda ut vad kostnadsökningarna beror på, kartlägga och redovisa vilken dokumentation som finns tillgänglig samt – och detta är det viktiga – när och hur framtida kostnadsökningar i stora projekt kan förhindras.

Att investeringar av den här kalibern som skjutits på framtiden under många år kostar är inte särskilt förvånande. Men det måste finnas någon form av balans mellan nödvändiga samhälls- och klimatinvesteringar och ett ansvar för stockholmarnas skattepengar. Så jag vill fråga borgarrådet hur denna typ av fördyringar kan undvikas i framtiden. Hur undviker vi att notan ännu en gång hamnar direkt i skattebetalarnas knä genom höjda va-taxor? De har ju redan höjts i närtid.

Anförande nr 5

Borgarrådet Lindhagen (MP): En stor grundläggande problematik när det gäller SFA-projektet är att detta var ett beslut som forcerades igenom väldigt snabbt; på under ett år drevs ett genomförandebeslut igenom. Vi kan inte jobba på det sättet framöver i Stockholm. Det här var kring 2013–2014. Vi kan aldrig mer gå in i så här stora, komplicerade, komplexa projekt utan att verkligen ha utrett vad det kommer att innebära och ha på fötterna.

Det som bland annat har hänt i det här projektet är att man inte insåg att man behövde spränga ut ett helt nytt våningsplan i Henriksdalsberget – till en ganska stor kostnad som inte fanns med ursprungligen. Detta är ett exempel för att försöka illustrera den undermåliga planeringen i början av det här projektet. Det har alltså funnits en rad kostnader som har varit dolda och inte har funnits med i planeringen inledningsvis men som har blivit nödvändiga. Därtill kommer förstås också de allmänna pris- och löneökningar som har skett i samhället på senare tid. Vi behöver alltså ha en mycket större grundläggande planering i denna typ av projekt; det är helt avgörande.

Det har också tagits fram en second opinion som Stadshuset AB tog initiativ till, där man går igenom bakgrunden till projektet och tittar på hur detta har kunnat hända. Det är en oberoende person som har tagits in och gjort den undersökningen.

Det som interpellanten lyfter är också väldigt viktigt, tycker jag: Vi behöver förstås undvika att inte ha koll på kostnaderna framöver. Vi skärper också rapporteringen framöver. Det har även tagits ett beslut om styrningen av investeringar.

Vi behöver alltså göra de här investeringarna, men vi behöver också ha koll på vad de innebär. Det läge vi står i är att vi har en stor skuld när det gäller va-infrastrukturen nationellt. Enligt uppskattningarna investeras det varje år 10 miljarder för lite i Sverige med tanke på de behov som finns, inte minst sett till klimatförändringarna.

Det vi gör i Stockholm när vi rustar upp ledningsnätet är alltså väldigt viktigt – att vi förebygger översvämningar som är otroligt kostsamma, att vi tar höjd för befolkningstillväxten och att vi skärper reningskraven i den nya anläggningen så att vi

kommer att få renare vatten, till exempel när det gäller läkemedelsrester och sådant. Sida 43 (128)
Det är förstås positivt för stockholmarnas hälsa.

Det var några reflektioner kring de här frågorna, som förstås är oerhört viktiga för Stockholms framtida utveckling.

Anförande nr 6

M a r c u s W a n g e l (C): Då får vi se fram emot att rutiner kommer på plats så att vi kan undvika nya extrema fördyringar samtidigt som vi säkerställer att vi får en fungerande va-infrastruktur här i staden.

Jag skulle slutligen vilja lyfta blicken bortom Stockholms stad och ta upp det du nämnde om den stora investeringsskulden. Den ligger mycket riktigt på 10 miljarder kronor per år för hela landet, och den växer för varje år. Branschorganisationen Svenskt Vatten har beräknat att va-taxan skulle behöva dubblas för att möta denna investeringsskuld. Även om detta kanske är teoretiskt möjligt ser jag stora praktiska och inte minst politiska utmaningar kring det.

Det står alltså egentligen bortom allt tvivel att andra finansieringskällor måste övervägas för att möta renoveringsbehoven och tillgodose nya och utbyggda stadsdelar och industrier men också för att möta de många hårdare krav som kommer i form av EU-regelverk kring vatten och avlopp. Stockholm har i dagsläget inte högst taxor i landet, men med en befolkning på snart 1 miljon är det viktigt att den grundläggande infrastrukturen fungerar smärtfritt.

Du är ansvarigt borgarråd i landets största kommun, så jag förutsätter att du för en diskussion med såväl regeringen och nationella myndigheter som Svenskt Vatten. Här har vi till exempel frågan om att fondera medel. Balanskrav på tio år snarare än dagens tre år är en god start. Men jag tror också att en fråga är om vattnets prissättning vid något tillfälle bör ses över liksom om det finns möjligheter att ta in externa finansiärer genom OPS-lösningar och så vidare. Det finns en praktisk gräns för hur långt va-taxorna kan dras.

Syftet här är ju att Stockholm ska ha världens bästa dricksvatten och en välfungerande avloppsinfrastruktur, som vi har haft historiskt. Men det får inte ske på det sätt som har uppdragats under hösten och i början av detta år. Det måste ske ekonomiskt ansvarsfullt. Jag tror inte att detta är en omöjlighet, så jag uppmanar dig att göra allt du kan som ansvarigt borgarråd i landets största kommun.

Anförande nr 7

Å k e N o r d s t r ö m (SD): Fru ordförande och ärade ledamöter! Den som har vandrat längs gatorna genom åren har då och då stött på en uppgrävd gata och funderat över vad de håller på med där. Inte alltför långt fram i tiden har gatan lagts igen, och så fortsätter man att gå på gatan. Några månader senare kan det inträffa att samma gata och samma ställe grävs upp ytterligare en gång. Jag menar att det är viktigt att de olika förvaltningarna har ett samarbete så att inte ett och samma ställe behöver grävas upp ett antal gånger. Det är ju stora kostnader med dessa grävningsarbeten.

Vi vet att ledningssystemet är gammalt i hela landet, och för hela landet rör det sig om Sida 44 (128)
hundratals miljarder i framtida kostnader. Vad jag pekar på är alltså att man ska ha ett
ordentligt samråd för att inte behöva gräva för mycket till orimliga kostnader.

Anförande nr 8

Borgarrådet S t r ö m g r e n (MP): Jag ber att få hänvisa till det utdelade svaret.

Anförande nr 9

N i k e Ö r b r i n k (KD): I somras höjdes terrorhotnivån i Stockholm precis när Stockholms kulturfestival startade. Det gjorde att många stockholmare kände sig oroliga inför att röra sig ute i offentligheten. Det var en oro som också följde med under hösten och inför julklappsruschen.

Jag skulle vilja backa bandet lite. Förra mandatperioden jobbade Kristdemokraterna, när vi var ansvariga för dessa frågor, aktivt med att öka tryggheten i den offentliga miljön genom ordningsvakter, kameror och olika trygghetsinvesteringar. Vi satsade under de åren totalt 400 miljoner på olika trygghetsinvesteringar i den offentliga miljön. Men vi öronmärkte specifikt 60 miljoner för investeringar i fler terrorhinder i den offentliga miljön – rakt av, pang, bom. Och det gjorde att vi efter fyra år hade täckt 25 av de 30 platser som polisen utpekade som särskilt riskfyllda. Sedan tog det nya styret över, och då avslutade man arbetet med fortsatta investeringar i den offentliga miljön.

I trafikborgarrådets interpellationssvar beskrivs organisationsförändringar hos trafikkontoret. Det talas om att medarbetare och konsulter informeras om informationssäkerhetsfrågor i samband med evenemang samt om framkomlighet. Däremot besvaras inte alls frågan om certifierade hinder. Så jag ska börja med att ställa den frågan här i stället. Hur ser trafikborgarrådet på behovet av certifierade hinder på de platser som hittills enbart åtgärdats med temporära terrorhinder?

Anförande nr 10

Borgarrådet S t r ö m g r e n (MP): Sverige befinner sig i ett säkerhetspolitiskt läge som ofta beskrivs som det allvarligaste landet befunnit sig i sedan andra världskriget. Stockholm kan som Sveriges huvudstad antas vara särskilt utsatt för potentiella hot.

Det finns ett etablerat och systematiskt säkerhetsarbete som handlar om att skydda och värna de som bor och vistas i Stockholm. Vi i det rödgröna styret växlar nu upp detta arbete, inte minst genom att ta fram ett nytt stadsövergripande säkerhetsprogram. Det är ute på remiss nu. Inom kort kommer det att berättas mer om detta i Rådssalen.

När det gäller just trafiknämndens verksamhet finns det några olika delar som har bäring på säkerhetsarbetet. Det handlar om tillståndsgivning för olika typer av evenemang och möten, vilket är en del av det holistiska och systematiska arbetet med säkerhet. Sedan handlar det också om olika typer av skyddsåtgärder.

I Stockholms stad är vi väl medvetna om säkerhetsfrågan, men man måste ha klart för sig att en attack kan ske på många olika sätt i den offentliga miljön. Man kan väl säga att historiskt var en anledning till att staden en gång uppfanns just att skapa säkerhet. När jag läste konstvetenskap i Berlin sa min lärare i arkitekturhistoria att en av de viktigaste uppfinningarna för stadens utveckling var krutet, för det gjorde att man kunde skjuta genom stadsmuren. Vår moderna stad i dag ser helt annorlunda ut, och det innebär också att det handlar om komplexa miljöer där polis, brandkår, ambulans,

varuleveranser med mera måste kunna komma fram i gatumiljön. Framkomligheten Sida 46 (128)
behöver också vara god för dem som lever och bor här, och det är svårt att bygga bort alla hot.

Med detta sagt finns det ett systematiskt arbete. Det vore oklokt av mig att gå in på exakt vilka typer av hinder som ställs ut på vilka platser. Det är viktigt för oss att detta inte är helt lätt att få tag på för den som vill utföra en antagonistisk attack på vår stad och dem som bor och vistas här. Men som sagt, det finns ett arbete.

Nike Örbrink från Kristdemokraterna säger att det arbete som började förra mandatperioden nu på något sätt har kommit av sig, och inget kunde vara mer felaktigt. Det finns specifikt avsatta pengar, och vi har en uppräkningsbudget. Det har inte Kristdemokraterna med i sin skuggbudget.

Anförande nr 11

N i k e Ö r b r i n k (KD): Vi kan ändå konstatera att vi i vårt budgetalternativ satsade 25 öronmärkta miljoner på fler terrorhinder i den offentliga miljön – 25 miljoner som det här styret inte satsade.

Vi har avhandlat denna fråga tidigare, och jag har inte varit kritisk bara till det faktum att ni inte har öronmärkt några nya pengar för fler hinder utan också till att ni har tagit bort det konkreta uppdraget till kommunstyrelsen och trafikkontoret att jobba med att åtgärda de platser som vi inte hann täcka.

Du behöver inte gå in på exakt var eller hur. Men kommer du som trafikborgarråd att arbeta aktivt med att öka antalet certifierade hinder på fler platser? Det vore ju i så fall nya besked. Du behöver inte säga på vilka platser, men kommer antalet terrorhinder att bli fler i den offentliga miljön under er tid? Detta har ju inte varit beskedet hittills.

Anförande nr 12

Borgarrådet S t r ö m g r e n (MP): Som jag sa förut är denna fråga viktig och något som vi jobbar aktivt med. Det behövs både samordning, kunskap, bra rutiner och resurser för att genomföra ett bra säkerhetsarbete i en stad. Dessa behöver på något sätt hänga ihop; de är kommunicerande kärn.

Det kostar pengar att ställa ut eller anlägga olika typer av hinder i gatan, och det låter på något sätt på Nike Örbrink som om vi inte satsar de pengarna. Men som jag nämnde lite kort i slutet av mitt förra inlägg stärker vi driftsmedlen för terrorhinder i trafiknämndens budget genom en generell uppräkningsbudget. Och sedan har vi 2 miljoner i riktade medel till förvaltning av just fordonshinder.

Det är så med trygghet och säkerhet att olika typer av hinder och terrorhinder klarar olika mycket krockvåld, men vi behöver se staden som en helhet. Vi vill inte att det här attentatet ens ska hända, utan vi vill, både genom vad vi signalerar och hur vi systematiskt arbetar, kunna avvärja den här typen av antagonistiska attacker innan de ens har skett. Därför är det inte så enkelt som att säga hur många, på vilka platser och certifiering eller inte, utan det är ett system. Därför kanske man på vissa platser behöver större och kraftigare terrorhinder. På vissa platser kanske man gör så att fordon behöver köra i en chikan och på andra så att det inte går att komma in i ett

område. Men detta är som sagt en del av ett systematiskt arbete och inget som jag vill nämna mer i detalj. Sida 47 (128)

Vi satsar alltså mer resurser än tidigare på ett systematiskt arbete. I det ingår bland annat fysiska artefakter i stadsmiljön, men detta är en del av en helhet; det är så vi jobbar.

Anförande nr 13

N i k e Ö r b r i n k (KD): Om jag förstår det rätt kommer det här alltså att ske trots att ni inte har öronmärkt konkreta pengar till investeringar i detta och trots att ni har tagit bort det konkreta uppdraget att åtgärda de platser som man inte tidigare har täckt. Man behöver inte nämna vilka de är, men när vi lämnade ifrån oss detta hade vi täckt 25 av 30 utpekade platser. Ni tog bort det konkreta uppdraget att arbeta med att åtgärda de platser som ännu inte var täckta. Trots detta låter det på trafikborgarrådet som att det sker ett arbete med att täcka de här platserna och placera ut fler certifierade terrorhinder. Jag har svårt att tro på det.

Jag håller med – jag tycker att det är rätt och riktigt att man jobbar med samordning, rutiner, information och diskussion. Men i slutet av dagen kan inga samordningar, rutiner eller diskussioner finnas ute i den fysiska miljön. Det är därför man behöver båda delarna. Ni får gärna jobba med den samordningen och de diskussionerna. Jag ser fram emot att ta del av det säkerhetsprogram som dyker upp här.

Men parallellt med att man jobbar med de rutiner man har måste man också jobba med den offentliga miljön. Sedan ni tog över har ni, förutom att ni inte har skjutit till några konkreta medel för fler investeringar, dessutom tagit bort det konkreta uppdraget att åtgärda de platser som man ännu inte har täckt. Är det alltså din mening att detta ändå kommer att ske? Det blir min sista fråga.

Anförande nr 14

Borgarrådet S t r ö m g r e n (MP): Vi har ju förut varit inne på att det handlar om en helhet med flera olika komponenter.

Certifierade eller inte kostar terrorhinder pengar. Du får det att låta som att ni satsar mer, men om man jämför majoritetens budget och er budget ser man att sanningen är att ni i er budgetreservation för 2024 helt har tagit bort den generella uppräknings för trafiknämnden, tillsammans med en lång rad andra besparingar på över 60 miljoner inom trafiknämndens verksamhet. Öronmärkta eller inte kommer alltså de 60 miljonerna att innebära en ansträngd ekonomi som inte kommer att möjliggöra ett lika stort dedikerat arbete med detta som den budget som vi har lagt fram och antagit.

Återigen: Detta är en helhet. Certifieringen gäller det krockvåld som ett hinder klarar av att motstå om man kör in i det. Man måste hela tiden tänka på vad som funkar i stadsmiljöns unika utformning. På vissa ställen vill man som sagt få fordonen att köra i en chikan, och då kanske det inte går att komma upp i så höga hastigheter att den typ av tyngre hinder som klarar av ett fordon i väldigt hög hastighet behövs. Det handlar om en helhet.

När det gäller fysiska hinder i staden behöver vi hitta den nivå som säkerställer målet att skapa en trygg och attraktiv miljö. De pengar som vi avsätter för detta bäddar för

att vi har resurser att inrätta den typ av hinder som har störst effekt. I er budget saknas Sida 48 (128)
de pengarna i och med att ni tar bort uppräknigen och gör andra besparingar på 60
miljoner. Min övertygelse är alltså att vi arbetar systematiskt med detta, har växlat upp
det arbete som påbörjades förra mandatperioden och nu fortsätter på ett bra och
effektivt sätt.

Anförande nr 15

Borgarrådet W a n n g å r d (S): Ordförande! Jag ber att få hänvisa till det utdelade svaret.

Anförande nr 16

Borgarrådet J ö n s s o n (L): Ordförande! Tack så mycket, finansborgarrådet, för svaret! Jag tycker att det är bra att det är tydligt att både finansborgarrådet och den nuvarande majoriteten har som princip att besvara de frågor som medierna ställer. Denna interpellation har ju dock som ni säkert förstår kommit till som en följd av att vi genom kontakter med olika journalister har blivit informerade om att de inte alltid får svar på sina ansvarsutkrävande frågor och ibland inte heller erbjudanden om att få prata med någon ansvarig politiker från den styrande majoriteten.

Vi vet när det gäller till exempel diskussionen om tunnelbanebron under tidig höst att finansborgarrådet söktes i två tre veckor av Dagens Nyheter utan att man fick någon intervju. Vi vet att Dagens Nyheter även när det har handlat om frågor som rör skolors ekonomi har velat ställa uppföljande frågor till skolborgarrådet men hela tiden hänvisats till skriftliga svar, vilket ju gör att det blir svårt att ställa några uppföljande frågor.

Jag fick faktiskt så sent som i förra veckan ett mejl från en visserligen liten tidskrift, magasinet Teckentydaren, som mejlat socialborgarrådet utan att få svar och då valde att vända sig till mig i stället för att de ändå ville ha en socialpolitiker som uttalade sig. Just i detta fall handlade det om LSS i Skarpnäck. Jag känner att det blir lite konstigt att jag ska uttala mig om detta nu när jag inte längre är ansvarig för de frågorna. Journalistens deadline går ut i morgon, så det finns faktiskt möjlighet att rätta till detta redan i dag.

Vi undrar därför lite över hur finansborgarrådet egentligen ser dels på sitt eget ansvar, dels på andra borgarråds ansvar, eftersom det är viktigt att medierna kan ställa sina frågor utifrån den roll de har – att utkräva ansvar och granska oss politiker.

Anförande nr 17

Borgarrådet W a n n g å r d (S): Ordförande och fullmäktige! Ja, det är av yttersta vikt och en demokratisk skyldighet att vi politiker svarar medierna. Ibland handlar det om att tillrättalägga information när det har blivit felaktigt. Vi försöker alltid att vara så tillmötesgående som möjligt. Vi har mycket att göra, men samtidigt tar vi intervjuer med medierna. Ibland skickar vi skriftliga svar när det inte är möjligt att ha medieintervjuer.

Vi från den här majoriteten syns och hörs mycket i medierna. Det är inte alltid borgarråd utan också stadsdelsnämndsordförande och andra politiker som kommenterar saker. Det är också viktigt att rätt person tar hand om kommentarerna så att inte jag klampar in och svarar på frågor som ett sakborgarråd eller en stadsdelsnämndspolitiker har mycket mer kunskap om. Där kan det säkert bli en mismatchning ibland. Många söker mig i första hand, och så försöker vi lotsa vidare

till rätt person som faktiskt kan svara på frågorna. När de sedan har kontakt med borgarrådet Jönsson kanske de uppfattar det som att jag inte svarar på frågorna. Jag ser det mer som att vi försöker att lotsa till rätt person så att man får korrekt svar på sina frågor.

Jag vågar påstå att vi syns mycket i medierna. Man kan synas i medierna på många olika sätt. Den som nu toppar medieklippen gör det för att slakta kulturen i Norrköping ihop med Moderaterna, Liberalerna och Kristdemokraterna, så det finns alltid olika sätt att synas och höras i medierna. Men jag anser att det är oerhört viktigt att det är rätt person som svarar på frågorna.

Jag vågar faktiskt påstå att det är väldigt sällan vi inte återkommer till journalister. Jag skulle påstå att vi alltid återkommer, om det inte är något som har hamnat mellan stolarna. Men det är inte alltid samma sak som att man får den intervju man önskar. Vi svarar utifrån den kunskap vi har, och det behöver inte alltid betyda att journalisten blir nöjd.

Anförande nr 18

Borgarrådet Jönsson (L): Ordförande! Jag vet inte riktigt hur referensen till Norrköping kom in i en debatt som handlar om Stockholms fullmäktige och Stockholms styrande. Jag håller dock med om att man kan synas mycket i medierna på olika sätt.

Flera journalister på stora medier har dock intrycket att det är allt svårare att få ställa just de ansvarsutkrävande frågorna. Det är säkert många olika partier som bär ansvar för detta när de är i ledande ställning. Men det är likväl viktigt att vi alltid ställer upp på just de intervjuerna eftersom det är detta som är själva grundelementet i massmediernas roll i en demokrati.

Jag tänkte därför ändå gräva ned mig lite i det här med tunnelbanebron. En hel del av frågorna besvarades visserligen av Anders Österberg, tror jag, och det kan säkert vara rätt utifrån en nämndfördelning. Men när det rör sig om så otroligt mycket pengar som i det fallet och ett stopp för tunnelbanan mellan Slussen och Gamla stan dessutom skulle ha berört hundratusentals människor inte bara i vår stad utan i hela vårt län är det klart att det är intressant vad den främsta företrädaren för staden tycker och också hur man ser på de ekonomiska aspekterna.

Jag undrar därför hur kommer det sig att Karin Wanngård under den period då denna fråga diskuterades väldigt intensivt i medierna inte var tillgänglig för dem över huvud taget utan de hänvisades vidare till andra politiker. I en så enormt stor fråga kan jag nog tycka att finansborgarrådet borde ha tagit sig tiden. Det kanske finns jättebra skäl till att hon inte gjorde det, och i så fall får vi höra det nu. Jag tycker att just detta är lite viktigt eftersom det handlade om en så stor debatt, så stor påverkan och så mycket pengar och det därför verkar naturligt att finansborgarrådet svarar på frågorna.

Anförande nr 19

Borgarrådet Wanngård (S): Ordförande och fullmäktige! Jag förstår att du tycker det. Uppenbarligen tyckte du inte det när du själv satt i majoritet. Den 14 oktober 2020 vill Anna König Jerlmyr, dåvarande finansborgarråd i Stockholm, inte svara på frågor gällande de 770 miljonerna eller förseningarna. Moderaterna i

Stadshuset hänvisar frågan till Johan Nilsson, som då är ordförande i exploateringsnämnden. Detta är just för att man vill säkerställa att man kommunicerar på ett korrekt sätt. Du hade alltså inte den uppfattningen när du själv var delaktig i majoriteten, men du har nu i opposition uppfattningen att finansborgarrådet ska besvara varenda fråga.

Jag vågar påstå att jag har en väldigt god arbetskapacitet. Jag har en förmåga att sätta mig in i de flesta frågor, men när det gäller detaljfrågor om ishavspålning vid gång- och cykelbron kan ordföranden i exploateringsnämnden Anders Österberg numera allt. Han har satt sig in i alla detaljer och är den bäst lämpade att ta intervjuer.

När det handlar om stadens ekonomi har jag varit väldigt tydlig med att det rör sig om tuffa beslut och om att vi ser projekt här i staden som inte håller budget; vi ser fördyringar. Det kan bero på de politiska besluten. Det kan också bero på en fördyring kopplad till tillgången på järn eller trä, på projektledning eller vad det än må vara. Men när detta händer kan jag ändå försäkra att jag jobbar från dag ett. Jag väljer att inte förhandla via medierna, utan det viktigaste är att lösa knutarna. Så snabbt som vi löste frågan om gång- och cykelbron vid Slussen tror jag inte att staden har sett något lösas tidigare.

Ni valde att dölja rapporten om Slussen. Ni valde att sopa den under mattan under valrörelsen, och sedan fick vi det som en kalldusch när vi började styra Stockholm. Jag är oerhört nöjd med att vi har löst den frågan.

Anförande nr 20

Borgarrådet Jönsson (L): Jag tänker att Moderaterna får svara för sina företrädare; det har jag lite svårt att göra. Men det är ändå intressant. Att detta var en problematik var väl ändå ganska uppenbart redan vid själva makttillträdet. Om inte den nuvarande majoriteten hade koll på att det fanns en problematik kring tunnelbanebron redan före jul 2022 förefaller det väldigt konstigt. I så fall ställde man inte tillräckligt mycket frågor själv. Som det har framstått för oss i oppositionen dök den här problematiken upp i princip när man skulle börja sätta ned pålarna i jorden. Då blev det förstås en himla fart eftersom det skulle ha kostat flera miljoner varje dag som detta bygge inte påbörjades.

Man kunde då ha tänkt sig att kanske också finansregionrådet skulle svara på frågor. Hon var också otillgänglig för medierna under hela denna period. När det gäller detaljerna kring själv pålningen är det nog bättre att någon som har sakkunskap svarar på frågorna. Men det är väl däremot väldigt rimligt att få ställa frågor om hur man ser på de konsekvenser det skulle ha kunnat få om hundratusentals människor inte hade kunnat transportera sig över snittet Slussen–Gamla stan. Det var väldigt tydligt uttalat att det inte gick att sätta in extrabussar där, för det skulle i princip ha blivit en stillastående busskö med så många bussar som hade krävts.

Jag tycker nog att det i just den frågan hade varit rimligt att kunna få svar från finansborgarrådet på hur man såg på invånarnas möjlighet att ta sig till och från jobbet. För min egen del hade det i princip blivit att försöka gå från Slussen. Det är inte så jättelång väg, men för många andra hade konsekvensen förmodligen blivit att de inte hade kunnat ta sig till jobbet över huvud taget.

Det är säkert massor som har blivit fel och som det går att hänvisa till, både i Norrköping och i tidigare majoriteter och allt möjligt. Men det är inte det intressanta. Jag är intresserad av synen här och nu på de viktiga frågorna, och just Slussenbron är ett exempel på en fråga där det är rimligt att högst ansvarig faktiskt har en uppfattning och ställer upp och besvarar mediernas frågor. Sida 52 (128)

Anförande nr 21

Borgarrådet Wangård (S): Ordförande och fullmäktige! Den här debatten blir lite surrealistisk. Jag förstår att du inte kan ta ansvar för Moderaterna, men du kan ändå som liberal ta ansvar för det som händer i Norrköping eller det din egen klimatminister just nu är ute i Aftonbladet och erkänner, nämligen att hon uppenbarligen duckar för jobbiga intervjuer. Man ska nog inte kasta sten i glashus.

Jag hävdar att vi inte duckar för tuffa frågor, snarare tvärtom. Vi tar de mediala frågorna och visar att vi vill bygga ett bättre Stockholm.

När det gäller Slussen fick ni i februari 2022 en rapport om kostnadsfördyringarna och om att trafikförvaltningen inte ville ha gång- och cykelbron. Men ni gjorde ingenting åt det. Den var gömd, och ni visade ingenting för oss. Vi fick sedan hantera frågan och gjorde det. Detta visar bara än en gång vilket bra styre vi har i Stockholm, som hanterar tuffa frågor gång på gång. Så fort vi lyfter på stenarna hittar vi något nytt som vi måste hantera. I de flesta fall går det att peka på den förra majoritetens oförmåga att prata partierna emellan, att ta reda på saker och ting och att vilja lösa saker för stockholmarnas bästa.

När det sedan gäller dina resplaner och hur du skulle ta dig till Stadshuset finns det faktiskt alternativ. Det finns nu också en förnämlig elbåt som går över snittet så att du skulle kunna ta dig till arbetet, men det är inte detta det handlar om. Det var aldrig aktuellt att stänga tunnelbanan. Det var en förhandling, Jan Jönsson – det måste man vara medveten om. Det var aldrig aktuellt att stänga tunnelbanan, men det som var aktuellt var att få fram gång- och cykelbron, som andra var beredda att skippa. Nu har vi planer och ska bygga en gång- och cykelbro för att öka kapaciteten vid Slussen för att fler ska gå, cykla och åka kollektivt i vår vackra stad – så att den fortsätter att vara vår vackra stad.

Fråga nr 1. Höjda parkeringsavgifter

Anförande nr 22

Borgarrådet F j e l l n e r (M): Att det är dyrt att bo i vänsterstyrets Stockholm är inte något nytt. Varje gång man kommer till makten höjer man skatten. Efter skattehöjningarna i regionen och i staden betalar stockholmarna nu den högsta skattesatsen någonsin. Det är i och för sig nytt, men nu är det inte bara skatter man höjer utan även avgifter på allt ifrån SL-kort till vatten och avlopp.

Från och med torsdag kommer det dock att bli ännu dyrare att vara stockholmare, för den 1 februari höjer Lars Strömgren parkeringsavgifterna för boende i innerstaden med 45 procent, eller 6 000 kronor per år. Avgiftshöjningen sker samtidigt som vänsterstyret i regionen drar ned på kollektivtrafiken, där var femte buss dras in. Denna dubbelsmocka tror jag framför allt kommer att drabba de äldre och barnfamiljerna.

Min fråga till dig, Lars Strömgren, är därför: Varför vill ni göra det dyrare och svårare för stockholmarna att parkera sina bilar, och hur tänker ni er egentligen att stockholmarna ska ta sig fram när man varken ska köra bil eller åka buss?

Anförande nr 23

Borgarrådet S t r ö m g r e n (MP): Ordförande, fullmäktige! Tack för frågan, Christofer Fjellner! Vi höjer boendeparkeringsavgifterna den 1 februari. Samtidigt sänker vi avgiften för nyttoparkeringstillstånd. Har du någon gång anlitat en hantverkare som inte lagt den första halvtimmen på att beklaga sig över hur många gånger hen har behövt köra runt kvarteret för att hitta en plats att stå på? För att råda bot på detta sänker vi nu avgiften för nyttoparkering.

Vad spelar en avgiftssänkning för roll om det inte finns lediga platser? Anledningen till att vi höjer boendeparkeringsavgiften är helt enkelt att vi vill kompensera för den bristande styreffekt som boendeparkeringarna har eftersom de inte har höjts på länge och eftersom efterfrågan på parkering i innerstaden är hög.

Jag förstår att det är en märkbar höjning, men det som är speciellt med just parkeringsavgifter är att de inte finns där för att finansiera något. Avgiften höjs alltså inte för att finansiera något annat, utan den höjs därför att alternativet hade varit att man i stället åker runt och letar efter en plats, vilket drabbar dem som inte har något alternativ och som verkligen inte, vad som än händer, kan välja något annat sätt att resa än med bil.

Det är populärt att bo i Stockholm. Stockholm växer. Varför är det populärt att bo i en stad? Man brukar på engelska säga att det är för att staden erbjuder sharing, matching and learning. Det skapar värde att bo i en stad, men det skapar också flaskhalsar. Om många vill vara på en viss plats, resa på en viss gata eller parkera på en viss plats behöver vi hantera det på något sätt. Annars kan vi inte växa hållbart.

Vi vill kunna erbjuda ett växande Stockholm för de befintliga stockholmarna och för nya stockholmare, och då behöver vi hitta effektiva styrmedel för att möjliggöra mobilitet för fler.

Borgarrådet F j e l l n e r (M): Tyvärr, Lars Strömgren, tror jag att det är till föga tröst för stockholmarna att det nu är de som ska åka runt och leta parkering i stället för hantverkarna.

Jag vet att det var länge sedan avgiften höjdes. Dock är det en fråga om tajmning, Lars – känslan för tajmning. Aldrig har stockholmarna haft det så svårt att få ekonomin att gå ihop som nu, och då väljer ni att säga att just nu ska ytterligare 6 000 kronor läggas som en ytterligare börda på stockholmarna.

Nu är det ju inte så att det blivit fler boende i Stockholms innerstad, som man nästan kan tro när man lyssnar på dig, utan det är parkeringsplatserna som har blivit färre. Men det blir inte fler parkeringsplatser bara för att du höjer avgiften, utan det blir bara dyrare. Jag tror att ni egentligen borde ha ny slogan, vare sig det gäller kollektivtrafik eller parkeringar: Betala mer för mindre!

Vore inte bättre att utöka antalet parkeringsplatser i stället för att höja P-avgifterna? Hur kan du försvara att stockholmarna ska betala mer för mindre?

Anförande nr 25

Borgarrådet S t r ö m g r e n (MP): Det som vi behöver fokusera på för att Stockholm ska kunna växa och fungera är mobilitet och tillgänglighet. Det är ett slags paradox att tro att om man bara lägger till ett körfält och bara utökar antalet parkeringar kommer detta att lösa trängseln.

Moderna städer jobbar i dag med yteffektivitet. Vi vill skapa så mycket värde och mobilitet som möjligt för stockholmarna på så liten yta som möjligt, för då kan det bli annat också på ytan, såsom lekplatser, uteserveringar, parker eller till och med hus, i vissa fall.

Det finns vakanser i de garage som Stockholm Parkering har byggt, och genom att skapa incitament för att använda mobilitetstjänster, också för den som för det mesta bara har sin bil stående, finns det möjlighet att ha både infarts- och utfartsparkering.

Anförande nr 26

Borgarrådet F j e l l n e r (M): När jag lyssnar på dig, Lars, tycker jag att det blir mer och mer uppenbart att det inte handlar om att göra det lättare för stockholmarna att hitta parkering utan om att göra det svårare för stockholmarna att använda bilen, även när de måste.

Det blir inte en enda parkering till bara för att du höjer avgiften. Och om det vore så att du verkligen brydde dig om stockholmarnas ekonomi eller om att underlätta för de stockholmare som du menar ägnar alltför mycket tid åt att leta parkering, varför tar du då ständigt bort parkeringsplatser? Det är något i den logiken och den ambitionen som inte håller, och detta tror jag beror på att man inte vågar säga som det är, att kampen förs mot de stockholmare som måste ha bil, inte mot att människor tvingas leta parkering.

Borgarrådet S t r ö m g r e n (MP): Det finns definitivt en plats för bilen även i framtidens Stockholm. Bilen är utmärkt på vissa saker, men den är mindre bra på andra. Det som i synnerhet är sämst är att den inte är skalbar, det vill säga att om många vill parkera på en speciell plats eller åka på en speciell väg blir det väldigt snabbt flaskhalsar och trängsel.

Vi behöver tänka smart och effektivt. Men vi bygger också garage, och vi jobbar med prissättningen för att det ska vara enkelt att hitta en ledig plats. De bilar som finns i Sverige står still 90–99 procent av den tid som de lever, så att säga. Om vi i stället kan jobba smartare med de resor som kan ske med kollektivtrafik, cykel eller gång blir det mer plats och bättre pålitlighet för dem som behöver bilen, vilket det finns många skäl till i olika sammanhang.

Fråga nr 2. När kommer styret att återplantera träden längs Drottningholmsvägen/Bergslagsvägen?

Anförande nr 28

G a b r i e l K r o o n (SD): År 2018 inträffade torka, vilket ledde till att ett åttiotal träd fick tas bort längs Drottningholmsvägen och Bergslagsvägen. Stockholms stad hade löften om att återplantera dessa träd, och även Miljöpartiet var tydliga förespråkare av detta då.

Ett par år har gått sedan 2018. Vi är nu inne på 2024, och flera av dessa träd har fortfarande inte återplanterats. Det som kvarstår är trötta, kalla och egentligen livlösa platser där träden en gång stod. Jag har fått till mig att väljare har försökt komma i kontakt med företrädare från Miljöpartiet med frågor om när träden kommer att planteras och när löftet kommer att infrias. De har inte fått något svar, så därför vill jag ställa frågan till dig, Lars Strömgren: När avser ni att återplantera dessa träd? Måste vi vänta i fem år till?

Anförande nr 29

Borgarrådet S t r ö m g r e n (MP): Ordförande, fullmäktige! Jag tackar för frågan. Träd är viktiga för oss människor, och om man bor i en tät stad med tät bebyggelse kan värdet av ett träd vara extremt stort.

Av olika skäl togs det ned träd längst Drottningholmsvägen, och redan 2022 initierades ett reinvesterings- och investeringsärende för trädåtgärder längs sträckan. Där kommer 300 gatuträd att ersätta de träd som antingen saknas eller har dött, bland annat på Drottningholmsvägen mellan Abrahamsberg och Brommaplan.

Vi har även antagit en trädpolicy. Där ingår att vi, när vi behöver ta bort ett träd, vilket man ibland behöver göra, vill ersätta trädet med två träd. Vissa träd som är fallfärdiga eller så skadade att de behöver fällas vill vi också ersätta.

Vintern 2020–2021 planterades 45 nya träd på sträckan mellan Stora Mossen och Abrahamsberg. Det påbörjades alltså ett arbete redan då. På sträckan mellan Brommaplan och Nockeby kommer åtta hästkastanjer, som har behövt tas bort, att ersättas med nya träd.

Det finns också ett ärende som kommer upp i trafiknämnden inom kort. Där presenterar vi i majoriteten hur vi vill arbeta med trädvård och trädreinvestering. Det handlar inte bara om att ersätta ett träd utan också om att säkerställa att växtbäddarna är sådana att trädet överlever över tid, så att vi inte kommer att behöva ersätta ännu fler träd i framtiden.

Arbetet är på gång, och mer kommer att presenteras här inom kort.

Anförande nr 30

G a b r i e l K r o o n (SD): Förvisso har det, som du säger, Lars, planterats ett antal träd under 2020–2021, men samtidigt har träd avverkats under den tiden. Som jag förstår det är det framför allt det som har avverkats som har återplanterats. Det är här jag tycker att du dribblar bort frågan lite grann.

Min tydliga fråga är: Kan du garantera och lova att ni kommer att återställa de 80 träd som togs bort 2018 och plantera nya träd på platsen? Nu pratar jag inte om någon övergripande trädpolicy, utan jag pratar om den specifika platsen och inriktningen. Kan du lova mig och väljarna i dag att träden kommer att återplanteras på sträckan under detta år, förhoppningsvis? Man kan ändå förvänta sig att frågor som har dröjt i snart fem år borde kunna lösas lite snabbare än så. Kan du avge detta löfte, ja eller nej?

Anförande nr 31

Borgarrådet S t r ö m g r e n (MP): I det övergripande strategiska arbetet vet jag vad vi kommer att vilja göra som helhet med träd och hur vi kommer att vilja jobba med plantering av träd på ett bättre sätt, med växtbäddar och ibland till och med biokol och så vidare.

Jag vet att träd har försvunnit av olika skäl, för att de var skadade eller för att de inte vattnades på rätt sätt och så vidare, men jag måste erkänna att jag inte hann läsa på exakt när de kommer att återplanteras. Jag vet att det finns ett systematiskt arbete med att ersätta de träd som försvunnit längs Drottningholmsvägen, och det finns byggprojekt borta vid Brommaplan och så vidare som innebär att man kommer att ersätta och tillföra nya träd. Men exakt när och hur har jag inte svar på just i dag.

Anförande nr 32

G a b r i e l K r o o n (SD): Jag tycker faktiskt inte att det här är bra nog. Vi har väntat ända sedan 2018 på att löftet ska infrias, och under den tiden har ditt parti, Lars, varit ansvarigt för både miljöpolitiken och trafikpolitiken. Och nu står du här och säger att du inte har svar på när det kommer att ske.

Det verkar som att inget svar också är ett svar, och tyvärr verkar svaret vara aldrig. Det är uppenbart att det som behövs i Stockholm för att garantera nyplantering av träd är en sverigedemokratisk kraft i miljöfrågan. Detta hoppas jag att fler stockholmare kommer att få se. Jag tror att denna debatt belyser att när du pratar om trädpolicyer så pratar vi om konkreta återplanteringar som faktiskt gör skillnad i människors vardag i dag.

Borgarrådet S t r ö m g r e n (MP): Som av en händelse har jag nu läst vidare i mitt underlag och ser att på sträckan Brommaplan–Nockeby kommer åtta hästkastanjer att ersättas under 2023–2024. Så det är mycket på gång, och det är något som vi jobbar med.

Fråga nr 3. Åtgärder mot strukturell bostadsbrist

Anförande nr 34

B j ö r n L j u n g (L): Fru ordförande, fullmäktige och åhörare! Detta var en fråga som blev lite märklig, Clara Lindblom, och som vi skulle ha ställt till Jan Valeskog förra gången. Men det stämde inte, utan den ska ställas till dig. Den strukturella hemlösheten skulle det egentligen handla om. Det handlar inte bara om när det är kallt och bistert. Både du och jag är engagerade i bostadslöshet och hemlöshet närapå dygnet runt. Enligt de siffror jag såg senast omfattar den strukturella hemlösheten 357–374 personer. Det varierar lite grann.

Om någon undrar: En person som är strukturellt bostadslös eller hemlös är enkelt uttryckt någon som helt utan egen förskyllan står utan bostad. Det kan vara efterlevande eller någon som är föremål för våld i nära relation. Vilka idéer har du för att lösa detta på kort sikt?

Anförande nr 35

Borgarrådet L i n d b l o m (V): Tack så hemskt mycket, Björn, för att du lyfter upp en väldigt svår och viktig fråga! Det är kul att få en fråga under frågestunden.

Precis som du säger har vi omfattande problem med strukturell hemlöshet. Hur man definierar denna grupp varierar. En siffra är 357 personer, men jag tror att man om man borrar ned sig i detta finner att siffran är betydligt högre. Poängen är att vi har personer som lever i akut hemlöshet, inte på grund av missbruk eller psykisk ohälsa eller dylikt utan därför att de helt enkelt inte får tag på en bostad som de har möjlighet att efterfråga.

Vi har också en mycket bredare problematik än så, där till och med en nyutexaminerad polis, en undersköterska eller en ensamstående förskollärare har svårt att efterfråga bostäder i Stockholm därför att hyrorna helt enkelt är för höga. Det är en tragedi för den enskilda individen, men det är faktiskt också något som hotar hela vår tillväxt. Jag sitter i polisens insynsråd, och vi pratar mycket om bristen på poliser i Stockholm. Där är det inte i första hand pengar som saknas, utan man får inte tag på bostäder till poliserna.

Det finns lite olika spår i detta. En sak jag gjorde när jag var ordförande för Micasa och var äldreborgarråd gällde de särskilda förturskraven, där seniorbostäder för personer över 65 kunde förmedlas direkt till äldre med hemlöshetsproblematik. Där var det både strukturella och sociala skäl. Det gav en väldigt tydlig effekt när man förmedlade direkt till denna grupp. Bara mellan två hemlöshetsräkningar såg vi att hemlösheten i gruppen minskade med 40 procent.

Jag återkommer i nästa svar, men jag tror att man måste jobba både med individer och på strukturell nivå. Jag återkommer om konkreta åtgärder alldeles strax.

B j ö r n L j u n g (L): Fru ordförande och borgarrådet Lindblom! Jag skulle vilja att vi för en gång skull koncentrerar oss på svaret på frågan, som handlar om strukturell bostadslöshet, och så kan vi lämna de andra jätteviktiga frågor som du och jag, Clara, är engagerade i.

Jag menar den strukturella bostadslösheten där människor, till exempel änkor, blir utan bostad därför att giriga säkullbarn tar hand om bostadsrätten eller villan. Dessutom har, som vi hörde på Ekot i morse, tyvärr också personer som är utsatta för våld i nära relation betydande problem. Vi vet egentligen inte, och heller inte kvinnojourerna, vart de tar vägen,. Det är dem jag menar nu. De andra är jätteviktiga, men jag skulle vilja koncentrera mig på den gruppen och höra mer om den.

Anförande nr 37

Borgarrådet L i n d b l o m (V): Då utvecklar jag frågan, precis som utlovat.

Man kan jobba på två nivåer. Man kan jobba med att förmedla lägenheter direkt till dessa personer. Det görs genom att Micasa fortsätter med det arbete som vi inledde 2014–2018, det vill säga förmedla direkt till äldre som av olika skäl har hemlöshetsproblematik. Detta såg vi hade en tydlig effekt när det gäller strukturell hemlöshet just i den gruppen.

Det vi också ska göra är att fortsätta att titta över förtursreglerna vad gäller till exempel våldsutsatta kvinnor, där man ska säkerställa att exempelvis skulder inte blir ett hinder. Vi har fortfarande mål om att upp till 650 lägenheter per år ska förmedlas direkt från allmännyttan till Bostadsförmedlingen för att kunna användas för SHIS, Bostad först, förtur och så vidare.

Sedan vill jag återigen gå tillbaka till det strukturella, och där handlar det mycket om tillträdeskraven. Vilka krav ställs egentligen på bostadssökande i denna stad? Där har inte minst den privata sidan mycket att göra. Jag återkommer om detta om en liten stund.

Anförande nr 38

B j ö r n L j u n g (L): Ordförande, fullmäktige och åhörare! Jag skulle vilja pröva en idé på dig, Clara. Det finns ju en anledning till att jag ställer frågan.

Under den tid då vi har jobbat med dessa frågor, sedan förra fullmäktige, har regeringen öppnat upp för att öka möjligheten till utökade förturer. Det är jättebra, och det är något som Karolina Skog hade med i sin utredning. Över huvud taget är det en bra utredning, och där finns andra idéer som regeringen nu antligen börjar lyfta fram och ta upp.

Vad gäller vår idé jobbade vi med de bostadssociala frågorna under socialborgarrådet Jan Jönsson, men dessa är så långa, svåra och knepiga att vi inte hann lägga fram alla förslag. Men nu har jag gjort kalkyler och kollat marknaden och fått fram en sak som skulle kunna gå att göra, nämligen allokera de små tvåorna i Stockholmshusen till strukturellt bostadslösa. Vad säger du om det?

Borgarrådet L i n d b l o m (V): Jag ber om ursäkt för att mina svar blir så hattiga, men jag har inte fått någon fråga under frågestunden under ett års tid och har glömt lite hur man gör. Det är därför det blir uppdelat.

Jag satt i referensgruppen till Karolina Skogs utredning, så jag följde hela utredningsarbetet väldigt nära. Många av de saker hon tar upp tror jag är väl värda att titta på. Frågan om förturer är en sak som är oerhört viktig. Vi ska komma ihåg att om man väl får förtur måste man kunna betala hyran för den lägenhet som blir ledig, och man får heller inte bromsas av till exempel skuldsättning. Det gäller alltså att titta på flera steg.

Jag vill återigen lyfta upp frågan om tillträdeskrav. En sak som redan nu tränger ut stora grupper på bostadsmarknaden är att många fastighetsägare inte ens accepterar bostadsbidrag när människor söker bostad. Detta om något stänger ute väldigt många, i kombination med att fastighetsägare ofta kräver tre till fyra gånger hyran. Jag har en bra diskussion om detta med Fastighetsägarna, och vi har också lyft fram frågan i markanvisningspolicyn. Dessa hinder måste undanröjas.

Fråga nr 4. Antisemitism i Stockholm

Anförande nr 40

J o n a s N a d d e b o (C): Ordförande! I lördags var det Förintelsens minnesdag, en dag för hågkomst och hedrande av alla de miljoner liv som utstuderat släcktes under nazismens skräckvälde. Antisemitismen ledde till Förintelsen, men det slutade inte där.

Vi måste föra vittnesmålen vidare, och vi får aldrig glömma. Vi måste fortsätta kampen för alla människors lika rätt och värde. Antisemitismen är på uppgång i Europa, och dessa krafter måste vi trycka tillbaka på alla plan i samhället. Därför är det oerhört alarmerande att antalet anmälningar om hatbrott mot judar i Stockholm har ökat betydligt sedan kriget mellan Israel och Hamas bröt ut i oktober. Det är skrämmande läsning som borde få alla i denna sal att reagera.

Därför, Karin, undrar jag: Vilka nya åtgärder vidtar ni i majoriteten för att motverka den ökande antisemitismen i Stockholm?

Anförande nr 41

Borgarrådet W a n n g å r d (S): Ordförande! Tack så mycket, Jonas Naddebo, för frågan! En viktig del i att motverka antisemitismen är att våga diskutera den och ta upp den på bordet när det, som nu, finns personer som väljer att inte längre ha på sig sina religiösa symboler därför att man är orolig för att gå i Stockholm och därför att man möts av antisemitism och hot, som i värsta fall blir verklighet.

Detta gör att trygghetsfrågan, som alltid, är stor. Vi arbetar på många olika sätt, bland annat med kontakter med organisationer för att säkerställa att vi från staden möter upp med de trygghetsskapande åtgärder vi kan vidta. Vi arbetar nu också tydligt med 250-årsjubileet för judiskt liv i Sverige. Det är ett arbete som jag följer, och jag har stora förhoppningar inför firandet nästa år, 2025.

Det handlar också om att Stockholms skolor arbetar med eleverna och med utbildningen. Vi har utökat budgeten, men det handlar också om att arbeta med behoven och att ordentligt kartlägga arbetet mot antisemitism i Stockholms skolor. Det handlar även om de studieresor som man ska få möjlighet att göra. Det görs alltså mycket, men jag vet inte om det är tillräckligt. Det kan säkert göras mer.

Sida 60 (128)

Anförande nr 42

J o n a s N a d d e b o (C): Precis som du säger, Karin, är det viktigt att vi vågar diskutera utmaningen och frågan. Det var därför vi noterade att ni strök ordet antisemitism i budgeten för 2023. Ordet återkommer i budgeten för i år på grund av att vi från oppositionen utövade starka påtryckningar för det. Ord har nämligen betydelse, men det är också viktigt att orden inte bara stannar på papperet utan att vi agerar tillsammans.

Vissa av de saker du säger ligger i planen och är något som vi måste göra. Bara sedan oktober har det anmälts 70 nya fall av antisemitism i form av klotter och 30 fall av hets mot folkgrupp. Samtidigt har Örbyskolan pausat en kurs i judisk folkdans efter klagomål från föräldrar som förknippat musiken med striderna mellan Israel och Hamas. Bevisligen är det svårt för många att hålla två tankar i huvudet samtidigt.

Tror du att vi gör tillräckligt, Karin?

Anförande nr 43

Borgarrådet W a n n g å r d (S): Ordförande, fullmäktige! Nej, jag tror inte att man alltid gör tillräckligt, dels för att man kanske inte maktar med, dels för att man kanske inte alltid vet vad man ska göra eller hur man kan göra det tillräckligt.

Jag blev uppdaterad om vad som hände i en skola i Stockholm, och det är kanske ett exempel på när en viss form av kunskap saknas. Man kopplar ihop judisk kultur med att ta ställning i ett fruktansvärt krig. Men det handlar ju inte om det, utan det handlar om att alla människor ska ha rätt att utöva sin religion och också våga stå för det de tror på utan att bli hatade eller hotade för detta.

Anförande nr 44

J o n a s N a d d e b o (C): Du lyfte upp skolan, Karin, som är ett viktigt område där vi behöver agera mycket tydligare. I dag sprids desinformation vitt och brett, särskilt på plattformar där barn och unga rör sig och konsumerar kunskap och det som de tolkar som nyheter. Därför är det särskilt viktigt att vi ökar vår medvetenhet om antisemitismen i skolan. Det finns många lärare som jobbar på ett fantastiskt sätt med att systematiserat möta dessa frågor, men det finns också skolor och klassrum där man inte riktigt klarar av att hantera situationen.

Min fråga är fortfarande: Hur vill ni fortsätta säkra att Stockholms skolor är fria från antisemitism?

Anförande nr 45

Borgarrådet W a n n g å r d (S): Ordförande! Det handlar också om att våga rapportera och anmäla när det finns minsta uns eller oro för att detta kan väckas. Vi

har också våra fantastiska lärare och andra vuxna i skolans miljöer som kan agera direkt. Sida 61 (128)

Jag vet att jag har en övertro på utbildning och kunskap, men det är för att kunskap verkligen kan ta bort fördomar om den används på rätt sätt. Därför skulle jag vilja se bland annat fler studieresor till Förintelsens minnesplatser så att alla vi som är vuxna verkligen visar på och vågar prata med våra barn och unga om vad som händer och att det aldrig, aldrig får hända igen.

Fråga nr 5. Rissneskogens framtid

Anförande nr 46

Borgarrådet W e d i n (M): Ordförande! Socialdemokraterna vill bygga ihop Rinkeby och Spånga. Detta har finansborgarrådet slagit fast i DN, och Stockholms stad har dessutom genomfört en tävling där man har bett byggaktörer komma in med förslag på vad och hur mycket man vill bygga på platsen.

Det är ett häpnadsväckande besked att Rissneskogen hotas och kanske kommer att skövlas. Det är en lokalt uppskattad naturort. Vad har du att säga till dem som är oroliga över detta, Karin?

Anförande nr 47

Borgarrådet W a n n g å r d (S): Ordförande, fullmäktige! Tack så mycket, Dennis Wedin, för frågan! Jag förstår att du i din frågeställning försöker väva in att ni inte vill bygga i riktigt samma utsträckning. Sedan har jag noterat att din gruppleddare har talat om att bygga på Järvafältet i stället.

Detta handlar om planer i ett väldigt tidigt skede, för att se hur vi kan få bättre flöden i detta område, alltså Bromsten, Rinkeby och Rissne, det vill säga Sundbybergs kommun. Jag vet att om vi bygger större bostäder men också fler lägenheter med flera rum kommer vi att kunna ha en bättre sammansättning av befolkningen. Nu känner sig en del familjer tvingande att flytta därifrån när de växer. Vi måste leverera dels lägenheter som ett flertal har råd att bo i, vilket bara det är en utmaning, dels fler lägenheter över huvud taget.

Här skulle jag faktiskt vilja få grepp om var ni moderater står. Jag vet att vi historiskt har kunnat kroka arm när det gäller att vi vill bygga mer i Stockholm. Nu börjar ni prata om att vi ska bygga fler villor, vilket gör att man inte får upp exploateringstalen i den utsträckning som behövs. Och nu börjar Dennis Wedin hitta på att just här ska vi skydda skogen. Jag tror att man ska vara lite mer nyfiken och öppen och kolla på platsen. Men det är ett tidigt skede. Det är inte alls så som du vill utmåla det, Dennis, att all skog ska bort, snarare tvärtom. Den ska tillgängliggöras.

Anförande nr 48

Borgarrådet W e d i n (M): Ordförande! Givetvis ska vi bygga fler bostäder – det är inget snack om saken. Som finansborgarrådet nämnde har vi föreslagit att exempelvis bygga vid Östra Järvafältet. Vi ska bygga större lägenheter. Men Karin Wanngård verkar inte förstå vilken förvirring hon har skapat hos byggaktörer eller vilken oro hon har skapat hos stockholmarna.

Du nämnde att människor vill flytta ifrån Järva, Karin, men ditt besked nu innebär att människor också börjar vilja flytta ifrån Spånga. Du har sagt att 1 000 nya bostäder ska tas fram, men nu säger andra företrädare från din sida att det handlar om 400 bostäder. Det är en förvirring som har uppstått efter jul.

Om du får din vilja igenom är det ett faktum att Rissneskogen ska skövlas. Om du inte får din vilja igenom är det underlag som har gått ut till stadens byggaktörer direkt felaktigt. Vad är det för en soppa du har skapat egentligen? Kan man styra Stockholm på det sättet?

Anförande nr 49

Borgarrådet W a n n g å r d (S): Ordförande! Som jag sa i den tidigare diskussionen är kunskap makt. Ingen som tittar på skisserna och de tidiga planer som finns, alltså där man försiktigt har ritat in både radhus och flerfamiljshus, kan dra slutsatsen att det är en skövling av Rissneskogen, om man inte bara av ren illvilja vill måla upp den bilden, vilket jag har förstått att Dennis Wedin vill.

Det är ingen skövling, snarare tvärtom. Det är en försiktig programskiss för hur vi ska kunna bygga ihop områden men samtidigt bevara de viktiga naturmiljöerna. Det är just detta vi visar på. Det är ett ytterst tidigt skede där vi kollar på ungefär 1 000 bostäder som skulle kunna komplettera platsen med det som vi behöver, nämligen fler lägenheter med fler rum.

Anförande nr 50

Borgarrådet W e d i n (M): Ordförande! Kartan som finns med i underlaget har jag framför mig just nu. Där ser vi tydligt att Rissneskogen finns med i det som har gått ut. Det är uppenbart att detta är en prestigefråga för Socialdemokraterna. Omtyckta grönytor ska bort, och betongmiljöer ska spridas genom skyhög exploatering. Finansborgarrådet har försökt forcera fram orimliga planer. När Moderaterna samarbetade med Miljöpartiet stoppade vi byggande på just den här platsen. Nu är Rissneskogen hotad, liksom omtyckta småhus- och villaområden runt om i staden där Karin Wanngård vill spränga in flerbostadshus, vilket också är en idé. Det är tydligt. Du behöver visa respekt för dem som är oroliga efter ditt besked, Karin Wanngård. Bygg inte bort det vackra i Stockholm! Red ut den lokala oreda som du har skapat! Du säger att du vill ha kvar Rissneskogen. Utesluter du att göra den till ett naturreservat, så att grönområdet blir skyddat för framtida generationer?

Anförande nr 51

Borgarrådet W a n n g å r d (S): Ordförande och fullmäktige! Naturreservat är ju viktiga, och vi instiftar fem nya naturreservat. Men jag misstänker att du känner till att det här är ett område som är lite för litet för att bli naturreservat, Dennis Wedin. Det blir ett slängande av begrepp du ägnar dig åt. Någon som driver på oron är ju du. Du driver på oron när du talar om skövling av Rissneskogen, Dennis Wedin. Det är ju inte det som det handlar om. Vad det handlar om är att i ett väldigt tidigt skede titta på planarbete för att på riktigt komplettera Järva med fler bostäder med fler rum. Syftet är att fler ska ha möjlighet att bo kvar i Järva när de får fler barn och familjen växer, vilket är väldigt svårt i dag. Men det vill ju inte du. Du vill att folk ska bli tvingade att flytta därifrån, och det är olyckligt.

Anförande nr 52

Emelie Wassermann (SD): Svedmyrabadet har en unik kommunövergripande verksamhet med en tempererad bassäng som passar besökare med smärtproblematik eller funktionsnedsättningar. Anläggningen används dagligen av ett sjuttio-tal stockholmare med olika typer av funktionsnedsättningar.

Underhållet är extremt eftersatt. Enskede-Årsta-Vantör har nu valt att säga upp avtalet med Stockholms hem eftersom förvaltningen anser att det inte går att driva badet vidare i det nuvarande skicket. Trots att det länge varit känt att Svedmyrabadet är i stort behov av renovering finns det i dagsläget inga konkreta planer för alla de badgäster som berörs. Jag och många med mig vill veta varför.

Anförande nr 53

Borgarrådet Valerik (S): Detta är ett bra exempel på en fråga som hade kunnat preciseras. Frågan jag fick i förväg var: Hur säkerställer ni att alla stockholmare ges möjlighet att bada? Nu vill ni veta specifikt hur det ska bli med ersättning för ett visst bad. Det hade jag mycket väl kunnat svara på om jag hade fått detta bad utpekad i frågan.

Generellt sett är det så att det finns alternativ när det gäller bad för funktionshindrade. Vi har bad som vi håller på och rustar upp. Jag har inte någon tidsplan när det gäller hanteringen av Svedmyrabadet och ersättning för det. Det hade jag kunnat ta reda på om jag hade fått frågan i förväg. Men rent generellt tycker jag att det kan vara viktigt att säga att vi i Stockholm förra mandatperioden antog en strategi för alla våra idrottsplatser. Denna strategi är väldigt ambitiös när det gäller idrottsytor, bad och mycket annat. Planerna i strategin är kopplade till befolkningstillväxt och byggnation. Tittar man då på Sverigedemokraternas sätt att agera i byggfrågor ser man att ni säger nej till 70–80 procent, vilket innebär att vi inte alls skulle kunna bygga bad och idrottsplatser i samma omfattning om vi skulle följa er politik när det gäller byggnation. De här frågorna hör ihop: byggande av idrottsanläggningar å ena sidan och byggande av bostäder å andra sidan.

Jag kan också konstatera att ni i er budget har dragit bort 11 miljoner från anslaget för ökad simkunnighet hos stockholmarna, vilket också är en sida av myntet, Emelie Wassermann. Det är en sak att ordna och rusta upp bad och skapa fler badmöjligheter, men simkunnighetsfrågan är också en viktig sak. Där ställer ni inte heller upp. Ni har alltså inte så stor trovärdighet.

Anförande nr 54

Emelie Wassermann (SD): Nu handlar det inte om simkunnighet för de här personerna, utan det handlar om att över huvud taget ha möjlighet att bada, eftersom Svedmyrabadet är det enda bad som är tillgänglighetsanpassat med tempererad bassäng. Det är byggt 1968 och kan betraktas som något av en tidskapsel med tanke på att stora delar av interiören är i original. Bara de mest akuta åtgärderna har vidtagits under den här tiden, och nu har det blivit ohållbart att fortsätta.

Stockholmshem har gjort en utredning där man uppskattade att det skulle kosta ungefär 40 miljoner att rusta upp badet. Idrottsförvaltningen konstaterade i samma veva att man eventuellt skulle kunna tillgänglighetsanpassa Sandsborgsbadet så att de här badgästerna skulle kunna vara där. Det framgår dock inte om det bara är under en renovering eller om det är så att man har tänkt använda Sandsborgsbadet permanent för detta ändamål. Men varken upprustning eller anpassning av ersättningsbad har påbörjats. Vad väntar vi på?

Anförande nr 55

Borgarrådet V a l e s k o g (S): Som sagt: Hade frågan ställts om Svedmyrabadet hade ni fått svar om tidsplan och ersättningsplatser, men frågan var: Hur säkerställer ni att alla stockholmare ges möjlighet att bada? Det är en betydligt bredare fråga.

Det finns en investeringsplan, och det finns platser som kan användas även av funktionshindrade som till exempel behöver varmare vatten för att kunna bada. Exakt hur processen ser ut för detta finns det ett svar på. Jag får återkomma om det skriftligt, så får du veta exakt hur det är med det, Emelie Wassermann. Men det hade varit lämpligt om Sverigedemokraterna ställt frågan om Svedmyrabadet från början, så hade ni fått svar nu i talarstolen.

Jag tycker som sagt att det här är en större fråga. Hur vi investerar i badanläggningar, hur vi rustar upp badanläggningar, hur vi ökar simkunnigheten och hur vi ordnar för funktionshindrade att få möjlighet och plats att bada – allt detta hör ihop. Jag kan konstatera att SD inte ställer upp på detta.

Anförande nr 56

E m e l i e W a s s e r m a n n (SD): För många som lever med fysisk funktionsnedsättning och smärta är det helt omöjligt att bada i ett bad som har lägre temperaturer än de här tempererade bassängerna håller, vilket gör att man har extremt få valmöjligheter i Stockholm. Dessutom behövs det fysisk tillgänglighet i själva lokalen och personal som kan bistå personer med de svårigheter som de har. Svedmyrabadet erbjuder allt detta och har även generösa öppettider, vilket möjliggör för många stockholmare att nyttja anläggningen. Det här är som sagt en kommunövergripande verksamhet, så det är inte bara en lokal fråga i Enskede-Årsta-Vantör.

Nu undrar jag: Kan idrottsborgarrådet garantera att alla de stockholmare som är beroende av Svedmyrabadet för sitt välmående och sin hälsa har någonstans att ta vägen efter den 30 september, då avtalet går ut?

Anförande nr 57

Borgarrådet V a l e s k o g (S): När det gäller de bad som successivt renoveras och byggs om är även den här gruppen jätteviktig. Precis som sägs behöver man en högre temperatur i vattnet, och det finns planerade lösningar för detta. Det kan vi återkomma till. Jag kan se till att det kommer ett skriftligt besked som du kan få översänt, Emelie Wassermann, om hur det är tänkt att man ska lösa detta.

Jag tycker att baden är en jättestor idrottsfråga. Det är stora investeringar som vi måste göra. Det är synd att inte Sverigedemokraterna i praktiken ställer upp på de stora

investeringar som behövs för de här baden i olika delar av staden i takt med att vi bygger ut med fler bostäder i nya bostadsområden. Jag hoppas att Sverigedemokraterna kan ändra uppfattning och bli mer positiva till byggande, både av bostäder och av simhallar. Sida 65 (128)

Fråga nr 7. De utmaningar och samarbetsytor krognäringen möter av miljöförvaltningen kring ljudnivåer

Anförande nr 58

Borgarrådet Jönsson (L): Ordförande! Jag har träffat flera representanter för Stockholms krognäring och även varit ute på besök på några olika arbetsplatser. Det är mycket glädjande att höra att man är väldigt nöjd med samarbetet med socialförvaltningens alkoholinspektörer, som man tycker är väldigt lätta att ha att göra med och ger goda råd om hur man ska göra rätt om det har blivit små misstag. Detta gäller dock tyvärr inte miljöförvaltningen och dess inspektörer, utan de uppfattas som väldigt otillgängliga. Man har väldigt svårt att få besked om hur man ska göra i olika ärenden, inte minst vad gäller störande ljud. Jag undrar hur miljöborgarrådet ser på detta.

Anförande nr 59

Borgarrådet Lindhagen (MP): Jag tackar för frågan. Generellt har miljöförvaltningen väldigt goda resultat i sina kontakter med företag runt om i staden och ligger väldigt högt i de NKI-undersökningar som görs. Jag känner att det är oerhört viktigt att kommunen alltid har ett professionellt bemötande. Vi är till för de verksamheter och de kommuninvånare som finns i vår stad utifrån den lagstiftning som också styr våra uppdrag. Det känner jag en glädje i att ta del av. Min inställning i de här frågorna är förstås att det är så vi ska jobba – det är viktigt att ha en god dialog. Om det är så att det finns aktörer som uppfattar att dialogen kan stärkas ska vi förstås titta på hur det skulle kunna se ut.

Miljöförvaltningen bedriver en oerhört viktig tillsynsverksamhet som handlar om att värna stockholmarnas hälsa på olika sätt. I det arbetet ska man förstås fylla sin roll som tillsynsmyndighet, men också förstås kunna se vad man kan göra för att ha en god dialog med de aktörer som finns. Det vi gjorde förra mandatperioden var till exempel att ta fram en vägledning för kulturscener angående hur man kan vidta åtgärder för att få ned ljudnivåer i sina verksamheter. Det gäller förstås att underlätta för de olika aktörerna att göra det som åligger dem enligt lagstiftningen, bland annat miljöbalken. Det är viktigt med en god dialog och förstås med stöd på olika sätt. Sedan är det också viktigt att aktörerna utövar den egenkontroll som de ska göra enligt lagstiftningen.

Anförande nr 60

Borgarrådet Jönsson (L): Socialförvaltningen jobbar ju sedan några år tillbaka utifrån principen att det ska vara lätt att göra rätt. Det innebär att en gång är ingen gång när man gör ett misstag. Om man sedan fortsätter att upprepa det är det inget misstag längre, och då kan det bli allvarliga konsekvenser.

En känsla som dock förmedlas väldigt tydligt från krognäringen är att det inte verkar vara samma princip i miljöförvaltningen. I stället blir det ofta väldigt fyrkantigt. Man

kräver in dokumentation i väldigt långa dokumentationstrådar, så att säga, och det blir väldigt stora kostnader för att göra mätningar på olika punkter där man tycker att man redan har gjort mätningar. Det gäller framför allt ljud. Jag undrar hur det kan skilja sig så väldigt mycket mellan de här två förvaltningarnas förhållningssätt. Sida 66 (128)

Anförande nr 61

Borgarrådet L i n d h a g e n (MP): Det som miljöförvaltningen gör när det gäller ljud är främst att följa upp klagomål som redan har inkommit. Då är det förstås viktigt att titta på om det är så att det förekommer skadliga ljudnivåer som påverkar de närboende väldigt mycket, även enligt det som står i miljöbalken. Sedan finns det en proportionalitetsprincip i miljöbalken som innebär att man förstås ska titta på vad det är för olägenhet som människor har drabbats av, vilka åtgärder som är rimliga och vilka kostnader som krävs för att åtgärda utmaningarna. Det är viktigt att titta på hur situationen ser ut för de människor som har inkommit med klagomål, men det är självklart också jätteviktigt att ha en bra dialog med verksamheterna. Det bästa är förstås om klagomål inte inkommer över huvud taget utan man gör rätt från början, som Jan Jönsson är inne på.

Anförande nr 62

Borgarrådet J ö n s s o n (L): Det blir lite konstigt med de här klagomålen. Till exempel vet vi att det har lämnats in klagomål mot Mosebacke och Södra Teatern. Det är en institution som har funnits där i över 100 år. Om man flyttar dit borde man vara väl medveten om vad det är för verksamhet som bedrivs där. Likväl har det blivit ständiga krav på utredningar och nya mätningar. Det ska mätas från en viss punkt och så vidare, och det här får verksamheterna i stor utsträckning göra själva. Man upplever att det är väldigt svårt att få kontakt. Det finns flera andra sådana platser där det bara fortsätter och fortsätter för att någon enstaka invånare lämnar in ett klagomål. Är detta rimligt, när vi faktiskt vill ha en levande stad där en levande krognäring är väldigt viktig?

Anförande nr 63

Borgarrådet L i n d h a g e n (MP): Jag tror att vi är fullständigt överens om att vi ska ha en levande stad. Något av det mest fantastiska med vår stad Stockholm är ju det restaurangliv och den kultur som finns och som människor förstås får väldigt mycket glädje av. Detta vill vi uppmuntra. Det här kommer inte att vara en tyst stad.

Som lagstiftningen ser ut finns det inte möjlighet att ta hänsyn till att någon som flyttat till en plats visste förutsättningarna; kommer det in ett klagomål måste man titta på hur situationen ser ut.

Det finns människor i staden som till exempel haft svårt att föra ett vanligt samtal vid köksbordet eller inte kunnat sova på nätterna på grund av buller. Det får väldigt stora konsekvenser i människors liv. Det är hela tiden en sådan balansgång vi står inför: Ingången är att vi ska ha en levande stad, men människor ska också ha möjlighet att sova på natten. Det finns avvägningar som behöver göras och som man jobbar med varje dag. Det ska vi förstås fortsätta att göra på bästa sätt och i god dialog.

Anförande nr 64

H a m i d E r s h a d S a r a b i (C): Ordförande! Kul att den här frågan hinns med!

För en dryg vecka sedan drabbades över 100 myndigheter och en mängd företag av en cyberattack mot företaget Tietoevry. Staden har haft svårt att lyckas med sina lönehanteringar. Många företag, bland annat Filmstaden, Stadium och Rusta, har drabbats, och deras it-system har legat nere. Det som skedde var någonting som kallas för ransomware-attack. Det innebär, för er som inte vet det, att hackare tar sig in, låser företagets system eller hårddiskar och kräver pengar för att låsa upp.

I tider av beredskap, som vi nu tyvärr lever i, är det viktigt att vara på hugget vad gäller it-frågor. Tietoevry är samma företag som Stockholms stad har ett väldigt långt kontrakt värt 4 miljarder kronor med. Frågan är: Hur agerar staden för att säkra en god it-säkerhet, till exempel i skolmiljön, med tanke på det som har hänt?

Anförande nr 65

Borgarrådet B j u g g r e n (S): Jag tackar för frågan. Det stämmer att det var en väldigt stor attack mot Tietoevry. Väldigt många offentliga verksamheter drabbades. Som också påpekades har staden sitt barn- och elevregister hos samma leverantör. Av det vi hittills vet – nu har det ändå hunnit gå ett par dagar – är inte stadens barn- och elevregister drabbat av den här attacken. Det ligger på samma företags servrar, men det klarade sig vad vi vet från detta, vilket vi såklart är väldigt tacksamma för om så är fallet. Men det betyder inte på något sätt att vi inte kan drabbas framöver eller att liknande saker inte kan hända. Som både du och jag har sagt, Hamid Ershad Sarabi, var det ju väldigt många offentliga system, inte minst löne- och personalsystem, som drabbades hårt.

Det här är självklart en av huvudprioriteringarna när vi jobbar med datasystem inom utbildningsförvaltningen likaväl som i resten av staden. Det är också det som är den stora utmaningen när det gäller att vi kanske inte är så snabbfotade i att få nya och mer användarvänliga system. Anledningen är att man lägger så stor vikt vid att göra det man kan för att garantera data- och it-säkerheten. Det är fråga om personuppgifter och känsliga uppgifter, och vi ska i den mån det är möjligt skydda Stockholms medborgares data från attacker och annan skadlig verksamhet.

Anförande nr 66

H a m i d E r s h a d S a r a b i (C): Jag tackar för svaret. I till exempel Vellinge kommun har man tagit fram en kontinuitetsplan som fastslår hur personalen i kommunen jobbar manuellt vid nedgång av it-system. Jag undrar med anledning av det: Har vi i staden en kontinuitetsplan för att jobba analogt tills ett eventuellt sådant problem i Stockholm skulle vara löst?

Anförande nr 67

Borgarrådet B j u g g r e n (S): Varje verksamhet i staden har ansvar för att göra en risk- och sårbarhetsanalys. Man gör en verksamhetsspecifik säkerhetsskyddsanalys. Det är klart att det ska finnas beredskap för den här typen av händelser.

Hur man arbetar specifikt på utbildningsförvaltningen i händelse av att datasystem går ned kan jag jättegärna återkomma om. Jag har inte förberett svar på den frågan specifikt. Jag trodde att frågan mer skulle handla om huruvida vi har drabbats av attacken. Sida 68 (128)

Anförande nr 68

H a m i d E r s h a d S a r a b i (C): Jag tackar för svaret. Det handlar såklart också om huruvida vi har drabbats, men det är även väldigt bra för alla medborgare och alla oss här i salen att veta om det finns en kontinuitetsplan eller om det finns planer på att ta fram en sådan. Om det händer att allting ligger nere ska vi ändå, som du säger, kunna värna om säkerheten och de personuppgifter som finns men också få staden att gå runt – verksamheten ska rulla på.

Anförande nr 69

Borgarrådet B j u g g r e n (S): Jag tackar för frågan. Detta är som sagt väldigt viktigt och prioriterat att jobba med. Det gäller både vår säkerhet och vår beredskap för om någonting ska hända. Som jag inledde med att säga är det här en av anledningarna till att vi ibland är lite stelbenta och inte har mäktat med att vara mer användarvänliga. Men min och vår förhoppning är att vi framöver kommer att sy ihop de här två delarna bättre, så att vi får robusta system som dessutom av våra medborgare upplevs som enkla och användarvänliga i hanteringen.

Jag tar absolut med mig frågan om vilken beredskap vi har för ett scenario där all datatrafik skulle ligga nere. Det är en sådan sak i det uppdaterade säkerhetsläget som både staden och resten av vårt land jobbar med och som man måste ha beredskap för. Jag är säker på att det finns ett konkretare svar på den frågan också, men jag hade inte med något sådant i dag.

Anförande nr 70

J o n a s N a d d e b o (C): Ordförande! Det var ett namn som valberedningen inte hann med; Centerpartiet nominerar Karro Olofsson som ersättare i Skarpnäcks stadsdelsnämnd.

Anförande nr 71

Borgarrådet Lindblom (V): Det här är ett genomförandebeslut som gäller fastigheten Pilträdet 11. För er som har svårt att lokalisera det – det är många pilträd här i krokarna – kan jag säga att det är en kåk tvärs över gatan som enligt vad jag har hört tidigare bland annat användes för dialysverksamhet kopplat till Serafen. I dag är den här fastigheten tomställd. Det som är det fina i detta är att vi därmed kan få en ny lokal för utbildningsförvaltningen, som i dag sitter i en fastighet bredvid Glasbruket som behöver totalupprustas. Det gör att vi får en fin tajmning: Utbildningsförvaltningen, som behöver komma till moderna lokaler, med fungerande ventilation, el och så vidare, som man kan förvänta sig på en god arbetsplats, kan flytta till de här lokalerna, och vi som stad slipper en massa kostnader för evakueringslösningar.

Det här är också kostnadseffektivt i den bemärkelsen att vi gärna vill att våra förvaltningar hyr av fastighetskontoret i första hand eller av andra bolag inom staden. På så sätt kan vi ha så mycket kostnadseffektivt lokalutnyttjande som möjligt. Det är någonting som skattebetalarna kommer att tjäna på i längden. Det blir en totalupprustning, och utbildningsförvaltningen kommer att kunna flytta in. Som vi har pratat om väldigt många gånger är det oerhört viktigt att vi har en tät dialog mellan förvaltningarna, och det kan jag säga är fallet i dag. Det finns en god dialog och ett fungerande samarbete mellan fastighetskontoret och utbildningsförvaltningen, så att utbildningsförvaltningen får bra och ändamålsenliga lokaler. Men det är också oerhört viktigt att vi återigen håller i kostnadskontrollen. Vi vet alla vad som har hänt med de skenande inte bara finansieringskostnaderna utan också byggherrekostnaderna och så vidare. Kostnadskontrollen är oerhört viktig i den här frågan.

Det har kommit en reservation från Liberalerna vad gäller solceller på taket. Jag vill bara understryka att fastighetskontoret alltid utreder solceller i alla våra upprustningsprojekt. Det är någonting som är standard hos bolagen. Kontoret har också en väldigt tydlig strategi för vilka faktorer man ska titta på. Förstahandsalternativet är alltid solceller på tak. Man har också tittat igenom hela fastighetsbeståndet. Det här är någonting där fastighetskontoret verkligen ligger i framkant.

I det här specifika fallet har man redan tittat på solceller. Dessvärre finns det ett antal försvårande perspektiv, dels takets storlek, som är ganska begränsat, dels lutningen på taket, som gör att det inte är optimalt för solceller, dels kulturhistoriska värden, som gör att solceller som installeras skulle synas på ett sätt som inte är förenligt med det som föreskrivs angående bevarande och så vidare i PBL – man får inte förvanska fastigheten. Även om taket inte hade varit kulturhistoriskt klassat hade det alltså i det här fallet ändå inte varit optimalt utifrån hur det ser ut rent tekniskt. Det är också så att takkonstruktionen inte riktigt håller för solceller. Jag vill understryka att vi alltid tittar på möjligheten att installera solceller. Men i det här fallet är bedömningen att det inte hade varit förenligt med vad stadsbyggnadskontoret säger eller med de lagkrav som finns i PBL. Det här har man undersökt väldigt noggrant.

Det här är ett väldigt bra ärende. Det är kul för utbildningsförvaltningen att få nya fina lokaler. Jag yrkar bifall till kommunstyrelsens förslag.

M a r t i n H a n s s o n (MP): Ordförande! Jag tänkte gå vidare i Clara Lindbloms spår. På förekommen anledning vill jag berätta lite om hur fastighetskontoret arbetar med miljö- och klimatfrågorna i det här enskilda projektet men också om hur nämnden arbetar med frågorna generellt. Man ligger verkligen i framkant i staden. Jag kommer in på det snart.

Denna byggnad är från 1911, och en upprustning ska ske för utbildningsförvaltningens lokaler. Projektet ska följa stadens miljöprogram. Det har som mål att få till bättre energieffektivitet genom att byta ut de äldre installationerna mot mer energibesparande alternativ. Vi ska också såklart följa byggvarubedömningen när vi byter ut mot bättre material.

Som Clara var inne på är ambitionen alltid att titta på möjligheten att installera solceller och solpaneler vid nyproduktion och större ombyggnader med tanke på tekniska och ekonomiska förutsättningar. I just detta fall föll det. Men med det sagt – och nu tycker jag att det blir väldigt spännande – har fastighetskontoret under våren tittat på hela 13 olika projekt där solceller ska kunna installeras på taken. Man går nu vidare med att kontrollera de närmare tekniska förutsättningarna för att kunna få till alla dessa 13 projekt. Det är inte nödvändigtvis kopplat till ombyggnader eller renoveringar, utan det är också på förekommen anledning man tittar på det här. Vi har färdigställt solcellsanläggningen på Tekniska nämndhuset. I augusti blev den klar. Om jag har förstått det rätt är den nu stadens största solcellsanläggning.

Nu kommer vi in på det som är det absolut mest spännande, nämligen att fastighetskontoret har fått olika beting i miljöprogrammet för vad man ska kunna klara av. Vi kan till exempel titta på minskningen av koldioxid. Från 2019 fram till 2023 lyckades man få till en minskning med 1 112,48 ton. Klimatbetinget vi hade, som var otroligt ambitiöst, var på 829 ton. Man har redan nu lyckats överträffa detta beting. Energistandarden för kontorets fastighetsbestånd var 2023 på 128 kilowattimmar per kvadratmeter och år. Energieffektiviseringsmålet i miljöprogrammet låg på 5 procent från 2018 års nivå. Vi klarade 30 procent. Det ska sägas att de här miljömålen i sig klassar Stockholm som en av de mest hållbara städerna i världen. Vi har alltså gått från ett mål om 5 procent. Fastighetskontoret lyckades överträffa det och gå upp till hela 30 procent. Det är väldigt bra att vi har med oss detta också.

Anförande nr 73

J o n a s N a d d e b o (C): Ordförande, fullmäktige och stockholmare! Ska vi i Stockholm nå våra mål i klimatombudsutredningen är det nödvändigt att den andel el vi själva kan producera lokalt som grön el ökar. Som centerpartister stöttar vi självklart det som vi och Liberalerna driver i kommunstyrelsen i det här ärendet: att vi verkligen borde säkerställa solceller. Vi har redan hört alla argument emot detta i talarstolen, men vi tycker ändå att man borde gå fram med det här.

Man säger att det är kulturhistoriskt oriktigt och sådana saker. Då kan jag tala om för mina kollegor i majoriteten att stadsbyggnadsnämnden ger alla privatpersoner som ansöker om solceller tillstånd att sätta upp solceller. De kulturhistoriska hänsynen behöver man alltså inte ta på lika stort allvar som man har gjort i det här fallet, för det gör vi inte i stadsbyggnadsnämnden. Vi går emot PBL varje gång privatpersoner vill göra detta. Det vore ju dumt att då göra en hårdare tolkning när vi själva vill få

möjlighet att sätta upp solceller och göra en hårdare granskning av våra egna Sida 72 (128)
möjligheter i jämförelse med hur det är för våra privatpersoner.

Förra veckan hade vi ett lysande exempel i stadsbyggnadsnämnden. Micasa ska renovera sitt äldreboende, och då ser man till att täcka väldigt stora delar av taket med solceller. Det var inte heller riktigt i linje med PBL; det fanns en massa synpunkter på det där. Men som konstruktiva miljövänliga politiker var alla i nämnden för att man skulle få göra detta. På så sätt kan vi ta steg för steg för att öka andelen lokalproducerad el. Jag yrkar, trots argumenten som vi har hört i talarstolen, bifall till Centerpartiets och Liberalernas förslag i kommunstyrelsen, det vill säga: Se till att få upp lite solceller även på detta tak!

Anförande nr 74

M a r t i n H a n s s o n (MP): Detta är såklart ett väldigt vällovt initiativ, Jonas Naddebo. Det är jättebra att ni är på banan och verkligen eldar på i de här frågorna. Det är helt rätt oppositionsingång i dessa ärenden. Det tackar vi för.

Jag vill understryka det som Clara Lindblom var inne på: Det handlar inte bara om den kulturhistoriska delen, utan också om de tekniska förutsättningarna, såsom takets lutning.

Jag vill också understryka att vi arbetar otroligt offensivt med det här. Det är just nu 13 olika projekt med solcellsanläggningar på tak bara inom fastighetskontorets bestånd. Dessutom överträffar kontoret energieffektiviseringsmålen i miljöprogrammet med råge. Målet låg på 5 procent i energieffektivisering. De klarade 30 procent. Det är ett väldigt offensivt och bra arbete som fastighetskontoret gör. Man sänker också utsläppen av koldioxid. Man har lyckats sänka dem med hela 1 112 ton. Betinget är på 829 ton. Det pågår alltså jättemycket, Jonas Naddebo.

Anförande nr 75

J o n a s N a d d e b o (C): Vi räddar inte världen med vällovliga initiativ och utredningar. Vi måste få handling, och det handlar om att få detta på plats. Det är jättebra att det finns 13 olika projekt som utreds just nu, men vi måste se till att vi också får upp solcellerna, så att vi får lokalproducerad grön el och kan bidra till omställningen. Det har vi drivit länge i Centerpartiet, och jag kommer att fortsätta göra det, oavsett om jag är i opposition eller i majoritet.

Anförande nr 76

Borgarrådet J ö n s s o n (L): Ordförande! Jag vill förstås yrka bifall till vår gemensamma reservation från Liberalerna och Centerpartiet. Jonas Naddebo argumenterade så övertygande att jag egentligen inte har så mycket mer att säga. Men det är väldigt viktigt med solceller. Vi fick höra en massa tekniska argument. Jag är ganska övertygad om att även de går att övervinna. Så stort kan inte det problemet vara, särskilt inte om vi ska rädda klimatet.

Anförande nr 77

Borgarrådet L i n d b l o m (V): Jag kan på ett sätt köpa att man spontant från oppositionens sida säger att det låter som bortförklaringar. Jag hade nog också tänkt så om inte fastighetskontoret hade jobbat så aktivt just med solceller. Jag skulle nog

tippa på att det här är den nämnd i staden som jobbar mest aktivt med denna fråga och som sett till antalet kvadratmeter takyta har fått upp flest solceller inom sitt fastighetsbestånd. Sida 73 (128)

Jag vill också påminna om att man jobbar väldigt systematiskt och strategiskt med den här frågan utifrån den solcellsstrategi som antogs i nämnden under förra majoriteten, när Jonas Naddebo och Jan Jönsson hade makten. Det är den strategin man jobbar utifrån. Det innebär att man i varje enskilt fall ska pröva en mängd frågor. Man tittar till exempel på egenanvändningen av el, takets bärighet och ytans storlek. Om man ska ha solceller på kulturhistoriskt värdefulla tak måste man ibland ha en annan färg än svart, och det är någonting som ofta ger sämre effekt. Alla de här sakerna måste vägas tillsammans. Återigen: Det här är någonting som man prövar i varje enskilt fall. Nu låter jag som en tråkig politiker, men det är för att jag sitter i majoritet och behöver förhålla mig till verkligheten på ett sätt man inte behöver göra i opposition.

Apropå detta med att rädda klimatet tycker jag som sagt att man ska pröva solceller i varje enskilt projekt. Men det vi ska komma ihåg när det handlar om att rädda klimatet är att vi har ont om tid och inte har oändligt med resurser. Det arbete som vi nu har påbörjat, inte minst inom våra allmännyttiga bostadsbolag, handlar om att titta på Scope 3, det vill säga utsläppsfär 3, som står för en oerhört stor del av våra utsläpp av växthusgaser. Det handlar om sådant som inte är den egna driften, till exempel om kontoret kör elbilar eller inte, och som inte handlar om uppvärmning och el. Även det är jätteviktiga frågor. Men ska vi vara riktigt ärliga är det de områdena som Stockholms stad har jobbat väldigt mycket med.

Nu har vi gått vidare med att titta på den stora bulken, som handlar om våra totala klimatutsläpp. De genereras inte bara här i Stockholm utan längs hela värdekedjan, oavsett varifrån betongen kommer. Gotland är det en del som kommer från. Men säg att det kommer saker från Kina, eller vilken del av världen det nu är. Det är den totala klimatpåverkan det handlar om. Då måste vi givetvis fortsätta att hela tiden pröva frågan om solceller, men vi måste också titta på de delar som kommer från nyproduktion, upprustning och drift: I vilken utsträckning återbrukar vi? Hur mycket betong använder vi? Vilka material använder vi? Där finns det otroligt mycket att göra.

Man kan till exempel titta på Svenska Bostäder, som verkligen ligger i framkant när det handlar om total klimatpåverkan. Där ligger utsläppen från Scope 3, det vill säga utsläppsfär 3, på 70 procent. 70 procent kommer från nyproduktion, upprustning och drift. Det är fråga om material, transporter och så vidare. Solceller är svinviktigt. Så fort det går ska vi ha upp dem. Men vi måste också titta på Scope 3, och det är också dit fastighetskontoret är på väg. Det är jag väldigt stolt över.

Anförande nr 78

J o n a s N a d d e b o (C): Ordförande! Nu lät det nästan som något negativt att jag och Jan Jönsson sett till att vi fått fram en solcellsstrategi som fastighetskontoret jobbar efter. Det är väl jättebra att vi nu ser effekt av dessa insatser! Ibland tycker man som kommunpolitiker att man bara tar fram strategier, men nu verkar det verkligen hända någonting. Det är ju suveränt, Clara Lindblom.

Du sa att man på grund av kulturhistoriska hänsyn behöver ha solceller med annan färg. Då kan jag upplysa dig om att privatpersoner som ansöker om att få sätta upp svarta solceller får sätta upp sina svarta solceller hur historiskt värdefull fastigheten än

är, och där är vi överens på både vänstersidan och högersidan. Så viktigt är det. Vi måste få till varenda liten ny solcell som kan komma upp, så att fler kan vara med och bidra till omställningen. Jag ville bara ha det sagt – det vore tokigt om vi hade en strängare bedömning av våra egna fastigheters tak än vad vi har när det gäller våra privatpersoner runt om i staden. Sida 74 (128)

Anförande nr 79

Borgarrådet L i n d b l o m (V): Jag tycker som sagt att den där solcellsstrategin är väldigt bra, för den pekar ut vilka tak vi ska prioritera och utifrån vilka kriterier vi ska bedöma de tak som potentiellt skulle kunna härbärgera solceller. Det är precis de kriterier som ni slog fast i den förra majoriteten som man nu tillämpar. Man gör en analys av just det här taket för att se om det givet den strategi som ni beslutade om är försvarbart och lämpligt att gå fram med solceller i det här enskilda fallet. Då är svaret i det här enskilda fallet nej. Det är det jag menar – det är de kriterier som ni beslutade om som man nu tillämpar, och det är därför man föreslår att inte göra det i det här fallet.

Det är ju skitbra att man liksom köttar på i stadsbyggnadsnämnden vad gäller enskilda villor och radhus. Men det är en annan sak när det är centrala fastigheter mitt i staden som också är väl synliga. Då vet vi att länsstyrelsen och överklagandeprocessen utgör en försvarande faktor som också kan innebära stora fördyringar. Oavsett vilket är inte det här taket lämpligt enligt era egna kriterier som ni fattade beslut om. Men vi sätter upp oerhört mycket solceller på alla andra tak.

Anförande nr 80

O r d f ö r a n d e n : Jag vill påminna om vikten av att vårda språket.

Anförande nr 81

M a r g a r e t a S t a v l i n g (S): Ordförande, fullmäktige och ledamöter! Jag är en vanlig medborgare som är lite av en nybörjare när det gäller det här. Min man och jag har precis lagt solceller på vårt tak. När vi vände oss till stadsbyggnadskontoret för att fråga om det var okej och om vi skulle behöva ansöka om bygglov fick vi reda på att vi bodde i ett gulklassat område. Det betyder att enstaka fastigheter i det här området är kulturhistoriskt värdefulla. I ärlighetens namn höll vi på att missa bidraget man får. Det tog ett tag innan vi fick ett okej på att just vårt hus inte var gulklassat att och att det inte krävdes något bygglov. Det tar ganska lång tid att få bygglov, så då hade vi missat de här pengarna i alla fall. Då undrar jag: Om vi hade fått nej, hade vi då kunnat överklaga till stadsbyggnadsnämnden, som skiter – förlåt!

(O r d f ö r a n d e n : Struntar, kan man säga till exempel.)

Man kan hoppa över PBL när det gäller vanliga medborgare i den här staden, men när det är stadens egna fastigheter tar man denna hänsyn. Det går alltså att strunta i PBL. Men hur ska vi enskilda medborgare göra?

Anförande nr 82

J o n a s N a d d e b o (C): Hej, Margareta! Det är så här: Oavsett vilken klassning det är på husen får man nej från tjänstemännen. Sedan går de nejen upp till stadsbyggnadsnämnden, och så säger vi politiker ja i alla fall. Det gör vi i alla ärenden

som gäller solceller. Hade du fått nej, eller behövt bygglov, hade du kunnat vara trygg med att politikerna säger ja till solcellerna. Sida 75 (128)

Anförande nr 83

M a r g a r e t a S t a v l i n g (S): Det är ju förtjusande! Då är det bara att gå ut till alla medborgare och säga att vi går med på allting. Då vet jag det. Tack! Våra solceller är på plats i alla fall. Det är alldeles utmärkt.

Anförande nr 84

O r d f ö r a n d e n : Strålande! Anledningen till att jag är lite petig med ordvalen är att min ambition är att även tioåringar ska vilja titta på fullmäktigedebatterna. Då måste vi se till att de vet hur man pratar. Som jag sagt förut får jag böta till mina guddöttrar när jag säger det där ordet. Detta är alltså riktlinjen.

Anförande nr 85

Borgarrådet O j a n n e (S): Herr ordförande! I Stockholm ska alla stadsdelar och alla hem vara trygga. Det går att bekämpa kriminaliteten här och nu samtidigt som vi bygger ett samhälle som håller ihop. Det inte bara går – jag tror att det är en förutsättning för att vi ska ha ett långsiktigt hållbart trygghetsarbete. Det handlar om allt från situationell prevention för att förhindra och försvåra brott till social prevention för att genom brottsförebyggande arbete säkerställa att rekryteringen till kriminella gäng stoppas.

Vi lever i en tid när ett fåtal skapar otrygghet för många. Därför behöver vi – de goda krafter som finns – göra mer tillsammans för att skapa ett tryggare Stockholm, ett Stockholm för alla. Vi behöver samarbeta för att skapa en stad som är jämlik och där alla stadsdelar och hem är trygga, en stad som säkerställer att det finns ett skyddsnät för alla som behöver hjälp och stöd, en stad där vi ser till att alla ungar får en trygg uppväxt, så att de vågar drömma om framtiden. Ingen ung ska behöva kväva sina bästa stämningars längtan.

Trygghetsarbetet är ingen quickfix, utan det tar tid. Trygghetsarbetet kräver att man jobbar med olika delar samtidigt. Det handlar om att arbeta både med trygghetsinvesteringar i det offentliga rummet och med socialt förebyggande arbete. Det är genom att nyttja olika insatser och samordna arbetet som fler kan nås och tryggheten stärkas för fler människor och på fler platser. Vi utvecklar det förebyggande arbetet, så att alla barn får en trygg uppväxt. Det gör vi genom att fler ska erbjudas stöd i föräldraskapet. Om vi vill att fler ska ta emot det här stödet behöver vi också stärka vårt motivationsarbete och höja förtroendet för socialtjänsten. Där jobbar vi målmedvetet.

Arbetet för att stärka samverkan mellan förskola, skola, socialtjänst, polis och andra aktörer ska också stärkas. Vi har samlokaliserat socialsekreterare med polis i alla lokalpolisområden. Vi stärker arbetet mot våld i nära relationer. Vi ska arbeta för trygghet inte bara i det offentliga rummet utan också i hemmen. Ni minns vår budgetdebatt – jag talade där om hur våld som norm hemma också blir våld som norm på gator och torg.

Vi ser över hur processen för utslussning kan stärkas för unga som har varit placerade i samhällets vård. Målbilden måste vara att få till en brytning, så att inte en placering följs av en placering som följs av en placering som följs av en placering och så vidare. I budgeten för 2024 avsätter vi också ytterligare 100 miljoner för trygghetsinvesteringar i det offentliga rummet. Alla stadsdelar ska arbeta med platssamverkan. Deras arbete visar på kraften när flera aktörer går samman. Tillsammans skapar man trygghet och trivsel och förebygger brott. 30 miljoner kronor kommer att delas ut till detta.

Arbetet med att minska antalet öppna drogsener är centralt för att medborgarna ska känna trygghet och för att vi ska få bort brottsintensiva platser. Här är vårt gemensamma arbete med polisen, regionen och andra aktörer väsentligt och viktigt, liksom vårt arbete för att få bort platser i Stockholm från polisens lista över utsatta områden. Vår målbild är att Stockholm inte ska ha några utsatta områden. Jag är

mycket glad över att två områden har plockats bort i år och att de områden som finns kvar på listan har en positiv utveckling. Sida 77 (128)

Det övergripande målet för stadens samlade brottsförebyggande och trygghetsskapande arbete är att Stockholm ska vara en trygg och säker stad. Min förhoppning är att programmet kan ge stadens alla verksamheter en gemensam grund och struktur för stadens brottsförebyggande och trygghetsskapande arbete. Här vill jag slå ett slag för vikten av tillit till professionen och dess förmåga att välja metoder, arbetssätt och insatser. Vår uppgift i den här salen är inte att detaljreglera det arbete som behöver göras ute på förvaltningarna.

Det finns en del nyheter jämfört med det föregående programmet. Framför allt har arbetet mot välfärdsbrott lyfts in och lyfts fram som ett viktigt arbete för att kriminella inte ska sko sig på våra skattepengar. Jag är helt övertygad om att vi tillsammans kan se till att Stockholm är en trygg och säker stad. Jag yrkar bifall till kommunstyrelsens förslag till beslut.

Anförande nr 86

Borgarrådet Jönsson (L): Ordförande! Jag yrkar bifall till vår gemensamma reservation i kommunstyrelsen från Moderaterna, Liberalerna, Kristdemokraterna och Centerpartiet. Det innebär också att vi yrkar på återremiss av det här programmet. Det finns väldigt mycket som är bra i programmet, vill jag börja med att säga. Men det finns också ett antal saker som vi anser att man borde ha kompletterat det med, och det finns det möjlighet att göra om det blir en återremiss. Det handlar bland annat om att komplettera programmet med åtgärder för att förebygga och stoppa att barn utsätts för våld i hemmet. Detta tycker vi saknas. Vi vill förstås också se ett återinrättande av de allvarssamtal som ska ske inom 48 timmar för unga som begår sina första brott. Det här är någonting som glädjande nog används i flera stadsdelar, eftersom de tycker att det funkar väldigt väl. Men på andra håll har dessa allvarssamtal försvunnit, eftersom de numera inte finns med i budgeten. Nu håller de också på att strykas bort från de styrande programmen.

Skolan är enligt Brottsförebyggande rådet Sveriges största brottsplats. Det är hemskt tråkigt att det är på det viset, men det gör att stadens trygghetsprogram skulle ha behövt ett större utrymme för just skolan som brottsplats. Socialborgarrådet nämnde olika budgetsatsningar för barn som är inskrivna i samhällsvård och är placerade på institution, HVB-hem eller familjehem. Det är välkomna satsningar. Men i det här programmet är de inte särskilt framlyfta. De nämns faktiskt nästan inte alls, trots att många av dessa ungdomar har varit inblandade i den senaste våldsvågen 2023. Detta skulle vi vilja se kompletterat.

Tyvärr är det i dag så att många äldre är brottsutsatta och känner stor otrygghet. Det handlar både om bedrägeribrott och om andra typer av organiserad brottslighet som äldre utsätts för. Där anser vi inte att man har tagit intryck av de synpunkter som äldreförvaltningen har kommit med. Vi tycker att man ska ta hänsyn till dem efter en återremiss. Det finns mycket annat att göra, men jag tror att mina kollegor från övriga allianspartier kommer att komplettera med sina viktigaste punkter.

N i k e Ö r b r i n k (KD): Trygghetsfrågan är en av de absolut viktigaste frågorna för stockholmarna. Den bitvis tuffa och råa verklighet många stockholmare möter ställer tuffa krav på oss som beslutsfattande församling – krav på att följa den utveckling som sker, strategiskt jobba långsiktigt för att minska risken för förekomst av brott och minska den otrygghet som gör att vi sluter oss från varandra. Hur brott förekommer, vilka som utsätts och vilka som utsätter andra för brott förändras. Stadens trygghetsprogram ska därför vara en beskrivning av utvecklingen av den situation vår stad befinner sig i och redogöra för de medel vi har att göra upp med de uppenbara problem som finns.

Som kristdemokrater ser vi därför några uppenbara områden som saknas. När äldres utsatthet för brott ökar måste stadens trygghetsprogram bättre beskriva hur denna grupp skiljer sig från andra och hur det påverkar vilka åtgärder som behövs. Fysiska svagheter som gör gruppen äldre mer sårbar är ett exempel. Jag gjorde en snabb sökning i programmet. Ordet ”barn” förekommer 32 gånger, om jag minns rätt. Det är fantastiskt. Men det är ett underbetyg att ordet ”äldre” endast förekommer en gång. Äldre bör därför få en tydligare plats i trygghetsprogrammet.

Ska vi motverka risken för att unga faller in i brottslighet måste vi också se hela den ungas liv. Det handlar om åtgärder för att motverka våld i det egna hemmet och vikten av en meningsfull fritid och en bra skolgång, men också om åtgärder för minskad risk att återfalla i brott när man har avtjänat straffet och kommit tillbaka ut i samhället igen. Samtliga dessa områden bör ges tydligare beskrivningar när det gäller hur och på vilket sätt staden kan arbeta för att åstadkomma en tryggare stad i sin helhet och för den enskilda invånaren. Därför yrkar Kristdemokraterna på att återremittera trygghetsprogrammet.

Anförande nr 88

Borgarrådet F j e l l n e r (M): Trygghet är nog vår tids stora fridsfråga, och det finns nog ingen fråga som oroar stockholmarna mer just nu än oron för våldet och kriminaliteten. Därför är det här programmet väldigt viktigt.

För drygt ett år sedan fick Sverige en ny regering med ett tydligt mandat av väljarna att stoppa gängen. Den prioriteringen syns i regeringens förslag, med reformer för fler poliser och för att ge de poliser som finns bättre verktyg, till exempel visitationszoner. Man utökar möjligheterna att använda hemliga tvångsmedel. Man inför anonyma vittnen för att bryta tystnadskulturen. Man inför nya befogenheter för de kommunala ordningsvakterna – ni vet, de som Socialdemokraterna sparkat här i Stockholm. Man gör det lättare att få sätta upp kameror – ni vet, de där som styret i Stockholm inte prioriterar. Ja, reformtempot är högt, så högt att Socialdemokraterna inte riksdagen nu klagar på just detta.

Här inne låter det ofta som om tryggheten i Stockholm skulle vara bara regeringens ansvar. Inget kunde vara mer fel. Många av de viktigaste verktygen för att stärka tryggheten i Stockholm är verktyg vi förfogar över. Men här saknar jag detta engagemang och fokus och denna iver, bland annat i det här dokumentet. Det är alltför tunt, och det saknas många viktiga delar.

Ibland talar man mer om det som det inte står om i ett program. En av de sakerna är i det här fallet just de placerade barnen. Det kommer många fina ord i talarstolen, men

det har inte blivit så mycket text i programmet. Detta är en av de viktigaste trygghetsåtgärder vi har. Det handlar om barn som måste omhändertas för samhällets trygghet eller för sin egen trygghet – eller ärligt talat ofta för både samhällets och sin egen trygghet. Det här är en väldigt viktig åtgärd, och vi gör över 2 000 placeringar varje år till en kostnad på närmare 1 miljard. Trygghetsprogrammet måste bättre visa vägen för hur vi ska garantera att de barn som placeras kommer ut i bättre skick än vid placeringen och att de som finns i kriminalitet före placering inte kommer ut och återfaller i kriminalitet, vilket alltför ofta händer i dag. Men detta saknas i programmet.

Jag tycker att ni helt har glömt bort de äldre. Som Nike Örbrink tog upp nämns de äldre endast en gång. Då sker det med hänvisning till Agenda 2030. Detta är korrekt. Det är fallet trots att vi vet att de äldre är de som upplever störst otrygghet. De vågar rent av ibland inte ens gå ut på grund av oro och otrygghet. Ni glömde till och med att skicka programmet på remiss till äldrenämnden, trots att alla andra fick remisser. Det var inte förrän frågan skulle komma upp till beslut och vi påpekade problemet som ni skickade det på remiss till äldrenämnden – till vilken nytta, kan man fråga sig, för ni tog över huvud taget inte hänsyn till deras synpunkter. Ni ändrade inte ett kommatecken. Därför menar jag att det här inte duger. Ni bör göra om och göra rätt. Därför vill vi ha en återremiss.

Anförande nr 89

Borgarrådet O j a n n e (S): Herr ordförande! Det är underhållande att höra Christofer Fjellner i talarstolen. Men särskilt trovärdig är han inte, framför allt inte när han påstår att otryggheten ökar i Stockholm. Det har han inte några som helst belägg för. Enligt de trygghetsmätningar som görs ligger tryggheten still i Stockholms stad. Är det någon grupp som tryggheten sjunker i är det de funktionsnedsatta, men det var inte det som togs upp nu av Christofer Fjellner. Jag samlade hela funktionsrättsrörelsen i veckan för att diskutera hur vi ska komma till rätta med det problemet. Det är någonting vi tar på största allvar.

Vad jag också tycker är intressant är din attack på att det här programmet skulle vara alldeles för tunt, dåligt och otillräckligt, Christofer Fjellner. Jag vill bara påpeka att det här programmet är otroligt snarlikt det som ni antog för mindre än tre år sedan. Det är alltså mindre än tre år sedan det här antogs i kommunfullmäktige senast, men till den främsta kritiken i din egen reservation hör att det har gjorts för lite förändringar. Var ert program för dåligt redan när det antogs?

Anförande nr 90

Borgarrådet F j e l l n e r (M): Det är tråkigt om du tycker att jag är underhållande när vi pratar om trygghet, Alexander Ojanne. Jag tror att stockholmarna är allt annat än underhållna när det gäller tryggheten och det här trygghetsprogrammet. Du kan komma med vilka mätningar som helst, men går du ut och pratar med stockholmare är jag övertygad om att du får höra att de är genuint oroliga över utvecklingen.

Du kan säga att det här programmet inte skiljer sig från det program som antogs för tre år sedan. Men det är väl en del av problemet. Efter åtta år med en regering som var helt oförmögen att ta hand om tryggheten i Sverige och ett år med det här styret ser verkligheten tyvärr annorlunda ut i dag än vad den gjorde för bara tre år sedan. Därför måste ni uppdatera programmet, ta hänsyn till det som förändrats och framför allt inte glömma så centrala frågor som de äldres trygghet. Varför frågade ni ens äldrenämnden

när ni var helt ointresserade av att ta hänsyn till deras synpunkter? Varför ändrade ni inte ett enda kommatecken i ert trygghetsprogram efter att äldrenämnden haft synpunkter? Säg som det är: Ni brydde er inte. Sida 80 (128)

Anförande nr 91

T h o m a s W i h l m a n (C): Det blir lite spännande att se om det finns något att säga som inte redan har sagts. Men jag ska försöka hitta någonting i alla fall.

Själva begreppet trygghet tror jag att vi uppfattar väldigt olika. Något som jag tycker är en liten svaghet i det här programmet är att det inte är så utvecklat vad själva trygghetsbegreppet egentligen används till. Vi ser många exempel, men det kanske kunde vara lite mer pedagogiskt. Det gäller nog hela programmet. Det är ett väldigt viktigt program. Det behöver kommuniceras och diskuteras, man behöver vidta åtgärder och så vidare. Därmed säger jag också att det finns mycket som är bra i programmet, men det är en del saker som behöver åtgärdas. Det är också därför Centerpartiet yrkar på återremiss av förslaget till trygghetsprogram.

Apropå det där med trygghet och äldre: Jag har en god vän som just nu ligger på sjukhus. Hon är 75 år gammal men yrkesverksam. Varför ligger hon då på sjukhus? Jo, hon bor vid en av stadens mest trafikerade gator, och ni vet hur det är med ishalkan nu. Hon ramlade och hamnade på sjukhus med en illa skadad fot. Det var inte sandat förstås. På sjukhuset blev hon dessutom bestulen på mobiltelefonen. Vi ska väl se detta med trygghet ur olika aspekter och förstå individperspektivet.

Vikten av arbetet med barn och att förebygga våld i hemmet har tagits upp här, och vi instämmer självklart. Inte minst är allvarssamtalen en metod som är viktig att ta till för att inte svika dem som är på väg in i brottslighet eller andra farliga situationer. Sedan är det också självklart så att det här kunde ha gjorts lite annorlunda remissmässigt, så att det nått ut till äldrenämnden och kanske diskuterats mer med olika typer av organisationer. Men nu står vi där vi är, och då är vår slutsats att vi trots allt behöver utveckla programmet på en del punkter. Därför yrkar vi på återremiss.

Anförande nr 92

M a g n u s R u n s t e n (MP): Herr ordförande! Kära ledamöter och åhörare! Det här programmet är en viktig komponent i arbetet för att skapa ett tryggare Stockholm. Trygghet känner vi när vi har tillit till våra medmänniskor, när vi känner oss rättvist behandlade och när vi vet att samhället finns där när vi blir kränkta eller utsatta för våld och brottslighet. Genom det här programmet samordnas stadens övergripande trygghetsarbete och samverkan med socialtjänst, polis, näringsliv, civilsamhälle och alla andra goda krafter i samhället som vi vet behövs för att skapa ett tryggare samhälle och en tryggare stad.

Resultatet från den senaste trygghetsmätningen visar, som Alexander Ojanne var inne på, att vi ligger relativt stabilt jämfört med den föregående mätningen. Samtidigt vet och ser alla hur det grova våldet blivit allt grövre och att offren ofta är unga och förstås alldeles för många. Det ser vi på nyheterna väldigt ofta.

Därför fortsätter vi att utveckla trygghetsarbetet. Programmet bygger som sagt i mycket vidare på det tidigare trygghetsprogrammet, men nu finns det ett tydligare fokus på välfärdsbrott som ett viktigt område. Det är också vid sidan av droghandel ett

område som vi vet att den organiserade brottsligheten intresserar sig för mer och söker sig till. Sida 81 (128)

Genom det förebyggande arbetet för att minska bakomliggande orsaker till brottslighet, såsom segregation, ekonomisk och social utsatthet och destruktiva manlighetsnormer, kan vi göra Stockholm tryggare. Att både Östberga och Solberga efter tät samverkan mellan staden, socialtjänsten och polisen nu har plockats bort från polisens lista över utsatta områden visar också att det är möjligt att vända den här trenden. Därför vill jag yrka bifall till majoritetens förslag till beslut.

Anförande nr 93

Borgarrådet O j a n n e (S): Fru ordförande! Jag inledde mitt huvudanförande i den förra debatten med att säga att alla stadsdelar och alla hem ska vara trygga i Stockholm. Den rödgröna majoriteten arbetar aktivt för ett tryggare Stockholm. En viktig pusselbit i trygghetsarbetet är att förhindra att barn, unga och unga vuxna dras in i kriminalitet. Poliserna runt om i landet vittnar om att efter att de gripit kriminella och fått bort dem från gatan står nya personer redo att begå kriminella handlingar. Utvecklingen vi ser, där barn och unga dras in i grov kriminalitet och grov brottslighet, visar att läget är akut. Den visar på vikten av att hela samhället kraftsamlar för att bryta utvecklingen.

Det är ett faktum att unga som blir gängkriminella ofta har varit kända hos socialtjänsten redan som barn. Skyddsfaktorer har saknats under uppväxten. Det är därför viktigt att vi jobbar tidigt med att se barnen och sätta in insatser för att stoppa att de rekryteras till gängerna längre fram. I en tid när repressiv politik dominerar samhällsdebatten är det viktigt med evidens, ihålligt arbete och samverkan. Vi har inte råd eller tid med kortsiktiga utspel och populism. Att stoppa rekryteringen är ett av de viktigaste uppdrag som vi har. Som jag sa i föregående debatt är jag övertygad om att det går att bekämpa kriminaliteten här och nu och samtidigt bygga ett samhälle som håller ihop.

Det är majoritetens bestämda uppfattning att ett långsiktigt trygghetsarbete är tätt sammankopplat med vikten av att alla barn får bra uppväxtvillkor och att alla barn får förutsättningar och stöd för att klara kunskapsmålen. En av de absolut största skyddsfaktorerna man kan få är en avklarad skolgång. Därför ska samverkan mellan förskola, skola, socialtjänst, polis och andra aktörer stärkas. När samhällets olika delar går samman kan förändring skapas. Här pågår det ett intensivt arbete runt om i staden. När föräldrar signalerar att de behöver råd och stöd i föräldraskapet ska samhället finnas där och ge dem just råd och stöd.

Vi ska arbeta för att samhället ska komma in med insatser i ett tidigare skede, innan problemen vuxit sig stora. Det är genom att tidigt arbeta med barn och unga och deras familjer som en god grund för ett tryggare samhälle läggs. En ny socialtjänstlag kommer att underlätta tidiga insatser och behöver komma på plats snabbt. Vi nås nu av oroande signaler om att arbetet har försenats, men jag hoppas innerligt att lagen ändå kommer att träda i kraft enligt plan.

I strategin för 2024–2026 lägger vi nu en större tonvikt på att de insatser som erbjuds ska vara kunskaps- och evidensbaserade. Stadsdelarna ska också i större utsträckning utvärdera och följa upp beviljade insatser för att se om de ger resultat. Det här är ett perspektiv som saknades i den förra strategin, vilket vi nu rättar till.

Vi har också valt att tydligare koppla strategin till arbetet inom ramen för samverkansöverenskommelsen med polisen. Framöver ska framtagna åtgärder och uppföljningen av dessa integreras i arbetet med lägesbilder och åtgärdsplaner inom ramen för de lokala samverkansöverenskommelserna. Det innebär att vi skapar en helhetssyn och en starkare uppföljning, så att åtgärdsplanerna revideras årligen. Det här är inget dokument som ska samla damm i Stadshuset. Det ska vara levande i arbetet med de årliga åtgärdsplanerna.

Ordförande! Det är samhällets ansvar att se till att alla ungar får en trygg uppväxt, så att de vågar drömma om framtiden. Det är ett ansvar som vi alla ska axla med målbilden att ingen ung ska bli kriminell. Sida 83 (128)

Anförande nr 94

Borgarrådet Jönsson (L): Ordförande! Den första strategin för att förhindra att barn, unga och unga vuxna dras in i kriminalitet togs fram av Liberalerna och den grönbå majoriteten under förra mandatperioden. Vi är förstås glada att den här nya strategin i hög grad bygger på den. Vi välkomnar att man nu också kopplar den till den samverkansöverenskommelse som staden har med polisen, så att vi inte har olika dubbelstrukturer.

Med det sagt är det viktigt att hela tiden utveckla arbetet utifrån hur verkligheten förändras. Vi liberaler ser därför flera saker som den nya strategin borde ha tagit med. Den allra viktigaste handlar förstås om barn och ungdomar som är placerade i samhällsvård. Som jag nämnde i mitt inlägg i det förra ärendet har de i väldigt stor utsträckning stått för den mycket grova våldsbrottslighet vi har sett under inte minst 2023. Tyvärr nämns den här gruppen bara i förbigående i ett stycke, när den i stället skulle ha behövt vara framlyft på ett tydligare sätt med konkreta punkter som på de andra områdena. Vi tycker att ett helt eget avsnitt borde ha handlat om gruppen omhändertagna barn och ungdomar.

Utvecklingsarbetet för att öka stödet till unga brottsutsatta och vittnen, vilket påbörjades under förra mandatperioden tillsammans med landshövdingen, har inte tagits med, trots att vi nu kan se att samarbetssvårigheterna mellan stödcentrumet och polisen har lett till att antalet barn som slussas vidare dit halverades under förra året. Vi är förstås också kritiska till att allvarssamtalen som ska ske inom 48 timmar helt har plockats bort.

Inte heller nämns sekretesshandboken, trots att den är väldigt viktig för att förbättra samhandlingen mellan skola, socialtjänst, polis och kriminalvård. Det är en sekretesshandbok som faktiskt ska utvecklas nu enligt ett budgetuppdrag, så det är väldigt förvånande att den inte nämns med ett enda ord i den nya strategin. Vi anser också att man skulle ha behövt ta fram det här dokumentet tillsammans med utbildningsförvaltningen för att få en starkare kraft i just fokus på barns skolframgång.

Det finns alltså mycket som vi är kritiska till, och därför yrkar jag bifall till vår reservation.

Anförande nr 95

Borgarrådet Ojanne (S): Fru ordförande! Jag tackar Jan Jönsson för hans inlägg. Jag tror att vi är överens om det mesta. Jag tror dock inte att allting staden gör behöver stå i alla dokument. Vi vet att den absolut viktigaste skyddsfaktorn för att barn inte ska hamna i kriminalitet är skolan, men skolpolitiken lyser ju också med sin frånvaro i det här dokumentet.

Precis som du säger, Jan Jönsson, ska sekretesshandboken uppdateras, och vi ska få med fler aktörer. Det kommer att göras under året enligt ett särskilt budgetuppdrag. Du pratar också om att du vill ha placerade barn i samhällsvård i ett eget avsnitt. Men även här har vi ett eget budgetuppdrag som ligger på socialförvaltningen; det handlar

om att ta fram ett sammanhållet stöd under tiden för placering men också eftervård och utslussning. I sak vill vi alltså detsamma. Jag är helt övertygad om att det här kommer att bli bra. Sida 84 (128)

48-timmarsamtalen har jag inte så mycket talartid kvar att prata om. Jag vill bara säga: Du brukar stå upp för evidens, Jan Jönsson. Varför fortsätter du att stå upp för den här metoden, som saknar all form av evidens?

Anförande nr 96

Borgarrådet Jönsson (L): Nu är faktiskt skolan som skyddsfaktor ett av de fem prioriterade utvecklingsområdena, så detta är verkligen framlyft, medan däremot barn och unga som är i samhällsvård inte är det. Det var ett område som vi inte hade med i den förra strategin men som man borde ha lagt extra vikt vid i den här nya strategin. Man borde ha satt in konkreta punkter i likhet med dem som finns när det gäller skolan som skyddsfaktor.

När det gäller 48-timmarsallvarssamtalen har bland annat Brottsförebyggande rådet konstaterat att de har viss effekt, och när socialförvaltningen gjorde sin utvärdering var föräldrar och barn väldigt nöjda med att det går snabbt. Den viktiga poängen är att det ska gå snabbt, och står inte detta i strategier och styrdokument kommer vi tillbaka till att det går väldigt långsamt när barn och unga begått brott.

Anförande nr 97

Gabriel Kroon (SD): Vi i Sverigedemokraterna kommer endast delvis att yrka bifall till den här strategin. Vi kommer i stället att yrka bifall till vårt förslag till beslut, som vi har presenterat i socialnämnden. Vad detta förslag till beslut framför allt tar sikte på är en av de strategiska inriktningarna, nämligen våldspreventiva metoder med ett jämställdhetsperspektiv. Förvisso är det en lovvärd inriktning, men samtidigt riskerar den att styra bort från den evidensbaserade biten. Här måste vi fortsätta att utveckla det evidensbaserade arbetet för att säkerställa att de metoder vi använder först och främst har bärighet och bevis, till exempel genom Socialstyrelsens rekommendationer eller genom SBU:s forsknings sammanställningar. Men om man som i det här fallet ensidigt riktar in sig på en ganska styrande skrivning mot jämställdhetsperspektiv, normer och värderingar finns det en risk att man politiserar vilka metoder vi ska arbeta med och därmed inte lyckas uppnå den högsta evidensen och därmed den bästa träffsäkerheten för att säkerställa att våra insatser kommer till sin rätt.

Jag vill tillägga att den här strategin förefaller vara välavvägd. Jag tycker att majoriteten faktiskt har gjort ett bra arbete med den. Men jag saknar de ekonomiska prioriteringar som kommer att krävas för att genomföra den. Jag hoppas att vi kommer att få se ytterligare av det här i nästa budget.

Om man skulle vilja ha någon förändring eller utveckling av strategin skulle man vilja se en rangordning av evidensen i de olika metoder som föreslås, kan jag även tillägga. Det är uppenbart att alla metoder inte är lika effektiva, men de framställs på det sättet. Om man ändå tar initiativ till att föreslå metoder borde man även kanske som SBU och Socialstyrelsen göra en avvägning av vilka metoder som har hög tillförlitlighet och vilka metoder som är mer osäkra och kanske mer experimentella eller erfarenhetsbaserade.

M a g n u s R u n s t e n (MP): Jag vill kommentera kritiken från Gabriel Kroon mot jämställdhetsperspektivet. Vi har bland de metoder som finns även mentorer i våldspvention, som också har tydlig evidens. Det borde ändå vara ganska tydligt, tycker jag, att en del av den här brottslighetsproblematiken har att göra med hur man ser på sitt sätt att vara man. Det handlar alltså bland annat om att komma till rätta med en sorts problematisk mansbild och en destruktiv och extrem machokultur. Jag tycker att det är väldigt bra att detta står i strategin.

Anförande nr 99

G a b r i e l K r o o n (SD): Det kan finnas sådana metoder som tar fasta på till exempel normativt och värderingsmässigt arbete. Det är mycket möjligt. Om det finns evidens och metoden fungerar ska vi såklart arbeta på det sättet. Mitt problem är att man har en väldigt tydlig strategisk inriktning att vi ska jobba med våldspventiva metoder med jämställdhetsperspektiv. Det riskerar, tycker jag, att styra bort verksamheten från arbete med beprövade metoder som kanske inte tar fasta på machokultur eller normativa frågor men har andra perspektiv, exempelvis socioekonomiska perspektiv. Det finns en potentiell risk att man styr bort mot en inriktning på just det normativa och värderingsmässiga arbetet, och det tycker jag är olyckligt om det är så att den metoden inte är den mest effektiva.

(O r d f ö r a n d e n : Vi har blivit lite konfunderade av ditt yrkande, Gabriel Kroon. Er reservation finns på sidan 51 i ärendet. Såvitt vi kan se innehåller det ett återremissyrkande gällande strategin ”i berörda delar”. Ska jag tolka detta som att ni vill återremittera hela strategin?)

Vi kommer att ta bort återremissyrkandet, eftersom det gällde socialnämnden. Det vi vill göra är att delvis bifalla hela strategin. Vi kan skicka in en lapp där vi förklarar detta närmare.

Anförande nr 100

N i k e Ö r b r i n k (KD): När jag tänker på förebyggande arbete tänker jag på ett citat av Hjalmar Söderberg: ”Man vill bli älskad, i brist därpå beundrad, i brist därpå fruktad, i brist därpå avskydd och föraktad. Man vill ingiva människorna något slags känsla. Själen ryser för tomrummet och vill ha kontakt till varje pris som helst.”

Vi kristdemokrater vet att i de bästa fallen är familjen den bästa och den tryggaste instansen – den som kan erbjuda den känsla av tillhörighet och betydelse som varje barn, och varje människa till sin rena natur, är av behov av. Om inte familjen fungerar kanske ett fotbollslag kan erbjuda den tillhörigheten. Om inte det fungerar kanske en skolklass kan göra det. Men i de värsta fallen är gängen de första att erbjuda barnet och den unga människan den känsla av tillhörighet och betydelse som vi alla så starkt behöver.

Nu ska vi uppdatera Stockholms stads strategi för att förhindra att just barn och unga vuxna dras in i kriminalitet. Vi kristdemokrater ser överlag positivt på den strategi som presenteras. Den utgörs till stora delar av den som togs fram av föregående majoritet. Att majoriteten väljer att fortsätta mycket av det arbete vi bedrev är bra. Stadens förebyggande arbete för att förhindra att ungdomar dras in i kriminella kretsar behöver

intensifieras och ske i samarbete med den unges skola och socialtjänst, polis och, Sida 86 (128)
såklart, den unges familj.

Dessvärre ser vi att olika riskfaktorer för att hamna i kriminalitet buntas ihop i alltför stor utsträckning. När det gäller riskbeteenden måste vi till exempel kunna skilja på det som är lagligt och det som är olagligt. Att lagligt bruka tobak och alkohol kan rimligtvis inte utgöra samma jämförbara risk som till exempel tillgången till vapen och narkotika. Vi måste skilja på det som kan tyckas destruktivt men som, ack, ändå är tillåtet och det som är rakt av olagligt om våra åtgärder och medel ska vara träffsäkra.

Med detta yrkar jag bifall till Kristdemokraternas ersätтарыttrande i kommunstyrelsen.

Anförande nr 101

R a s h i d M o h a m m e d (V): Ordförande! Du nämnde familjestöd, Nike. När det gäller strategin finns det med när det handlar om inventering av familjestöd och utbildning i föräldraskap. Det görs i flera stadsdelar, inte minst min stadsdel Järva. Man kan tillsammans med civilsamhället stödja detta. Det du tar upp är oerhört viktigt, om det inte finns någon familj och föräldrar och boende som kan stötta ungdomar och jobba med trygghetsfrågor. Det är oerhört viktigt, och det finns i strategin.

Anförande nr 102

N i k e Ö r b r i n k (KD): Ja, och det var därför jag berömde det. Det är särskilt viktigt. Om jag ska motsätta mig någonting som har sagts i den här talarstolen tidigare under denna punkt är det möjligtvis att skolan skulle vara den viktigaste förebyggande insatsen. Skolan är viktig, men familjen, och trygga familjer, är den absolut viktigaste förebyggande åtgärd man kan vidta för att skapa trygga personer i vårt samhälle. Därför är det bra att det finns med. Vi hade gärna sett ännu mer av det, för att återknyta till den budgetdebatt som vi hade i höstas och de särskilda satsningar som Kristdemokraterna gjorde på framför allt familjestödsprogram. Men min huvudsakliga kritik handlar alltså om att man lite för lättvindigt buntar ihop riskbeteenden kopplat till förekomster av sådant som är olagligt och lagligt.

Anförande nr 103

Borgarrådet H e d i n (M): Ordförande! Varje dag ansluter tre nya personer till den organiserade brottsligheten. Det är främst barn, enligt de rapporter som vi tidigare har fått. Det är den här verkligheten som vi i politiken behöver förhålla oss till när vi diskuterar tänkbara former av åtgärder mot gängkriminaliteten. Särskilt allvarligt är det när just minderåriga barn används för att utföra våldsdåden, ibland utan att kunna överblicka och förstå konsekvenserna.

Kampen mot den organiserade brottsligheten kräver både insatser här och nu och ett ihållande långsiktigt förebyggande arbete. Den moderatledda regeringen går fram med nödvändiga straffskärpningar och ytterligare resurser till rättsväsendet. Vi moderater här i Stockholm har föreslagit en rad åtgärder, som utökat samarbete mellan förskola och skola och socialtjänst, pilotprojekt med erfarna socialsekreterare som skulle kunna arbeta i hemmiljö och revidering av befintliga föräldrastödsprogram. Jag vill därför understryka att det är glädjande att majoriteten nu faktiskt har infört ett nytt föräldrastödsprogram för föräldrar med barn som riskerar att dras in i kriminalitet.

Det är bra att det fokus på skolan inom socialtjänsten som infördes under föregående mandatperiod fortsatt är vägledande för strategin. Men en viktig lärdom från implementeringen 2020–2022 är att både utbildningsförvaltningen och socialförvaltningen behöver känna ägarskap. Eftersom förskola och skola är så viktiga delar i det förebyggande arbetet borde nästa steg ha kunnat tas i den nya strategin så att det hade kunnat läggas fram ett gemensamt tjänsteutlåtande från samtliga berörda förvaltningar – detta för att ytterligare lyfta fram skolans betydelse i det förebyggande arbetet.

En annan lärdom från arbetet med stadsövergripande strategier och program som kommunfullmäktige antar är att de behöver innehålla mål och aktiviteter. Vi tenderar att vara bättre på det när det kommer till stadsbyggnadsområdet och it-området men sämre på det sociala området. Det hade gjort programmet bättre.

Avslutningsvis vill jag understryka att Moderaterna anser att strategin inte tillräckligt berör de minderåriga som är eller har varit placerade på HVB-hem eller Sis-institutioner. Stadens socialtjänst har ansvar för uppföljningen av hur behandlingsarbetet går, och det ansvaret tas inte fullt ut. Detta behöver vi förbättra vårt arbete kring oavsett om det är med i strategin eller inte.

Anförande nr 104

Borgarrådet **M a t t s s o n** (V): Ordförande, fullmäktige! Varje dag förebygger Stockholms stad att unga dras in i kriminalitet. Det görs av vår personal i välfärden, som läraren i skolan, barnskötaren i förskolan och fritidsledaren på fritidsgården. En stark välfärd är helt avgörande för att skapa en mer jämlik stad och en bra framtid för våra barn och unga.

En annan viktig skyddsfaktor för barn är att delta i en förskola av hög kvalitet. Det räcker alltså inte bara med att vara inskriven eller vistas lite då och då i en förskola, utan man ska delta och ha hög närvaro. Förskoleverksamheten måste också hålla en hög kvalitet. Här arbetar staden nu för fullt med att sätta ett helt annat fokus på förskolan. Att öka inskrivningsgraden och rensa bort oseriösa aktörer är en del. Men det handlar också om att höja kvaliteten ute i våra förskolor. Det innebär att höja utbildningsnivån hos personalen men också att se till att det finns goda förutsättningar för personalen i barngrupp att göra sitt jobb. Den nya förskoleförvaltningen arbetar bland annat med att stärka samverkan med forskningen på förskoleområdet och med att få dit nya digitala system för att kunna följa närvaron även på förskolan.

Ordförande! Förutom att delta i en förskola av hög kvalitet är en meningsfull fritid en skyddsfaktor som finns med i strategin. Här vill jag lyfta det utvecklingsarbete som görs inom fritiden, där all personal utbildas i våldsförebyggande arbete, risk- och skyddsfaktorer och andra delar som ett led i strategin för fritidsgårdar. Staden gör, och ska göra, många viktiga insatser för att förhindra att barn och unga dras in i kriminalitet. Men att ge personalen goda förutsättningar att göra sitt jobb och se till att det finns resurser till välfärden är helt avgörande för hur vi ska lyckas och om strategin ska kunna omsättas i praktiken, vilket vi rödgröna tar på största allvar.

Jag yrkar bifall till kommunstyrelsens förslag.

Borgarrádet J ö n s s o n (L): Ordförande! Det finns en del saker som är bra i strategin och som fanns med i den tidigare. Något som vi från Liberalernas sida gärna hade sett tydligare uttryckt är att förskolorna behöver ha rutiner för att orosanmäla i större utsträckning. Vi vet nämligen att många barn egentligen borde uppmärksammas av socialtjänsten i ett mycket tidigare skede. Men detta görs inte på förskolorna utan slussas vidare till grundskolan. Redan då är tiden väldigt knapp för att vidta åtgärder, eftersom man vet att de har bäst effekt om de vidtas innan barnen har gått ut årskurs 3.

Detta nämns inte i strategin. Hur kan det komma sig?

Anförande nr 106

Borgarrádet M a t t s o n (V): Det nämns visst en hel del om förskolorna och hur man ska öka samverkan med socialtjänsten. Jag nämnde inte det här, men jag håller verkligen med om att förskolorna måste bli bättre på att orosanmäla till socialtjänsten. Det har varit ett område man inte riktigt har jobbat med. Nu har vi försökt stärka samverkan mellan socialförvaltningen, stadsdelarna och förskoleförvaltningen och börjat kolla på frågan, för vi behöver få upp antalet orosanmälningar. Men det är många saker man behöver jobba på för att få till det; det märker vi.

Nu börjar man erbjuda utbildningar via den nya förvaltningen tillsammans med socialförvaltningen kring hur man kan upptäckta våld hos små barn. Det är dels en kompetensfråga, dels en fråga som handlar om vad som händer med en själv om man orosämmer när man träffar föräldrarna varje dag. Hur kan vi jobba med den frågan? Den är ganska komplex, men jag håller med om att den är jätteviktig. Den är prioriterad på den nya förvaltningen tillsammans med socialtjänsten.

Anförande nr 107

J o h a n K l i n g (C): Ordförande, ledamöter och åhörare! Hårdare straff, visitationszoner, kasta ut den som missköter sig! Samhällsdebatten blir allt hårdare och kallare. Då är det lätt att glömma bort de lite mindre sexiga förebyggande frågorna. Handen på hjärtat – målsättningen måste vara att ingen ung ska dras in i kriminalitet. Därför välkomnar vi från Centerpartiet att majoriteten bygger vidare på den strategi som togs fram förra mandatperioden och tar med många av målen som fanns där.

Staden måste ha ett tydligt fokus på att förhindra att brott begås från första början. Vi vet att unga som växer upp i utanförskap löper en ökad risk att dras in i en negativ livsstil med våld och kriminalitet. Här behöver staden göra mer för att skapa trygga boendemiljöer och se till att unga klarar skolan och att fler barn får se sina föräldrar gå till jobbet på morgonen. Att skolan nu drar ned på kuratoriskt stöd, extraresurser och små särskilda undervisningsgrupper bådär inte gott för framtiden. Stödinsatser till barn och unga som riskerar att hamna i kriminalitet ska komma direkt när det finns misstanke. Vi får inte heller glömma bort att erbjuda föräldrarna stöd och hjälp i detta.

Från Centerpartiets sida hade vi gärna sett att allvarssamtalen hade funnits kvar. Där träffar föräldrar tillsammans med barnet en socialsekreterare och en uniformerad polis för att prata igenom vad som händer om man fortsätter på den kriminella banan och vad konsekvenserna på sikt blir om man begår brott. Men Centerpartiet tror också på fler åtgärder, såsom att samlokalisera polis och socialsekreterare i alla

stadsdelsområden. Vi vill se ett stärkt samarbete med civilsamhället. Vi vill se fler poliser och ordningsvakter på stadens gator och torg. Men vi vill också se nattvandrande föräldrar, och vi vill ha ett engagerat civilsamhälle. Då kan vi tillsammans vända utvecklingen och se till att Stockholm blir tryggare. Sida 89 (128)

Vi behöver också bli bättre på att lära oss av andra och titta på andra städer som har jobbat framgångsrikt. Men många i den här staden, framför allt i våra utsatta områden, är också rädda för socialtjänsten. Här tror vi att det behövs förtroendeskapande åtgärder i samarbete med civilsamhället. Det behövs information om barns rättigheter, och våra myndigheter och socialsekreterare behöver jobba främjande och stöttande.

En annan viktig kugge är att erbjuda barn och unga i riskgrupp en helt annan målbild. Detta kommer upp i ärende 44 om feriejobb för 13–15-åringar, som vi ska diskutera senare i kväll om vi hinner komma så långt på föredragningslistan.

Jag vill avsluta med att yrka bifall till Centerpartiets reservation i kommunstyrelsen.

Anförande nr 108

Borgarrådet B j u g g r e n (S): Det är flera som har lyft skolans viktiga del i det trygghetskapande och brottsförebyggande arbetet, så även du. Jag håller såklart fullständigt med om det.

Däremot hajade jag till när du nämnde att vi skulle ha minskat antalet mindre undervisningsgrupper, för det är helt på tvärs mot hur verkligheten ser ut. Även under föregående år, som var ett tufft år budgetmässigt i den här staden, inte minst i våra skolor, ökade antalet särskilda undervisningsgrupper i våra grundskolor. I år tillskapas – tack vare den skattehöjning vi har genomfört som gör att vi kan göra vissa satsningar på välfärden – ytterligare undervisningsgrupper både ute på skolorna, regionalt i staden och centralt. Det är ju inte ett brottsförebyggande arbete, men jag håller helt med dig om att detta arbete är en viktig grundbult för att man sedan ska kunna jobba vidare med det brottsförebyggande arbetet. Vi kommer att skapa ytterligare 207 nya platser under året i våra särskilda undervisningsgrupper.

Anförande nr 109

J o h a n K l i n g (C): Tack för denna nyhet! Jag tar till mig detta och tycker att det är bra.

Anförande nr 110

R a s h i d M o h a m m e d (V): Ordförande! Tack, Johan, för att du lyfte upp skolan! Skolan spelar en central roll när det gäller att identifiera riskfaktorerna för barn och unga. När det gäller samlokalisering av socialsekreterare och polis pågår det redan i flera stadsdelar. Jag vet inte om du har läst våra budgetar. Om du gör det kan du samtidigt se att i min stadsdel, Järva, sitter polis och socialsekreterare i samma lokaler. Det har gett ett bra resultat, där man kan samarbeta med föräldrarna mycket tydligare och bättre.

Vad gäller ordningsvakter vet jag inte vad du syftar på. Jag har inte sett att ordningsvakter någon gång har lyckats lösa någon konflikt mellan ungdomar eller komma med en bättre lösning för att förhindra att barn och unga dras in i riskzonen.

Samtidigt handlar det inte om att ordningsvakterna går runt i ungdomsgårdarna. Det är inte det som är lösningen. Det handlar om mer personal. Sida 90 (128)

Anförande nr 111

J o h a n Kling (C): Jag är mycket väl medveten om att polisen och socialsekreterarna är samlokaliserade. Det var någonting jag införde under förra mandatperioden, när jag var ordförande i Skärholmens stadsdelsnämnd. Det jag säger är att vi vill sprida detta och se till att det sker i alla stadsdelsnämnder i hela Stockholm.

Om man anser att en ordningsvakt är trygghetsskapande eller inte är helt och hållet upp till den som gör bedömningen. Men jag tror att det vore bra om ordningsvakterna besökte våra fritidsgårdar och skapade en relation med besökarna. Det handlar inte om att bygga en rädsla, utan om att bygga en connection. Det är precis som det jag sa om att bygga upp ett förtroende till myndigheterna och socialsekreterarna så att man förstår att de är här för att hjälpa och inte för att stjälpa.

Anförande nr 112

J a k o b Brandt (S): Kommunfullmäktige, ordförande! Att barn och unga dras in i kriminalitet medför ett väldigt högt pris. Det är ett högt pris för samhället, för dem som så småningom kommer in i kriminalitet, för deras föräldrar och för dem som drabbas av kriminaliteten. Det är därför det är så positivt att vi över blockgränserna och hela det politiska spektrumet tar frågan på stort allvar.

Frågan är vad politiken ska göra på strategisk nivå när vi tar frågan på så stort allvar. En sak man skulle kunna göra är att ha en bra plan och ta till sig forskning och så vidare och utifrån denna plan i detalj beskriva hur förvaltningen ska jobba. Det är ett sätt att göra det på. Det som dock har visat sig är att även om avsikterna är goda är detta ofta fel väg att gå. Det vi vet när det kommer till hur vi styr förvaltningen är att denna typ av detaljstyrning, som vi ofta ser, inte riktigt fungerar. Det hade varit bra om det hade varit som Moderaterna tog upp, som att införa ett it-system. Men det är inte det vi talar om nu. Anledningen till att det ser ut som det gör handlar om komplexitet. Frågan är oerhört komplex. Då måste också strategierna anpassas utifrån denna komplexitet.

Det är därför jag är så glad för strategin, för vad den gör är att i stället jobba med förutsättningar. Politiken på den här nivån inriktar sig på att förutsättningarna ska finnas för dem som jobbar att förhindra att barn hamnar i kriminalitet. Vi ser i strategin fokus på tidiga insatser, fokus på samverkan mellan förskola, skola, socialtjänst, polis och andra aktörer. Vi ser även utvärdering och uppföljning på lokal nivå så att man kan driva utvecklingen.

Men det viktigaste med strategin och med den politik som förs nu – och den största skillnaden mellan majoriteten och hur den förra majoriteten drev politiken – handlar just om detaljstyrning. För att vi bättre ska kunna hantera den situation som råder i Stockholm i dag måste vi verkligen fundera på hur vi ska kunna få så bra förutsättningar som möjligt och inte detaljstyra våra medarbetare, som kämpar med den här frågan varje dag.

Därför tycker jag att vi ska rösta ja till strategin.

M a g n u s R u n s t e n (MP): Att stjäla någons barndom är nog den värsta stölden av alla. Därför behöver vi göra mer för de ungdomar som riskerar att förlora sin uppväxt, sina vänner, sina framtidsdrömmar och kanske ytterst sitt liv till det meningslösa våld som utövas av den grova brottsligheten.

Med denna strategi ser vi till att färre ungdomar dras in i kriminalitet och att de som redan fångats in i gängens grepp ska ges så bra möjligheter som möjligt att bryta med kriminaliteten och byta spår i livet. Därför har vi gjort stödet riktat till avhoppare ännu mer tillgängligt med professionell hjälp som nu är bara ett samtal bort. När som helst på dygnet kan man höra av sig om man vill bryta med kriminaliteten.

Målet med strategin är att främja allas rätt till ett liv fritt från våld och kriminalitet. Metoderna för att nå dit beskrivs i strategin, och det är en lång rad av metoder som är evidensbaserade och beprövade. Det handlar förstås mycket om samverkan både inom staden och med andra aktörer. Vi behåller grundstrukturen, som redan påpekats av andra talare, med samverkan med civilsamhälle och näringsliv. Det är fokus på skola, fritid, förskola och våldsprevention ur ett jämställdhetsperspektiv. Vi jobbar mycket med att stärka de viktigaste skyddsfaktorena. Detta har varit uppe tidigare här. Det handlar om att klara av skolan; det är en av de viktigaste skyddsfaktorena. Men det handlar också om att ha tillitsfulla relationer i familjen. Därför jobbar vi med stöd till föräldraskapet. I skolan handlar det bland om skolsociala team, och när det gäller föräldraskapet är det föräldrastödsprogram. Vi gör också större uppräknings av det socioekonomiska stödet till de skolor som har särskilt stora utmaningar och därmed större riskfaktorer för barnen.

Gängens våld skapar många rubriker och krossade liv, men om vi tänker till märker vi att vi som vill göra någonting åt detta i samhället och i staden är många, många fler. Därför vill jag yrka bifall till strategin. Den bygger på den kombinerade kraften av vad vi kan göra tillsammans – alla goda krafter i samhället och i staden. På så vis kan vi bryta gängens makt och ge fler unga en framtidstro. Med det vill jag som sagt yrka bifall till majoritetens förslag.

Anförande nr 114

Borgarrådet J ö n s s o n (L): Precis som du själv är inne på är det väldigt viktigt att vi bryter det grova våldet. Då handlar det väldigt mycket om barn och unga som är omhändertagna och placerade i samhällsvård. Det är i hög grad de som har stått för det, inte minst under 2023. Men här finns inget separat avsnitt om detta. Det finns ingen lång rad med metodförslag, som det gör på de andra områdena. Till exempel nämns inte TFCO, det vill säga förstärkt behandlingsfamilj, som enligt Socialstyrelsen är den mest effektiva metoden. Det står inte heller någonting om uppföljning av omhändertagna barns skolgång, hälsa och tandvårdsstatus. Inte heller står det någonting om eftervårdsprogram, som är helt avgörande för att man inte ska återfalla i den brottslighet vi har sett. Därför tycker jag att viktiga delar i strategin faller helt och hållet.

Anförande nr 115

M a g n u s R u n s t e n (MP): Det är klart att man skulle kunna öka detaljgraden på flera områden. Men faktum är att vi dels beskriver vad vi gör där, dels tillskjuter medel för placeringskostnader i staden. Det finns en samordningsfunktion som ska tas

fram för att förbättra placeringar både kvalitets- och kostnadsmässigt. Det finns också uppdrag kring samverkan i stadens budget kring just den här frågan: Hur kan vi samverka både under tiden för placering och i efterperspektivet? Jag vill mena att vi ändå gör ganska mycket på området. Sida 92 (128)

Anförande nr 116

R a s h i d M o h a m m e d (V): Ordförande, kommunfullmäktige! I den föreslagna strategin för att förhindra att barn och unga vuxna dras in i kriminalitet är det avgörande att förstärka samarbetet mellan skola, polis och stadsdelar. För att effektivt förebygga ungdomskriminalitet under strategiperioden måste vi investera i meningsfull och tillgänglig aktivitet för unga. Genom att erbjuda alternativa fritidsaktiviteter, utbildningsprogram och samhällsengagemang skapar vi en positiv miljö där ungdomarna känner sig inkluderade och värdefulla. Denna investeringsplan fokuserar på att bygga upp en stark och hälsosam gemenskap som ger unga människor möjligheter att utvecklas och trivas utanför riskmiljöer och brottslighet.

Vi lägger stor vikt vid stöd åt familjer och förebyggande insatser. Genom att erbjuda tidiga interventioner, föräldrastöd och utbildning i föräldraskap kan vi stärka familjestrukturer och minska risken att barn och unga hamnar i kriminella miljöer. Det är också viktigt att vi erbjuder stöd till de föräldrar som själva är i behov av hjälp för att kunna skapa en stabil och trygg miljö för sina barn. Genom att investera i familjer skapar vi en hållbar grund för att förebygga kriminalitet och främja en hälsosam utveckling för våra ungdomar.

Jag yrkar bifall till kommunstyrelsens förslag till beslut.

Anförande nr 117

Borgarrådet J ö n s s o n (L): Ordförande! Jag biter mig fast vid frågan om barn som är omhändertagna och placerade eftersom de har utmärkt sig så väldigt tydligt under just 2023. Majoriteten av alla som är misstänkta i de våldsdåd som har begåtts är alltså barn som är eller har varit omhändertagna av socialtjänsten. Här finns inte något särskilt kapitel om detta, vilket innebär att det inte heller finns olika förslag på metoder, som det gör på de andra områdena. Det är ganska långa, konkreta och väldigt detaljerade punktlister som finns på de andra prioriterade områdena. Det handlar om MVP, våldspreventiva arbetsmetoder, specifika terapiformer och annat som föreslås. Nu har det hänvisats till att man gör olika saker i budget, men det som skiljer en strategi från en budget är ju just att det blir en långsiktig styrning. Jag förstår inte riktigt varför det saknas.

Anförande nr 118

R a s h i d M o h a m m e d (V): Det är självklart. Vi gör ganska mycket, precis som man har sagt här. Alla stadsdelar jobbar nu med att ta fram metoder för hur man kan hjälpa unga som är placerade. Vi utgår alltid från metoder som Socialstyrelsen rekommenderar. Det är dem vi måste bygga våra metoder på. Det är detta som alla socialekreterare i alla stadsdelar kan använda i sitt arbete.

Anförande nr 119

Arvid Vikman Rindvall (S): Ordförande, fullmäktige och åhörare! Alla medarbetare har rätt till en närvarande chef, och alla chefer har rätt till en rimlig arbetssituation. Det värdet har väglett oss till det beslut som vi i dag ska fatta. Och så här är det också i många fall i Stockholm, men tyvärr inte i alla.

Det finns exempel på verksamheter i Stockholms stad där man kan ha så mycket som 60 medarbetare per chef. Ni har alla säkert egna erfarenheter av chefer som ni har haft eller av att själva vara chef. När jag var chef senast var det över en grupp med 14 medarbetare, och jag vet hur svårt det var att få tid att göra riktigt bra och rättvisa bedömningar av medarbetarnas prestationer och att hinna se medarbetarna redan med den gruppens storlek.

Föreställ er då att ha att vara en chef med 60 medarbetare! Föreställ er att försöka få tid att bolla viktiga frågor med sin chef under de förutsättningarna. Föreställ er hur det skulle vara att göra en rättvis bedömning av prestationen till lönesättningen med så många medarbetare eller att förbereda 60 medarbetarsamtal eller, för den delen, att hålla 60 medarbetarsamtal!

Poängen är att detta inte är hållbart. Dessutom ligger många av de krav som i dag finns i arbetsmiljölagstiftningen på chefens ansvar. Det handlar om att ansvara för en välfungerande, trygg och säker arbetsmiljö och att förebygga sexuella trakasserier och diskriminering. Det här är livsviktiga uppgifter som både medarbetare och chefer förtjänar att vi skapar rätt förutsättningar för.

Precis det här sa också Coronakommissionen i sin första delrapport. En av deras tunga slutsatser var att vi hade kunnat klara pandemin bättre om vi hade haft bättre förutsättningar för cheferna i äldreomsorgen. När de gör en utblick kan de också konstatera att det inte ser likadant ut i våra grannländer. Vi har betydligt fler medarbetare per chef i Sverige. Därför har det varit en högt prioriterad fråga för den här majoriteten att jobba fram en riktlinje för chefsstrukturer och chefsnivåer i Stockholm. Denna riktlinje är den första i sitt slag i Stockholm. Det är smått historiskt, skulle jag säga.

Jag är glad att vi i egenskap av arbetsgivare för över 40 000 anställda tar progressiva steg för att bli en än mer attraktiv arbetsgivare, där jämställdhet, goda villkor och en bra arbetsmiljö värnas. Jag är också glad att stadens personalpolitik rör på sig, och i det här fallet i en ambitiös riktning.

Med dessa ord vill jag yrka bifall till kommunstyrelsens förslag till beslut.

Anförande nr 120

Borgarrådet Mattsson (V): Ordförande, fullmäktige! Ett närvarande ledarskap är viktigt för utvecklingen av välfärden, precis som Arvid var inne på. Det är viktigt för medarbetarna och för vilken kvalitet vi ska ha. I dag råder det stor skillnad i Stockholms stad mellan till exempel antal medarbetare per chef i äldreomsorg och förskola jämfört med andra förvaltningar. Chefsrollerna är många gånger otydliga när det gäller ansvar, vilket vi nu vill komma till rätta med. Vi slår nu fast att man är chef

om man har ansvar för ekonomi, personal och verksamhet. Det ska det inte råda något tvivel om. Vi har i den reviderade versionen har vi också tagit hänsyn till skolan och förskolan och de regler som finns i lagen. Sida 94 (128)

De nya riktlinjerna för chefsstruktur innebär att varje förvaltning nu utifrån sin egen analys gör om sin chefsstruktur i linje med riktlinjerna. Inte minst är detta viktigt inom äldreomsorgen. Som vi var inne på tidigare kan man inom äldreomsorgen i dag ha mellan 50 och 60 medarbetare att ansvara för. Det här är inte minst en viktig jämställdhetsfråga. Det är glädjande att den rödgröna majoriteten nu tar flera viktiga steg framåt och att Stockholm är en god arbetsgivare inom välfärden.

Jag yrkar bifall till kommunstyrelsens förslag till beslut.

Anförande nr 121

Borgarrådet B o u c h e r (V): Ordförande, kommunfullmäktige och åhörare! Jag förstår att det är rätt onödigt för mig att gå upp i talarstolen eftersom vi är jätteöverens om det här jättebra beslutet. Det finns inga reservationer. Det är väldigt roligt! Det är också väldigt roligt att vi är så här överens, för det här är ett väldigt viktigt beslut.

Jag känner ändå att jag som äldreborgarråd måste gå upp och säga någonting, för det här är en så avgörande fråga för äldreomsorgen framåt. Vi behöver verkligen stärka det närvarande ledarskapet. Vi behöver ge chefer bättre förutsättningar, och vi behöver ge medarbetare bättre tillgång till sina chefer. Äldreomsorgen står inför jättestora utmaningar, inte minst när det gäller att attrahera ny personal. Det handlar också om den demografiska utvecklingen. Det finns några avgörande faktorer för hur vi ska klara äldreomsorgen framåt, och arbetsmiljö är en helt central sådan faktor. Därför välkomnar jag verkligen det beslut vi ska fatta i dag. Även om det initialt medför satsningar, såväl ekonomiska som organisatoriska, är detta framtiden. Det kommer också att på sikt leda till ett bättre och mer hållbart arbetsliv.

Anförande nr 122

H a s s a n J a m a (V): Ordförande! Detta ärende är av stor glädje för Enskede-Årsta-Vantör stadsdelsnämnd. Det har att göra med att vi ska flytta vårt förvaltningshus till Micasas fastighet Bygeln 5, som ärendet handlar om.

Under en längre tid har vi pratat om hur vi kommer till rätta med den otrygghet och den droghandel som finns i Rågsveds centrum. Jag vet att man under flera mandatperioder, även på den andra sidan av salen, har försökt reda ut vilka åtgärder man kan vidta för att ta tillbaka Rågsveds centrum. Jag skulle vilja säga att det här är ett stort steg i rätt riktning, för det innebär att 460 personer kommer att jobba här. Det kommer att göra stor skillnad för tryggheten i centrum. Dessutom kommer det att finnas seniorbostäder och aktivitetshus, vilket Torun kommer att prata mer om.

Vad gör vi i dag i Rågsved? Det sker mycket med fokusområdet Hagsätra-Rågsved. Det byggs på väldigt många håll. Men det är i centrum det är mest otryggt; det ser man när man läser vad medborgarna där skriver i trygghetsmätningarna. Det är inte jätteotryggt när man kommer lite bort från centrum. Det beror på centrumet. Jag tror att vi visar en stark signal när vi flyttar dit: Vi är beredda att flytta vårt hus, det vill säga förvaltningshuset, dit för att åtgärda problemen och skapa trygghet för Rågsvedsborna och för dem som verkar i centrum.

Jag såg att oppositionen skrev en lapp på borgarrådsberedningen om kostnadskontrollen, om att fördyringar ska undvikas och om att tidsplanen hålls. Jag håller fullständigt med om det, och det gäller i varje ärende vi har i staden. Vi ska ju värna medborgarnas skattepengar, och det är av stort värde.

Med detta yrkar jag bifall till kommunstyrelsens förslag till beslut.

Anförande nr 123

Borgarrådet B o u c h e r (V): Ordförande, ledamöter och åhörare! Jag tänkte att ordförande för Enskede-Årsta-Vantör stadsdelsnämnd kunde få inleda debatten, för detta är ett jätte viktigt projekt för just Enskede-Årsta-Vantör. Detta är ett beslut som är så bra ur så många vinklar, och det finns inga reservationer. Jag skulle egentligen inte behöva gå upp och prata här heller, tänker jag.

Jag pratar ofta om att vi måste växla upp rejält vad gäller äldreomsorgen över huvud taget. Nyss pratade jag om arbetsmiljön. En annan jätte viktig pusselbit är det förebyggande arbetet inom äldreomsorgen, och då är seniorbostäder och aktivitetsscenter en avgörande pusselbit. 109 seniorbostäder betyder en utökning med 70 bostäder plus aktivitetsscenter och gästlägenheter. Det här är så välkommet.

Detta är också en trygghetssatsning, för det handlar om hur vi bygger om huset. Vi öppnar upp fasaden för större fönster, och vi bidrar till fler arbetsplatser och mer rörelse på torget. Som sagt: Detta är det bästa beslutet ever!

R o b e r t M j ö r n b e r g (V): Ordförande, ledamöter! Jag vill inte beröva er chansen att få triss i vänsterpartister, så jag går upp i talarstolen, jag också. Hassan och Torun har redan redogjort för de flesta aspekterna, men jag tänkte dyka lite djupare i och grotta ned mig i den sociala och ensamhetsförebyggande aspekten, nämligen den att fastigheten kommer att få ett aktivitetscenter enligt den princip som råder för seniorbostäder.

Detta är en mycket glädjande aspekt. Enskede-Årsta-Vantör har ett antal seniorträffar i dagsläget, och nu får man ytterligare en sammanhållen plats för ännu fler aktiviteter – lätt tillgänglig för stora delar av stadsdelens invånare. Seniorträffarna är på inget vis konkurrerande utan kompletterande verksamheter som kan ge ännu fler ringar på vattnet i det verkligt lokala ensamhetsförebyggande arbetet. Platsen ligger för övrigt mycket bra till kollektivtrafikmässigt för hela söderort med många busslinjer och tunnelbanan som ansluter. Jag tror att jag talar för alla i den här salen, oavsett politiska skiljelinjer, när jag säger att det här är en bra sak.

Anförande nr 125

G a b r i e l K r o o n (SD): Jag vill yrka bifall till Sverigedemokraternas förslag till beslut. Min kollega kommer att redogöra lite mer för det.

Anförande nr 126

D e s t i n y Z a n d i L i n d g r e n (KD): Fru ordförande! Utsläppen av växthusgaser behöver minska. Den enskilt viktigaste faktorn för att minska utsläppen är teknikutveckling och innovationer. Som kommun är det förstås rimligt att ställa vissa hållbarhetskrav, krav som stänger ute de smutsigaste alternativen även om de är billigare. Men vi ska också ställa krav som säkerställer att skattepengar används effektivt. Kort och gott ska det vara krav som är både ekologiskt och ekonomiskt hållbara.

De nya lokala miljökraven verkar se detaljstyrning som mål snarare än minskade utsläpp. I stället för resultatkrav i form av successivt minskade andel utsläpp för verksamhetsområdet pekar staden ut en stegrande reduktionsplikt och krav på förnybara bränslen. Samtidigt saknas en konsekvensanalys, och det är oklart hur kostnadsökningen kommer att se ut. Det är oklart vad miljönyttan blir, och det är oklart vad konsekvenserna blir för entreprenörer.

Jag yrkar därför bifall till Moderaternas reservation i kommunstyrelsen.

Anförande nr 127

T a p a n i J u n t u n e n (SD): Fru ordförande! Det är många år sedan ekonomin var så pressad som den är nu. I ett sådant läge tycker vi att det är viktigt att staden agerar i syfte att stävja kostnadsökningar. Dessvärre är detta ärende inte ett exempel på ett sådant agerande. Vi avslår idén om att olika anläggningsmaskiner ska ha en högre reduktionsplikt än vad de nationella reglerna om biodrivmedel ger vid handen. Det som är konventionellt gångbart måste också vara utgångspunkten för Stockholms stad; annars riskerar vi att fördyra stadens anläggningskostnader.

Vidare avslår vi förslaget om att maskiner inte får användas enbart baserat på deras ålder. Det finns återigen en risk att detta fördyrar anläggningskostnaderna. Fördyring kan också ske genom att det blir färre som lägger anbud då kraven på reduktionsplikt, men framför allt kraven på fordonens ålder, leder i en riktning där enbart entreprenörer med de största ekonomiska musklerna klarar kraven.

Fru ordförande! Jag yrkar bifall till Sverigedemokraternas reservation i kommunstyrelsen.

Anförande nr 128

Borgarrådet S t r ö m g r e n (MP): Ordförande, fullmäktige! Stockholm, Göteborg, Malmö och Trafikverket har sedan många år tillbaka samverkat när det kommer till upphandling. De här aktörerna står för en väldigt stor del av det som upphandlas; de upphandlar under ett år i beloppsstorleken 50–100 miljarder. Vad de här aktörerna gör spelar alltså stor roll, och det bidrar till långsiktiga spelregler och villkor för de olika aktörer som lägger anbud på entreprenader.

I detta har vi nu utifrån teknikutvecklingen, utifrån EU-lagar och förändringar på den nivån och annat sett över de tidigare kraven och riktlinjerna för att skapa en gemensam bas, för att skärpa miljökraven och för att ge incitament för hela entreprenadbranschen. Det är därför med stor glädje och stolthet som vi nu reviderar och uppdaterar kraven tillsammans med de andra aktörerna.

Detta är ett arbete som har skett i samverkan. Inom staden har det först skett som en samverkan mellan trafikkontoret och exploateringskontoret, och sedan har de olika kraven skärpts och omarbetats tillsammans med de olika aktörerna. Det har också innehållit ett stort dialog- och remissförfarande. Man har lyssnat in branschen och de olika delarna av kommunerna och myndigheten. Man har även jobbat in synpunkter och kommentarer som har kommit in under processen med dialog och remissförfarande.

I korthet kan man säga att revideringen innebär att inblandningskravet på andel förnybart drivmedel skärps. För att skapa en stegvis utveckling, vilket gör att aktörerna kan ställa om steg för steg, är det en årsvis ökning av kravnivåerna fram till 2030. Detta förs in i det uppdaterade kravdokumentet, oaktat reduktionsplikten. Det innebär att Stockholm, Göteborg och Malmö tillsammans med Trafikverket fortsätter att ta ansvar för att gemensamt och i armkrok minska klimatutsläppen för entreprenader, trots att regeringen brister i frågan och har gjort saker som försvårar för omställningen.

Kraven skärps på fordonen. Ett krav på andel nollutsläppsfordon införs så att man även för detta skapar incitament och på något sätt stöttar dem som vågar testa nya sätt att jobba. Klimatkraven på stål och betong skärps från 2025. Även för asfalt läggs det in ett klimatkrav.

I övrigt är det mycket förtydliganden av det befintliga arbetet. Det är också ett tydligare krav och en metod för hur det ska kunna redovisas och följas upp och se att entreprenörerna verkligen har följt de saker man har föresatt sig. Stockholm kommer att kunna se det här som ett slags bas. För entreprenader på drivmedels- och energianvändning för just fordon har staden tidigare antagna planer, mål och riktlinjer som är högre än dessa. Även framgent kommer alltså staden i sina gemensamma miljökrav att kunna gå längre än vad detta gemensamma arbete har utmynnat i.

Med dessa nya gemensamma miljökrav blir det lättare att driva på utvecklingen. Det skapar långsiktiga spelregler och stakar ut en väg för omställningen som vi hör att partier från höger till vänster ställer sig bakom. Vi tror att vi med detta tar ett första steg och gör det enklare för aktörerna att kunna påbörja omställningsresan. Jag ser fram emot att se hur våra förvaltningar kan arbeta vidare i riktning mot bättre entreprenader.

Med detta yrkar jag bifall till förslaget.

Anförande nr 129

U l f W a l t h e r (S): För den rödgröna majoriteten är arbetet för en fossilbränslefri organisation 2030 och ett fossilbränslefritt Stockholm 2040 viktigt. Därför är det även viktigt att staden i sitt arbete ständigt ser över och reviderar de krav som vi ställer i upphandlingar.

Som trafikborgarrådet berättade är det här ett gemensamt projekt. Det gör ärendet särskilt smart att det är flera parter inblandade: Sveriges tre största kommuner och det statliga Trafikverket. Detta att se över en gemensam upphandlingspolicy är också någonting som har pågått sedan 1997. Det här är alltså inte något nytt arbetssätt. Eftersom detta är krav som kommer att ställas gemensamt av de största fyra aktörerna skapar det här en bra tydlighet och förutsägbarhet för entreprenörer när de ska lämna sina anbud och planera sin verksamhet.

Den här gången har man infört kravtrappor för förnybart drivmedel och för nollutsläppsfordon. Det ställs även klimatkrav på material som betong och asfalt. Syftet har varit att hitta ett enkelt och effektivt sätt att uppnå största möjliga miljö- och klimatnytta genom krav som är tydliga och relevanta och som går att följa upp.

Som har påpekats i salen kan detta kosta pengar. Det kan bli dyrt. Reformen och höjda krav går inte att göra och ställa till vilket pris som helst. Det är en ständig balansgång mellan att driva på åtgärder för att nå klimatmålen utan att kostnaden ska slå mot vanligt folk. I ärendet kan man läsa utlåtandet i bilaga 3 om att det finns ekonomiska risker. Exempelvis framgår det att investeringar i nollutsläppsfordon kan innebära kostnadsökningar initialt, och den risken ska läggas i vågskålen. Samtidigt visar erfarenheter från Göteborg på lägre drift- och energikostnader, vilket på sikt kompenserar den initiala investeringskostnaden.

Framför allt kan vi notera att kraven på nollutsläpp infördes av Trafikverket redan 2022, och sedan dess har marknaden för både nollutsläppsfordon och infrastruktur för dem utvecklats i en positiv riktning. Det har också fattats beslut i EU som innebär att endast lätta nollutsläppsfordon kommer att få säljas från 2035. Marknaden för lätta nollutsläppsfordon har också utvecklats snabbare i Sverige än i resten av EU.

Vad innebär då det här? Det innebär att Sverige ligger i framkant i omställningen i vissa avseenden men att vi i andra avseenden ligger efter vad gäller kravställandet. Vi har alltså bra förutsättningar för höjda krav, och det är också dags för det.

Avslutningsvis: Från branschens sidas har det i remissförfarandet framförts att man överlag ser positivt på förslaget. Antalet synpunkter som kom in under remisstiden var stort, och det tyder på att vi har branschen med oss. Det kanske är den viktigaste förutsättningen.

Jag tycker att vi alla i den här salen i kväll ska känna oss lite stolta över att Stockholm krockar arm med de andra två största städerna och med staten för att bidra till omställningen. Det är någonting som i alla fall jag ska berätta för mina två unga klimataktivisterna hemma i soffan när jag kommer hem.

Jag hoppas att ni bifaller kommunstyrelsens förslag till beslut.

Anförande nr 130

T o b i a s J o h a n s s o n (V): Ordförande! I dag ska vi i Stockholms stad besluta om skärpta miljökrav vid upphandling av entreprenörer. Beslutet innebär att vi höjer ambitionen och höjer kraven på inblandning av förnybart drivmedel både i år och med en årsvis ökning kommande år. De gemensamma miljökraven på entreprenader har tagits fram av vår trafiknämnd tillsammans med exploateringskontoret, Göteborgs stad, Malmö stad och Trafikverket.

Trots att vi skapar förankring och trovärdighet i kraven genom en dialog med branschen är det tre partier som reserverar sig mot förslaget. Men det är klart: Om regeringspartierna och SD intar en viss ståndpunkt på den nationella nivån måste ståndpunkten också vara densamma lokalt. På riksplanet har nämligen Sverigedemokraterna och Moderaterna med stöd av Kristdemokraterna och Liberalerna gjort upp om att sänka reduktionsplikten till 6 procent för bensin och diesel. Klimatpolitiska rådet har konstaterat att den kraftiga sänkningen av reduktionsplikten är den enskilda åtgärd som har absolut störst negativ påverkan på möjligheterna att nå klimatmålen till 2030, inklusive etappmål om inrikes transporter till 2030.

Vi från Vänsterpartiet menar att en ökad nationell produktion av förnybara driftsmedel stärker Sveriges självförsörjningsförmåga under en övergångsperiod, innan en elektrifiering av transportsektorn är genomförd. Vänsterpartiet anser att reduktionsplikten är en av flera nödvändiga åtgärder för att detta ska vara möjligt att ställa om. Vi ser dock också behov av andra åtgärder och satsningar för att minska utsläppen, genom att gynna hållbara trafikslag och öka elektrifieringen av vägtrafiken. Både i Sverige som helhet och i Stockholms stad behöver vi vidta andra åtgärder för att minska behovet av fysiska transporter och stimulera en övergång till hållbara person- och godstransporter för att nå transportsektorns klimatmål 2030.

Ordförande! Förra gången dessa riktlinjer skärptes fanns full enighet i salen. Men tyvärr har många partier nu stängt dörren.

Bifall till gemensamma miljökrav vid upphandling av entreprenader, vilket bland annat betyder att inblandningskravet på andel förnybart drivmedel skärps!

Anförande nr 131

N i k e Ö r b r i n k (KD): Jag måste bara försöka förstå. Du pratar om att ni i Vänsterpartiet här i Stockholms stad gärna vill se förnybar matproduktion. Menar du att det är vår uppgift här att försöka få Sveriges samtliga lantbrukare utanför Stockholms kommungränser att börja producera mat utan att ha något som helst beroende av bensin tills vidare? Hur ska det stärka svensk livsmedelsförsörjning, när det i nuläget är i princip omöjligt?

Anförande nr 132

T o b i a s J o h a n s s o n (V): Jag tror inte att jag sa något om livsmedel. Det var nog driftsmedelsproduktion jag sa, och inte livsmedelsproduktion, så jag vet inte riktigt vad jag ska svara på ditt inlägg.

Anförande nr 133

Borgarrådet W e d i n (M): Ordförande! Det råder ingen tvekan om att Stockholm behöver minska utsläppen av växthusgaser. Vi vill skapa en bättre levnadsmiljö för dem som bor i och besöker Stockholm och ta vårt fulla ansvar för att minska den globala uppvärmningen. Därför är jag stolt över de ambitiösa och viktiga riktlinjer som det grönbå styret antog under förra mandatperioden för Stockholm fram till 2030 i form av Klimatkontrakt 2030 och allt annat gott vi gjorde. Det var bra tider, eller hur!

Nu ska Stockholms, Göteborgs, Malmös och Trafikverkets gemensamma miljökrav vid upphandling av entreprenader revideras. Det föreslås ett flertal ändringar av detta med tidigare miljökrav. Det är gott så, och vi är överens om mycket. Men en del i det här gör oss lite oroliga. Vissa delar riskerar att göra det dyrare för stockholmarna samtidigt som vinsterna för klimatet blir mycket små. Vissa av särkraven kommer också att vara svåra att uppnå, inte minst för små aktörer som verkar exempelvis i Region Stockholm. I ekonomiskt kärva tider behöver vi ställa oss frågan om hur mycket ytterligare krav utöver de redan höga nationella kraven och stadens egna höga ambitioner egentligen kostar, både för staden som upphandlare och för entreprenaderna. Det gäller särskilt när kraven införs på kort tid. Vi ska inte diskutera andra frågor nu, men jag tycker att miljözon 3 är ett exempel på att man går in med ett krav väldigt snabbt så att det blir svårt för människor att handskas med detta.

Stockholm ska ställa om. Men egna regler för exempelvis reduktionsplikter är inte rätt väg att gå framåt. Det är snarare en rökridå för att slippa handskas med det faktum att laddinfrastrukturen byggs ut i alldeles för långsam takt. Låt oss göra mer och ta ett större ansvar genom att Sveriges största städer underlättar och skyndar på elektrifieringen genom snabbare utbyggnad av laddinfrastruktur! Låt oss försöka undvika särkrav på entreprenörer, som ofta har verksamhet på flera platser och med fler aktörer än endast de som ställer särkraven.

Med denna trudelutt yrkar jag bifall till Moderaternas reservation i kommunstyrelsen.

Anförande nr 134

Borgarrådet **S t r ö m g r e n** (MP): Ordförande, fullmäktige och oppositionsborgarrådet Dennis Wedin! Det är ljuv musik för mina öron att Moderaterna säger sig vilja minska utsläppen på det sätt som ni skriver i ert svar. Det är inte många hundra meter dit, men man skulle önska att tonerna var lika framåtsyftande och i dur i landets regering. Det är detta som är grejen med de stora städerna och Trafikverket: Vi är så pass stora tillsammans att vi kan trycka på utvecklingen och skapa rimliga och långsiktiga förutsättningar för aktörerna.

Elektrifiering är viktigt, och den utvecklingen sker. Men vi tror också att man behöver denna etappvisa förändring, steg för steg, och att man även behöver jobba med mellansteg när reduktionsplikten inte finns kvar. Det kan bland annat handla om inblandning.

Anförande nr 135

Borgarrådet **W e d i n** (M): Ordförande! Jag förstår det, och det är som sagt mycket av detta som vi är överens om när det gäller miljökrav. Men reduktionsplikten är ett medel och inte ett mål. Vi måste arbeta för att elektrifieringen skyndas på, och där är jag jättemån om att du ska veta att vår hand finns här. Låt oss skaka hand och se till att vi exempelvis rullar ut laddinfrastrukturen i en mycket högre takt än hittills! Vi måste underlätta för stockholmarna att ställa om och göra det enklare. Här är vi oroad över vissa delar och särkrav som helt enkelt riskerar att leda till att det bara blir små vinster för klimatet men dyrare för stockholmarna, och då i redan dyra tider. Det måste vi ha respekt för.

M a r i a M u s t o n e n (V): Ordförande! Jag blir väldigt ledsen när jag ser att Moderaterna fullt ut har anammat Sverigedemokraternas miljöpolitik och bara säger blankt nej till ett progressivt förslag. Det här handlar inte om laddstationer för privatbilar, utan det handlar om entreprenader och hur vi ställer om dem. Byggsektorn orsakar en väldigt stor andel av våra utsläpp i Stockholm och i Sverige. Det här är ett väldigt bra förslag, och det är inga särkrav eller lokala förslag. Kristdemokraterna har också missförstått hela ärendet. Det här är det sätt som de fyra största aktörerna i hela Sverige ställer om entreprenaderna på. Har ni förstått ärendet över huvud taget?

Anförande nr 137

Borgarrådet W e d i n (M): Vänsterpartiet har över huvud taget inte förstått att det är tuffa tider. Jag förstår att ni inte har gjort det, för ni har inte någon som helst kontakt med någon företagare i Stockholm eller någon annanstans i landet. Ni förstår er inte på hur vanligt folk har det, framför allt inte just entreprenörer, som nu kommer att få slåss mot hårdare krav som ställs på dem.

Vi är alltså inne på de krav som kommer att innebära en väldigt liten vinst för klimatet men som kommer att utgöra en större påfrestning på de ekonomiska förutsättningarna för entreprenörerna när det gäller att de ska kunna finnas kvar och bidra till jobb och till syvende och sist till välfärden. Men det struntar ni i, för Vänsterpartiet är inte ett verklighetsburet parti. Det är ingen nyhet för någon i den här salen.

Anförande nr 138

G a b r i e l K r o o n (SD): Fritidsgårdar eller ungdomsgårdar, som de hette en gång i tiden, har funnits sedan 1930-talet i Sverige. I grund och botten har syftet varit en aktiv fritid för barn och unga. Ibland har det i samhällsdebatten även framhållits att fritidsgårdar också kan förebygga brott och skapa trygghet. Detta har sedermera avvisats kraftigt av forskare som Jerzy Sarnecki med flera, som säger att det inte finns någon som helst evidens för att fritidsgårdar förebygger brott. Däremot kan de faktiskt medverka till brott, vilket hände i det socialistiska ABF i Botkyrka.

Motionen följer den berättelsen, om en fritidsgård som har utgjort en grund för rekrytering till de kriminella gängen och langning av narkotika och som helt enkelt har fått in ungdomar i kriminalitet. Den har också präglats av en tystnadskultur bland de anställda. Stockholms stad har många fritidsgårdar, de flesta i egen regi. Vi måste förstå att vi inte är förskonade från de problem som Botkyrka har upplevt med sina fritidsgårdar. Skillnaden är kanske att deras problem har blossat upp, medan våra problem fortsatt är under ytan. Men vad finns under ytan? Det finns säkert en hel del bara vi skrapar lite på det hela.

Det är detta motionen tar som sin ansats: att försöka skrapa under ytan för att förstå hur det egentligen ser ut på våra fritidsgårdar för att kunna fördjupa sig utöver den övergripande och beskrivande statistik som vi ofta får kring deltagande, kön, ålder och sådana faktorer. Det handlar om att faktiskt förstå om det finns en tystnadskultur. Finns det kriminalitet på våra fritidsgårdar? Och framför allt: Förekommer det kriminell rekrytering till gängen på våra fritidsgårdar? Jag är säker på att det i någon utsträckning gör det. Frågan är i vilken.

Motionen har alltså som ansats en fördjupad och årlig verksamhetsuppföljning av fritidsgårdarna med fokus på trygghet. Det ska vara en uppföljning som kompletterar den befintliga grundläggande uppföljningen, som bara fokuserar på mer beskrivande deltagarparametrar. Därtill vill vi ha en särskild granskning av otryggheten och potentiella risker för gängrekrytering av barn och unga samt en kartläggning av förekomsten av kriminella aktiviteter i stadens fritidsgårdar. Det handlar alltså om en större utredning och ett initiativ till en löpande kontinuerlig årlig utredning. För den som vill ta problemet med kriminalitet på fritidsgårdar på allvar borde det vara en självklarhet att bifalla motionen. Det kommer jag att göra.

Anförande nr 139

Borgarrådet M a t t s s o n (V): Ordförande! Det är intressant med en motion om just fritidsgårdar från Sverigedemokraterna. I den budget de lade i höstas ville de ju i princip lägga ned hela fritidsverksamheten inom Stockholms stad.

Nåväl – i motionen har de yrkat på att en särskild granskning av otrygghet, risker och så vidare ska göras på stadens fritidsgårdar. Kommunstyrelsen yrkar att motionen ska anses besvarad – detta utifrån att vi har ett arbete med kulturförvaltningen och lokalt på stadsdelsnämnderna om fritidsgårdsverksamheterna, inte minst utifrån strategins olika målområden, där just trygghetsskapande och förebyggande arbete är en del.

Utifrån strategin görs, som jag redan har varit inne på, kompetensutvecklingsinsatser kopplade till målområdet. Personalen utbildas i risk- och skyddsfaktorer, det finns MVP riktat mot fritidshem och så vidare. Det är ett högt deltagande med personal från alla stadsdelsnämnders fritidsverksamheter. Jag har själv varit och besökt utbildningen och varit ute på många fritidsgårdar. Det pågår ett intensivt utvecklingsarbete; det är snarare min bild. Man har också inlett ett samarbete med polisen om hur man ska agera exempelvis i händelse av våld på fritidsgårdarna och försökt skapa enhetliga rutiner för detta. Även remissinstanserna lyfter att staden gör detta arbete i dag med uppföljning av fritidsverksamheterna.

Utifrån detta yrkar jag bifall till kommunstyrelsens förslag.

Anförande nr 140

L i s a C a r l b o m (MP): The botten is nådd, Gabriel! Ni har gått från att peka ut invandrare och muslimer till att peka ut fritidsgårdar och socialism som en rot till kriminalitet bland unga. Jag kunde själv sjunga hela *Internationalen* när jag var fem år eftersom mina föräldrar var socialister. Jag gick ofta på fritidsgården. Men jag blev politiker, och inte kriminell.

I Brås rapport *Orsaker till brott bland unga och metoder att motverka kriminell utveckling – En kunskapsinventering* skriver författarna att riskfaktorer för att unga ska hamna i kriminalitet kan vara bristande ekonomiska resurser, dåliga relationer mellan föräldrar och barn eller förekomst av övergrepp respektive brott. Ingenstans står det att fritidsgårdar eller socialism kan vara en anledning till att unga kan hamna i kriminalitet. Som min partikollega Magnus Runsten tidigare nämnde har området Östberga tagits bort från polisens lista på utsatta områden. Där öppnades Östberga kulturhus i augusti 2018. Det gjorde uppenbarligen ingen där kriminell.

Anförande nr 141

G a b r i e l K r o o n (SD): Det är svårt att argumentera mot din bevisföring, Lisa Carlbom, för den är verkligheten på en helt annan nivå. ABF var bara ett typexempel på en socialistisk fritidsgård som man i mätningarna såg fungerade bra. Det fanns goda rutiner och goda förutsättningar. Men verkligheten var en helt annan. Det var det här som det rödgröna styret inte vågade prata om i Botkyrka förrän det var för sent och larmrapporterna kom in. Det verkar som att man följer samma spår även i Stockholms stad; man vill inte gräva under ytan och se vad som befinner sig där. Man håller sig bara till det övergripande och tänker att så länge vi inte undersöker är allting förhoppningsvis bra. Det tycker jag är beklagligt.

När det kommer till fritidsgårdarnas möjlighet att vara brottsförebyggande finns det ingenting, förutom kanske din egen upplevda situation, som tyder på detta. Det finns ingen tydlig sammanställd forskning som visar på att det faktiskt har varit brottsförebyggande. Snarare finns det socialforskare som ganska tydligt menar att det inte finns något bevis för detta och att det i vissa fall kan ha varit det rakt motsatta. Om du sedan är kriminell eller inte och vad fritidsgårdarna hade för effekt på dig kan inte jag kommentera. Däremot kan jag kommentera att det finns tydliga fall där fritidsgårdarna har lett till kriminalitet, som i det socialistiskt styrda ABF. Jag är glad att vi inte har den verksamheten i Stockholm. Jag tror dock säkert att det finns stora problem även i Stockholms stad, och det är det vi måste undersöka på riktigt.

L i s a C a r l b o m (MP): Jag skämtade faktiskt lite i början av mitt anförande. Sedan hänvisade jag till forskning, som pratar om evidens och vad som kan göra ungdomar kriminella. Där skämtade jag inte.

Anförande nr 143

G a b r i e l K r o o n (SD): Att nämna ett myndighetsnamn är inte att hänvisa till forskning. Vi måste diskutera vad det är för studie och hur den har genomförts. Senast jag läste om detta, och det var i går, fanns det ingen tydlig forskning som visar att det finns trygghetsskapande, trygghetsfrämjande och brottsförebyggande arbete på fritidsgårdarna.

Avslutningsvis tycker jag att frågan är värd att ta i och undersöka och inte bara skoja bort och förlöjliga. Det duger inte att mena på att Sverigedemokraterna inte gillar invandrare och socialister och att man därför ska skita i frågan – ursäkta ordvalet, men det är lite så jag tolkar ditt anförande. Snart kan det vara för sent. Vi har ju de här problemen med kriminaliteten. Vi har antagit ett förebyggande program för barn och unga. Vi antog nästan ett trygghetsprogram. Jag tycker att det här är helt i linje med detta, för det är på fritidsgårdarna barn och unga finns, och det är där de kan rekryteras. Låt oss ta detta på allvar och inte bara skoja bort det!

Anförande nr 144

A n e t t e H e l l s t r ö m (M): Fullmäktige! Våldsdömd jobbade på kommunens äldreboende. Min pappa blev rånad av hemtjänsten. Detta läste jag om nyligen. Det är dags att göra något åt det här, fullmäktige. Det är av särskild betydelse att de som har insatser från Stockholms stad ska känna sig trygga.

Många äldre som har insatser från staden befinner sig i en utsatt situation genom att de får många besök från olika personer. De äldre vittnar om att de i vissa fall inte har kontroll över vilka människor som kommer in i hemmet för att hjälpa och vårda. Vi bör därför öka tryggheten och säkerheten för de äldre med omvårdnadsinsatser. Inom barnomsorgen och skolan kontrollerar man alltid personal mot belastningsregistret före anställning. Det är obligatoriskt, och det innebär att personen ska uppvisa intyg från polisens belastningsregister för arbetsgivaren innan man anställs. Samma sak måste göras inom äldreomsorgen, dels som en trygghetsåtgärd för medborgaren, dels för dennes anhöriga. Det görs ibland i Stockholm, men det bör bli obligatoriskt.

Det är redan i dag många kommuner som har obligatorisk bakgrundskontroll inför nyanställningar. Det gäller till exempel Växjö och Helsingborg. Växjö har haft denna rutin i tio år. Regeringen har nu öppnat upp för att ändra lagstiftningen på nationell nivå. Men i väntan på att lagstiftningen kommer på plats nationellt bör Stockholm gå före och införa rutiner i staden. Vi behöver göra någonting åt detta nu.

Tyvärr verkar inte majoriteten vilja prioritera tryggheten för de äldre. Äldreperspektivet saknas på många områden, bland annat i trygghetsprogrammet. Jag är i alla fall väldigt glad över den positiva respons jag har fått från remissinstanserna, äldrenämnden, Södermalms stadsdelsnämnd och Järva stadsdelsnämnd. Stort tack för det!

Vi moderater vill att Stockholm ska vara en trygg stad för alla. Bifall min motion!

Anförande nr 145

M a r t i n H a n s s o n (MP): Herr ordförande! Vi uppfattar att det är ett positivt bemötande av motionen också från majoriteten, i alla fall vad gäller ansatsen, andemeningen och behovet av att ta tag i denna angelägna fråga.

Du var inne på det här med lagstiftningen, och det är det som också remissinstanserna är tydliga med: Vi väntar in den. Jag vet att Miljöpartiet också har motionerat i riksdagen om att få till lagstiftningen snart. Jag är därför lite intresserad av att få veta om du vet hur det går med arbetet och om det kan vara på gång snart.

Du nämner också i motionen möjlighet till test och så vidare. Men i våra förvaltningar menar man att detta inte riktigt går att göra. Jag skulle gärna få lite fördjupning även i den saken, men framför allt om hur det går med propositionen hos regeringen. Det vore intressant.

A n e t t e H e l l s t r ö m (M): Så här säger jag: Som politiker måste man vara modig. Jag tycker att ni duckar för frågan. Ni säger att ni inväntar lagstiftningen. Men många kommuner gör redan det här; det är beprövat. Stockholm bör ligga före alla andra. Vi är huvudstad, och vi bör vara först.

Dessutom görs ju detta redan för barn och unga. Vill ni inte att de äldre ska få samma trygghet som barn och unga?

Anförande nr 147

Borgarrådet B o u c h e r (V): Jag ska snabbt säga lite i den juridiska frågan. Jag vet att åtminstone äldrenämndens ordförande kommer att gå in lite mer på de övriga delarna av frågan i ett senare inlägg.

Jag brukar säga att ett problem med Stockholms stad är att väldigt många från riksmidierna bor i den här staden. Jag kan inte lova att det är av den anledningen som vi också har väldigt seriösa jurister i det här huset. Men som politiker tänker jag att detta effektivt hindrar Stockholmspolitiken från att vara ute i tveksamma juridiska tasselmarker. Att Stockholms stad inte går före i vissa fall har alltså väldigt goda anledningar, skulle jag vilja påstå. Det gäller inte alls bara det här, utan jag känner till massor med olika exempel. Det handlar bland annat om fritt bistånd inom hemtjänsten, som andra kommuner har infört. Andra kommuner har också infört kameraövervakning, som är tveksamt rent juridiskt. Våra jurister är väldigt tydliga med att vi inte gör saker som är juridiskt tveksamma. Justitieombudsmannen stoppade i höstas Södertäljes bakgrundskontroller då de ansåg att de stred mot lagen. Och som ni diskuterade alldeles nyss ska justitieminister Gunnar Strömmer tillsätta en utredning för att klargöra läget.

Om jag ska sammanfatta min inställning är den att vi väntar tills utredningen är färdig innan vi tar ställning, eller som Stadsledningskontoret skriver: Stadsledningskontoret anser att staden bör invänta nationella direktiv i denna fråga innan obligatoriska krav ställs inom staden. Jag är personligen helt tillfreds med att vi har tuffa jurister i det här huset. Men det finns stora problem, och de går att adressera på många olika sätt i väntan på utredningen. Om detta kommer ordförande i äldrenämnden att prata lite mer.

Bifall till kommunstyrelsens förslag till beslut!

Anförande nr 148

U l r i k a L o r e n t z i (S): Ordförande! Jag tycker att det som är intressant här är att Moderaterna verkar se de problem som finns i äldreomsorgen. Vi har en fragmenterad äldreomsorg, och vi har många utförare som kommer hem till den äldre. Här finns det verkligen problem, och det bidrar till otryggheten. Vi har en bristande kontinuitet, och vi har väldigt många som är visstidsanställda och som inte känner den äldre. Det är klart att vi i den situationen har både en risk för stöld och, framför allt, en stor risk för en dålig kvalitet i omsorgen.

Bakgrundskontroller för dem som jobbar kan vara en åtgärd, men vi behöver invänta utredningen. Vi behöver reda ut exakt vilka brott det handlar om, precis som Torun har beskrivit, så att det inte blir godtyckligt. Men det finns en mängd andra åtgärder som skulle förbättra situationen och som man kan vidta. En fast omsorgskontakt, som

Liberalerna lyfter i sitt särskilda yttrande, är en oerhört viktig insats för att säkra upp och skapa en trygghet runt den äldre. Att personalen får heltid och tillsvidareanställningar innebär också att det inte är riktigt lika många som snurrar runt. Man kan också tänka sig att de som jobbar då kan försörja sig lite bättre och vara lite mer trygga i sitt arbetsliv och att detta gör att de kanske inte stjäls i samma utsträckning.

Det här är någonting som vi i majoriteten jobbar med. Vi minskar antalet visstidsanställda, i synnerhet i egen regi. Tyvärr ser vi att det är en betydligt högre andel visstidsanställda hos de privata utförarna. Det här är någonting vi måste jobba med. Vi måste hitta sätt för att ändra på detta. Den stora brottslighet vi har som handlar om behovet av att arbeta mot välfärdsbrott finns framför allt på systemnivå. I DN i dag skriver Anna Gustafsson om regionens arbete mot välfärdsbrott. De kan se att brister i ekonomisk redovisning och brister på företagsnivå också hänger ihop med brister i vård. Jag skulle tyvärr säga att vi säkert har sådana problem även i vår äldreomsorg. Det finns jättemycket att göra, och jag hoppas att Moderaterna är med på kampen för en trygg äldreomsorg för alla äldre.

Anförande nr 149

R o b e r t M j ö r n b e r g (V): Ordförande, ledamöter! Staden som arbetsgivare har självklart ett stort ansvar för att äldreomsorgen har medarbetare som de äldre kan lita på och känna sig trygga med. Kring detta råder inget tvivel. I det här sammanhanget utgör trygghet en stor del på grund av personalkontinuitet kopplat till äldreomsorgens kanske allra viktigaste fråga – den kring bemanning.

Kopplat till detta kan man lyfta arbetet med nyckelfri hemtjänst som en del i pusslet för att skapa trygghet och spårbarhet även i det egna hemmet. Som Torun och Ulrika har varit inne på finns det tveksamt lagstöd i dagsläget för att införa obligatoriska bakgrundskontroller. Alla diskussioner kring detta bör utgå ifrån att vi måste vänta på lagstiftarna så att de får utreda frågan noggrant.

Jag vill också understryka att registerutdrag inte ensamt ger svar på huruvida en person är lämplig för arbete, uppdrag eller praktik inom verksamheter som utför vård och omsorg. Hur ska man dra gränserna för vilka typer av brottslighet som är diskvalificerande? Frågorna är många, och motionärerna klargör inte detta tydligt. Detta är självklart viktiga frågor att diskutera, men vi måste även diskutera fallgröparna i en sådan här stor och omfattande motion. Vi måste alltid undersöka och värdera nyttan av att införa ett nytt förfarande. Jag tror att i många av de här fallen kommer en enskild ansökandes personliga integritet att vägas gentemot bakgrundskontroller.

Anförande nr 150

A n e t t e H e l l s t r ö m (M): Jag säger det igen: Ni duckar för frågan! Du börjar prata om nyckelfri hemtjänst. Jag vill ha svar på frågan: Vill ni inte att de äldre ska få samma trygghet som barn och unga? Det här görs ju redan. Vad är skillnaden?

Jag förstår inte er inställning.

R o b e r t M j ö r n b e r g (V): Självklart vill vi det, men vi får ju inte hoppa i båten innan vi har utrett noga vad som kan följa av det här.

Jag är rädd att frågan om bakgrundskontroller snabbt leder oss in på ett sluttande plan så att goda avsikter i nästa steg blir en fullkomlig mardröm för såväl arbetsgivare som arbetstagare. Jag tycker att det är alltför lätt att ropa på hårdare tag men svårare att sitta om vart vi landar. Titta till exempel på processen i Södertälje! Där har man i nuläget har hamnat i en oerhört knepig situation på grund av att man har begärt in bakgrundskontroller, och det är just den enskildes personliga integritet och dataskyddsförordningar med mera som ligger bakom.

Kommunals jurist uttryckte sig angående just det här att kommunen bryter mot lagar för att hitta personer som bryter mot lagar. Det är viktigt att diskutera.

Anförande nr 152

Å k e N o r d s t r ö m (SD): Ordförande, ledamöter! Jag skulle vilja framföra ett tack till Moderaterna för den här motionen som jag och vi tycker är vällovlig. Det intressanta är att Sverigedemokraterna i en skrivelse till äldrenämnden har tagit upp exakt den här frågan, och som tidigare har påpekats finns det en lagstiftning i frågan just när det gäller hantering med barn. Men det finns alltså inte någon lagstiftning när det gäller vuxna.

Det intressanta är att det finns en statens offentlig utredning, SOU 2019:19, *Belastningsregisterkontroll i arbetslivet*, som i det läget egentligen tog sikte på om man skulle kunna begära belastningsregisterutdrag när personer besöker fängvårdsanstalter. Men man säger också att denna SOU skulle kunna ha en breddning och gälla alla möjliga saker och naturligtvis också komma in på sådana anställningar som vi talar om här.

Det som är lite lustigt är kanske att SOU 2019:19 tycks leva ett slumrande liv i riksdagen någonstans, och om den på något sätt är föremål för att väckas upp eller inte vet inte jag. Därför kan ledamöterna här om de så önskar peta på sina riksdagsmän och höra hur det ligger till med denna SOU och om det är någonting som kommer att kunna leda till en lagstiftning.

Nåväl – Sverigedemokraterna ställer sig bakom Moderaternas motion.

Anförande nr 153

M a u r i c e F o r s l u n d (KD): Ordförande! Vi tycker att det här är en bra idé och vill yrka bifall till motionen.

Anförande nr 154

A n e t t e H e l l s t r ö m (M): Fullmäktige! Jag vill bara bemöta Roberts inlägg om Södertälje och fallet som han tar upp. Jag menar att han inte har läst på ordentligt, för det som hände i Södertälje var att det gjordes en kontroll utan samtycke. Det är att blanda äpplen och päron, och det är skillnad på äpplen och päron! Min motion handlar om att personen som ska anställas själv tar fram ett intyg. Det är jättestor skillnad.

Jag vill fortfarande ha svar på mina frågor: Vad är det för skillnad på försvarslösa äldre och barn? Ska inte bägge målgrupperna få trygghet? Sida 110 (128)

Anförande nr 155

M a r t i n H a n s s o n (MP): Jag kan försöka att svara på det. Jag antar att även Torun gör det sedan.

Jag noterar att ni har fått svaret både från Liberalerna i deras särskilda uttalande och nu också från Sverigedemokraterna: Det finns en lagstiftning på plats när det gäller barn och unga, men det finns ännu inte någon motsvarande lagstiftning för äldre. Det är det enkla svaret.

Sedan kan man såklart diskutera huruvida man ska gå före och testa gränserna i lagstiftningen och sådant. Men svaret är väldigt tydligt: För den ena gruppen finns det lagstiftning, och för den andra är det på gång. Det är bra! Det är jättebra att det är på gång. Vet ni mer om hur det går och när det här skulle kunna vara plats så vore det jättevälkommet.

Anförande nr 156

A n e t t e H e l l s t r ö m (M): Jag vet att det utreds, men jag kan inte återkomma med ett datum.

Anförande nr 157

Borgarrådet B o u c h e r (V): Martin Hansson sa exakt det som jag också skulle säga: Det finns en lagstiftning för barn, men det finns ingen lagstiftning för äldre. Tryck på din regering, är mitt korta svar, så att vi får det!

Jag har fullt förtroende för juristerna här i stadshuset och tänker inte gå emot dem. Jag ville verkligen ha förenklad biståndshandläggning inom hemtjänst senast vi styrde. Vi fick ett lika skarpt nej där, trots att det fanns i Linköping. Nu finns det inte längre; de var tvungna att avsluta det, eftersom det var juridiskt ohållbart.

Det hänger verkligen på den här typen av frågor. Det gäller även kameraövervakning inom äldreomsorgen och så vidare. Det finns väldigt tydliga regler, men trots det finns det många kommuner i Sverige som gör de här sakerna vecka ut och vecka in, år ut och år in. Det kanske beror på att riksmidierna inte bor i Falun utan på Kungsholmen.

Anförande nr 158

A n e t t e H e l l s t r ö m (M): Jag tycker att vi kan avsluta den här diskussionen nu, men jag känner väl helt enkelt, som jag har sagt, att majoriteten duckar för frågan.

Anförande nr 159

Thomas Wilhelm (C): Återigen handlar det om äldreomsorg, och jag tycker att det är positivt att vi börjar gräva lite grann i äldreomsorgen och olika förutsättningar för den.

Jag ska fatta mig ganska kort. Det här handlar om kompetensförsörjning och, framåtblickande, de stora krav som vi kommer att möta framöver när det gäller behov av rekrytering men också av kompetensutveckling när vi exempelvis får in ny teknik, digitalisering och it-utveckling. Då måste vi jobba med kompetensutveckling, och den här motionen innehåller några förslag om det.

En ytterligare punkt i motionen, som lite grann ligger utanför det här, handlar om medarbetarsamtal. Jag vet att några remissinstanser kanske har missuppfattat den, möjligen för att den var något otydligt uttryckt. Men vad det handlar om är att utnyttja tillfället som medarbetarsamtal innebär till att prata om de stora, övergripande frågorna om uppdrag som man har, innehållet i detta och hur medarbetarna uppfattar det. Det handlar inte om att värdera eller diskutera det enskilda arbetet, utan det handlar om att hitta former för att jobba med de mål som är övergripande och som vi i den här församlingen och äldrenämnden och så vidare jobbar fram.

Det var en kort sammanfattning av det hela. Jag uppfattar också att det finns en positiv inställning även från majoritetens sida till att jobba med utveckling och kompetensförsörjningen. Vi har stora utmaningar, och vi måste ta krafttag med detta.

Anförande nr 160

Borgarrådet Bouché (V): Ordförande, kommunfullmäktigeledamöter! Jag ska försöka klämma in det här på tre minuter, annars får jag väl komma tillbaka.

Som Jonas Naddebo skriver i sin reservation i kommunstyrelsen delar vi verkligen bilden av att kompetensförsörjning är en avgörande faktor för framtidens äldreomsorg. Det är så kul att jag på ett och samma fullmäktige får prata om mina tre prioriterade frågor, nämligen arbetsmiljö angående chefsprogrammet, seniorbostäder angående Bygeln i Rågsved och nu kompetensförsörjning, för det är verkligen dessa tre prioriterade frågor som jag ser att vi har framför oss.

Det är också roligt att jag bara kan hålla med om väldigt mycket i motionen. Det som är lite tråkigt i mitt svar är kanske att ja, men vi gör ju redan allting som står i motionen! Vi håller på med en kompetensinventering, vi har ett etablerat samarbete med arbetsmarknadsnämnden och äldrenämnden och det finns en fastställd validering som utförs av vuxenutbildningen. Det är också där den kompetensen finns, så där behöver valideringen ligga.

Ett projekt för att utbilda medarbetare vars utbildning inte är komplett för att kunna validera yrkestitel som undersköterska har precis startat. Vi har pågående språkundervisning på arbetstid som visar god effekt. Vi har fonderade medel i en kompetensutvecklingssatsning för att höja utbildningsnivån i stadens verksamheter. Här ligger bland annat utbildningar inom demens, geriatrik, undersköterska samt svenska språket.

Motionären lyfter även privata utförare, och det är en annan typ av utmaning. De har samma arbetsgivaransvar som staden, men de medel som staden har för kompetensutveckling kan enligt kommunallagen inte erbjudas de privata. Det är därför otroligt viktigt att regeringen fortsätter med Äldreomsorgslyftet, för de statliga medlen kan erbjudas även privata. Det här görs också nu. Det har inte varit så mycket efterfrågan på dem tidigare, men nu är efterfrågan maximal – så stor att de statliga medlen inte räckte till föregående år. Det vill vi ha mer av!

Medarbetarsamtalen är ett viktigt instrument, och då tror jag att det här chefsprogrammet som vi precis har antagit med målet att sänka antalet medarbetare per chef kanske är det viktigaste steget på vägen för mer kvalitativa medarbetarsamtal. Närvarande chefer på alla nivåer inom äldreomsorgen är en viktig pusselbit. För det krävs att det tillförs mer medel än vad Centerpartiets oppositionsbudget hade, men min bedömning är att majoritetens budget kommer att klara detta.

Med detta yrkar jag bifall till kommunstyrelsens förslag till beslut.

Anförande nr 161

J o n a s N a d d e b o (C): Ordförande! Tack så mycket, Torun! Det får ju ändå vara en viss måtta när man beskriver från majoriteten att världen ser fantastisk ut och att ni redan gör allting som vi har beskrivit i motionen. Jag tycker ändå att det finns fortsatta stora utmaningar i det här arbetet, och det är därför vi inte har någon reservation när det gäller chefsprogrammet.

Ska vi få någon att vilja arbeta inom äldreomsorgen i framtiden handlar det faktiskt inte bara om lönen. Det handlar också om hur vi organiserar arbetet, och vi i kommunerna har ett stort ansvar för att vi har organiserat kvinnors arbete på ett visst sätt och mäns arbete på ett annat sätt. Därför tycker jag faktiskt att det låter lite väl rosenrött skimrande, som om ni är klara med alla dessa förändringar. Jag vet att det finns mycket kvar att göra. Vi drev det under den förra mandatperioden, och vi vill göra det även fortsättningsvis för att vi ska kunna vara en bra arbetsgivare och kunna rekrytera rätt kompetens.

Anförande nr 162

Borgarrådet B o u c h e r (V): Jag skulle aldrig komma på idén att påstå att vi redan är klara. Vi har börjat, men vi har hur mycket arbete framför oss som helst. Men läs gärna alla underlag till motionen från stadsdelarna och äldrenämnderna. Jag blev själv jätteimponerad och tänkte ”Wow, håller vi på med så här många olika saker!”. Jag visste inte ens om att det var så här mycket vi gjorde, och jag har inte ens räknat upp en tredjedel av allt som står i de underlagen. Läs dem; det är jätteintressant.

Däremot håller jag helt med om att det här är verkligen en priofråga. Det är en stor utmaning, och det är väldigt mycket annat också. Arbetsmiljön är jätteviktig när det gäller personalrekrytering. Deltidsfrågan är också jätteviktig. Det går att prata om det här hur länge som helst, men jag får bara hålla på i 14 sekunder till, så det kommer aldrig att funka.

U l r i k a L o r e n t z i (S): Ordförande! Jag måste bara instämma med Torun: Det är fantastiskt att vi får prata så här mycket äldreomsorg! Det är verkligen det man behöver prata om här, och jag vill också tacka för motionen, för det är viktigt att vi tar den här diskussionen. Precis som Naddebo sa är det klart att vi inte har kommit hela vägen med de här frågorna. Vi måste följa upp, vi måste titta på vad vi gör och hur vi kan göra det vi gör bättre.

Men frågan är lite hur man gör det. Nu kanske motionären menar något annat med de här medarbetarsamtalen, men det går ju ned på en detaljnivå som inte kommunfullmäktige riktigt ska besluta om. Jag tycker att det sätt som majoriteten jobbar med den nya chefsstrukturen med färre underställda per chef är oerhört viktigt för att få till de bra medarbetarsamtalen.

Det handlar också om en annan fråga som vi har jobbat med, och det är att vi tar tillbaka kontrollen över yrkesutbildningarna. De ska hålla en bra kvalitet så att de som kommer ut i äldreomsorgen verkligen har den kompetens de behöver. Vi ser både att det finns klagomål på att det kommer undersköterskor som inte riktigt kan jobbet och att människor kommer ut och blir förskräckta över arbetssituationen och därför lämnar. Det finns i dag ganska många människor med en vård- och omsorgsutbildning som skulle kunna ta de här jobben men som inte gör det för att det är för dåliga jobb och för slitigt, helt enkelt. Det handlar förstås också om att de inte får heltidstjänster och därför inte kan försörja sig.

Här jobbar vi i egen regi mycket med att få till mer av det. I egen regi i hela landet har ju många, många fler i äldreomsorgen heltid i dag jämfört med för några år sedan. Däremot ser vi en motsatt utveckling hos privata utförare, så det här är en stor utmaning för oss att göra någonting åt.

För det här arbetet krävs det, tror jag, betydligt större strukturella tag med mer resurser. Det är oerhört bra att regeringen fortsätter med Äldreomsorgslyftet, som Torun nämnde. Tyvärr har de inte riktigt tagit hänsyn till att vi har haft en omfattande inflation, så de har inte höjt hur mycket pengar de lägger. Men det är absolut bra att de ändå fortsätter en bra politik.

Anförande nr 164

T h o m a s W i h l m a n (C): Jag håller väl med Ulrika i mycket av det som hon har lyft fram, dock inte riktigt när det gäller medarbetarsamtalen och vår roll. Det kan naturligtvis diskuteras, men det handlar ju om någonting som kanske kan bakas ihop med chefsrollen över huvud taget och chefsutbildning och så vidare – vad är uppgiften som chef?

De rollerna kommer att vara oerhört viktiga framöver för att vi ska vara attraktiva som arbetsgivare. Även att vi kan utbilda våra medarbetare och satsa på utbildning är någonting som jag tror gör det lättare att rekrytera, och det kommer vi att behöva. Vi kommer också att behöva finansiera det. Vi ska måna om de medarbetare vi redan har också och satsa på dem. Vi måste alltså jobba på flera plan.

U l r i k a L o r e n t z i (S): Vi håller i stort sett med varandra. Jag tycker att det som är bra med motionen är att vi får möjlighet att följa upp och prata om de här frågorna. Sedan kanske vi inte kommer att vara så tydliga med att exakt så här ska ett medarbetarsamtal se ut. Men för att det ska kunna bli bra medarbetarsamtal i äldreomsorgen tror jag inte att en chef kan ha 60 underställda, och därför är riktlinjerna när det gäller chefstrukturen oerhört viktiga för att vi ska kunna få en bra äldreomsorg.

Anförande nr 166

L i s a C a r l b o m (MP): Vi vet att det behövs mer personal till äldreomsorgen, och det kommer att behövas ännu mer i framtiden. Därför görs en hel del satsningar redan nu, till exempel att erbjuda språkundervisning på arbetstid och att kartlägga omsorgspersonalens kompetens.

Men vi behöver även se till framtiden. Den 23 oktober förra året skrev Norrländska Socialdemokraten om två äldreboenden som eventuellt skulle behöva stänga på grund av att elva personer eventuellt skulle utvisas på grund av de höjda kraven för arbetstillstånd. Detta ter sig obegripligt för Marie Mattsson, personalrekryterare. Sorgligt, säger hon i artikeln. Vi måste sätta press på regeringen, för utan mer invandrare i Sverige kommer vi inte att klara kompetensförsörjningen i äldreomsorgen.

Anförande nr 167

A r v i d V i k m a n R i n d e v a l l (S): Ordförande, fullmäktige, åhörare! Den här frågan är jätteviktig. Det handlar om välfärdens kompetensförsörjning och särskilt äldreomsorgens. Om man tittar på Sveriges Kommuner och Regioners siffror kommer vi om sex sju år att sakna 110 000 årsarbetare i välfärden sett till hela landet. Det innebär att bara för att klara välfärdens kompetensförsörjning behöver vi anställa runt 55 procent av alla unga som kommer ut från skolan. Äldreomsorgen hade ensam behövt anställa en tredjedel av alla som kommer ut på arbetsmarknaden i Sverige för att klara nuvarande ambitionsnivå i omsorgen.

Vi kan i dag konstatera att vi har ingen invandring eller arbetskraftsinvandring som kommer att hjälpa oss att klara det här underskottet på 110 000 årsarbetare. Det vi kan konstatera är att vi kommer att behöva arbeta med befintlig arbetskraft. Då handlar det om att vara en attraktiv arbetsgivare, och det handlar också om att jobba med personalpolitik så att vi får en bättre användning av de medarbetare som vi har och att de orkar jobba längre.

Angående underskottet på 110 000 årsarbetare säger SKR också att om vi hade haft en bättre arbetsmiljö så att man orkade arbeta längre, till exempel att snittpensionsåldern kunde höjas från 63 till 65 år, alltså två år, skulle vi sakna strax över 20 000 färre av de här 110 000. Om vi hade en aktiv heltidspolitik som fungerade så att vi fick tre timmar mer på varje deltidsarbetande välfärdsarbetare skulle vi sakna någonstans kring 18 000 färre. Om vi hade ett jämställt uttag av föräldradighet hos dem som arbetar i välfärden hade vi saknat ytterligare 10 000 färre av de här 110 000 i underskott.

Till det ska läggas siffror på det vi kan göra med en aktiv politik med färre sjukskrivna, digitalisering och annat. Det här måste vi arbeta med för att klara. Som vi har hört är

det här också en anledning till att vi gör flera av våra satsningar på heltid och jämställt uttag av föräldraledighet i årets budget. Det handlar om friskvårdssatsningar, arbetsmiljöarbete, chefsstruktur och så vidare. Sida 115 (128)

Den här motionen har en bra intention, och jag tycker att det är bra att Centerpartiet lyfter den. Men jag vill även höja ett varningens finger, för tittar man på Centerpartiets budget som man lade för i år ser man att den riskerar att leda oss åt fel håll. Där har man gjort en egen halvvariant av vår heltidssatsning som inte leder oss hela vägen fram. Man avvisar vår utredning om arbetsskor, man avvisar vår utredning om ett jämställt uttag av föräldraledighet, man avvisar våra friskvårdssatsningar och man avvisar även vår chefsstruktur även om man inte har varit emot den här i dag.

Motionen har som sagt många förtjänster, men det behövs en annan politik än den som Centerpartiet har föreslagit så här långt för att komma till rätta med kompetensförsörjningen i välfärden och äldreomsorgen.

Anförande nr 168

Å k e N o r d s t r ö m (SD): Ordförande, ledamöter! Jag har tidigare varit uppe i talarstolen och talat om personal när det gäller äldreomsorg och hemtjänst. Som vi nu alla vet har vi genom hela den här grupperingen stora språksvårigheter. Det är väldigt lätt att hacka på de här medarbetarna som gör ett mycket förtjänstfullt arbete. Det kan vi inte sticka under stol med. Men det är inte roligt att det hackas så mycket på de här personerna. Man talar om att sätta in insatser från sfi, men det framförs ju ibland offentligt att sfi ofta inte fungerar alls.

Det ankommer på oss alla att hjälpa de personer som arbetar inom den här sektorn med språkfrågan. Men problemet är att det inte kommer fram några bra förslag på hur man ska kunna hjälpas åt att stötta och höja deras språkkunskaper. Jag tycker att förslagen saknas. Jag tycker att det ankommer på alla att hjälpa till och fundera på hur vi ska hjälpa den här personalgruppen i språkfrågan, för den är väldigt central.

Anförande nr 169

Borgarrådet B o u c h e r (V): Jag tänkte inte bli så långrandig utan bara säga att vi har ett väldigt bra samarbete med sfi för svenskundervisning på arbetsplatsen. Det är väldigt framgångsrikt, och vi gör det tillsammans med arbetsmarknadsnämnden.

Jag tänkte bara upplysa om det, helt enkelt. Det är jättebra.

Anförande nr 170

Å k e N o r d s t r ö m (SD): Jag tackar naturligtvis äldreborgarrådet för det inlägget. Men i den allmänna debatten låter det inte som om det skulle vara så värst framgångsrikt med sfi, vilket jag självfallet beklagar. Jag önskar ju att det skulle fungera mycket bättre. Men låt oss arbeta tillsammans på ett positivt sätt för att ta oss framåt!

Anförande nr 171

R o b e r t M j ö r n b e r g (V): Ordförande, ledamöter, Centerpartiet! Jag vill inledningsvis börja med att berömma er för en riktigt festlig motion som är angelägen ur flera aspekter. Jag tänkte däremot svara lite på aspekterna som rör äldre och kosthållning.

På ett generellt plan är vi i Vänsterpartiet positiva till ett ökat inslag av viltkött inte minst ur en klimatmässig aspekt. Däremot visar flera av remissvaren på svårigheterna att koppla samman gässpreventivt arbete – en fras jag aldrig trodde att jag skulle säga – med kost för äldre. Ett argument framförs framför allt, nämligen svårigheten att använda gåskött utifrån möjligheten att få till skon- och specialkost. Det här är en viktig aspekt, skulle jag vilja säga.

Anförande nr 172

J o n a s N a d d e b o (C): Ordförande, fullmäktige, stockholmare! Det är väl inte jättemånga som är badsugna i dag, men i somras var det väldigt många som blev besvikna när de kom till våra strandbad och möttes av skyltar med badavrådan.

En anledning till att bad avråds på våra badplatser är att gässen bajsar i vattnet och gör att det blir otjänligt för bad. Vi i Centerpartiet är såklart glada över att den här motionen ledde till att staden redan i somras genomförde en pilot med drönare för att skrämma bort gäss från några av våra badstränder. Jag besökte själv Långholmsbadet och tittade på de här testflygningarna, och såvitt jag kunde se funderade metoden väl. Men drönartekniken löser inte problemen fullt ut utan bara tillfälligt och på specifika platser.

Vi i Centerpartiet har inte bara Stockholms bästa för ögonen, utan vi ser också till hela landets bästa. Därför är vi väl medvetna om att våra problem med gäss som bajsar i vattnet inte enbart är ett lokalt problem. Vi behöver jobba med en fungerande nationell viltförvaltning av gäss, helt enkelt för att gäss förflyttar sig långa sträckor när de söker mat och gör säsongsförflyttningar vår och höst. Det innebär att en gåsflock som ena dagen betar gräs och samtidigt förorenar Sättrabadet eller Långholmsbadet kan orsaka stora skador hos en spannmålsodlare utanför Stockholms stads gränser nästa dag.

Det är sällan man som politiker får uppmuntrande mejl, men i den här frågan har jag fått ett tackmejl från en skånsk bonde. Till hösten kommer nämligen de här gässen att flytta till sydligare breddgrader och orsaka liknande problem till exempel i Skåne eller utanför Sveriges gränser.

Vi har över 500 000 vilda gäss i Sverige, vilket är en femdubbling på 30 år, och ökningen går fort. Störst är problemet med den vitkindade gåsen, som olyckligtvis inte omfattas av någon jakttid. Den frågan kan vi dock inte driva i den här salen, utan den frågan driver vi nationellt.

Det vi kan påverka i den här salen är vad som serveras i stadens verksamheter. Därför vill vi i vår motion höja statusen på gåskött på tallriken för att stimulera en ökad gåsjakt. Det här hänger ihop. Stockholm borde visa vägen framåt och börja servera mer viltkött, däribland gås, i stadens verksamheter. Genom en ökad jakt kan vi slå två

flugor i en smäll – både minska problemet som fåglarna orsakar och få mer närproducerad och klimatsmart mat på våra tallrikar. Viltköttet är dessutom näringsriktigt och fritt från antibiotika och färgämnen. Det är helt enkelt en råvara i linje med stadens befintliga matstrategi. Sida 117 (128)

Bifall till vår reservation i kommunstyrelsen och bifall till vår motion!

Anförande nr 173

R o b e r t M j ö r n b e r g (V): Ordförande, ledamöter, Jonas! Jag vill ändå dyka lite djupare i det här med nutrition. Nu har jag inte ätit kött sedan 1994, men jag har förstått att gåskött är känt för att vara väldigt magert. Det är ett argument för att detta kött kanske är mindre lämpligt för äldre, för äldre behöver i långt högre grad fet mat än vad folk i min ålder behöver.

När vi pratar om äldre och nutrition är det framför allt andra faktorer som jag tycker är viktiga, nämligen tid och en bra bemanning. Jag vill gå så långt som att säga att undernäring hos äldre är en arbetsmiljöfråga. Vi behöver dessutom stärka upp utbildningsinsatser när det kommer till faktorer i upptäckandet av undernäring. Det här är ett konkret problem i dag. Enligt beräkningar finns det 40 000 undernärda äldre i Sveriges äldreomsorg. Ytterligare 120 000 befinner sig i riskzonen. Denna osynliga undernäring rapporterar både SKR och Ivo löpande om.

Summa summarum: Gärna viltkött, inte mig emot, men först bra bemanning!

Anförande nr 174

J o n a s N a d d e b o (C): Ordförande! Nu har du väl letat efter halmstrån. Jag ska absolut inte säga någonting om undernäringen; det är ett jättestort problem. Men det är ju inte det som är avgörande. Om du skulle servera gås två gånger per år inom äldreomsorgen och erbjuda en väldigt god och fet sås till tror jag inte att det är ett stort problem.

Jag tycker att du, Robert, försöker att hitta problem med någonting som faktiskt skulle kunna vara en del av lösningen och bidra till att få mer klimatsmart kött på vårt bord. Jag tror att många äldre skulle minnas sin ungdom då man faktiskt åt gäss på riktigt, så jag tror att det skulle finnas en väldigt stor fördel med att jobba med närproducerade produkter och ge en kvalitativ matupplevelse till våra äldre. Jag tror att de skulle klara av att äta gås två gånger per år.

Anförande nr 175

Borgarrådet S t r ö m g r e n (MP): Ordförande, fullmäktige, gruppleddare! Att servera mer gås i skolorna och så vidare är ett väldigt bildmässigt förslag; jag såg bilden i Mitti med Karin Hernlund.

Om målet är att man ska förbättra för dem som vill bada finns det en del komplikationer. Dels har det att göra med att om man bedriver skydds jakt på stranden vill man inte samtidigt ha badgäster där. Det förklarar sig självt. Dels ser vi att drönlösningarna som vi har jobbat med bidrar till att gässen kommer längre ut än vid andra försök som vi har gjort tidigare, så det bidrar ju till att gässen inte kommer tillbaka till stranden.

Det är också så att livsmedelshanteringen ställer en hel del krav som gör att det skulle krävas väldigt mycket för att den typ av gäss som vi skulle skjuta där skulle hålla en sådan kvalitet att den får serveras på de ställen som Jonas Naddebo föreslår. Sida 118 (128)

Anförande nr 176

J o n a s N a d d e b o (C): Ordförande! Jag hör att Lars har missförstått på samma sätt som våra förvaltningar har gjort. Det är ju inte exakt de gäss vi skjuter på badstränderna som vi ska sedan ska kasta upp på en tallrik inom äldreomsorgen! Det här handlar ju om att se hela perspektivet. Det här är helt galet!

Att säga att vi ska servera viltkött skapar en marknad för jägarna och en avkastning för deras kött. Vi skapar helt plötsligt en marknad där vi kan få in mer kött inom den kommunala verksamheten. Vi ska inte springa runt med någonting som vi har skjutit på badstranden och slänga upp på tallriken. Det är ju helt galet att du tar till de här argumenten när vi visar på hur klimatsmart, närproducerat viltkött ska kunna serveras.

Ni måste se hur det här hänger ihop. Det här är en lösning som också ger fler möjligheter att bidra till en klimatsmart omställning.

Anförande nr 177

Borgarrådet W a n n g å r d (S): Ordförande, fullmäktige! Jag delar motionärernas syn när det gäller problemen med gäss på våra badplatser, och jag delar motionärernas syn att vi måste göra någonting för att gässen inte ska fortsätta att smutsa ned våra badvatten, för stockholmarna gillar att bada. Vi älskar våra badstränder.

Däremot delar jag inte lösningen på problemet. Jag tycker inte att det känns som en riktig problemlösning om vi ska börja skjuta och servera gässen på äldreboenden. Om jag har rätt information skulle det räcka till en måltid, och sedan är gässen slut. Det känns därför som om diskussionen om detta är överdriven.

Jag har också grundinställningen att vi inte ska skjuta djur.

Anförande nr 178

J o n a s N a d d e b o (C): Hur långt bort från naturen och verkligheten har vi kommit? Jag vet att finansborgarrådet säger att det är äckligt att äta gäss, och den inställningen får man ju respektera. Men i stället för att se att vi kan försöka skapa en efterfrågan på viltkött som är klimatsmart och fritt från antibiotika och som skulle kunna vara en del av lösningen i klimatomställningen tar man till vilka argument som helst från vänstersidan. Man säger att det inte skulle räcka och att det inte skulle gå. Men det kanske är ett steg på vägen. Vi behöver ju inte servera gåskött varje dag i veckan, utan det kanske kan vara ett inslag, precis som när vi hade vildsvinspiloten i äldreomsorgen i Skärholmen. Då serverade vi vildsvinskött en dag för att visa på möjligheten att använda klimatsmart kött.

Jag tycker att det är väldigt passivt. Det är nästan som om ni försöker skoja bort en sådan här viktig fråga, och det tycker jag är olyckligt.

N i k e Ö r b r i n k (KD): Kanske inte alla vet om det, men på fritiden när jag inte är i det här huset är jag jägare. Till skillnad från Karin Wanngård gillar jag när man skjuter vissa djur, för jag tycker att det är mycket trevligare när de är döda än att äta dem levande, och de gör sig förmodligen betydligt mycket bättre om de har levt ett gott liv ute i naturen än massproducerade i stora fabriker.

Gäss stökar ned, de förstör men de är goda på tallriken. Om den här motionen går igenom ställer jag mig som jägare gladeligen till förfogande i att bidra till att minska antalet gäss och bidra till fler gäss på tallriken. Jag kan också lägga till, efter att ha lyssnat på det här, att jag gärna bjuder in Lars Strömgren till en jakt någon gång så att han får se hur det går till och hur otroligt långt ifrån barn man befinner sig när man jagar, apropå badplatserna.

Med detta yrkar jag bifall till motionen.

Anförande nr 180

M a r i a M u s t o n e n (V): Ordförande! Tack, Centerpartiet, för att ni ökar underhållningsvärdet i kommunpolitiken! Det är ofta väldigt seriöst och allvarligt här i salen, och detta var en väldigt rolig motion, precis som Robert var inne på.

När man sitter i opposition kan man lägga fram förslag som inte är helt genomtänkta, och det gäller den här motionen. Det är sant att viltkött är bättre än massproducerat kött, som Nike var inne på, men när man läser miljönämndens remissvar på den här motionen finns det faktiskt ganska många hinder för att förverkliga Centerpartiets visioner.

Det handlar om livsmedelssäkerheten. Man måste ha en veterinär som inspekterar varje gås som ska serveras. Det måste finnas kylkedjor, och det måste implementeras en helt ny hantering för det här köttet. Det är inte så att gässen springer på stränderna, och sedan kan man ta dem helt gratis. Det är väldigt kostsamt och därför kanske inte helt genomtänkt i dessa dyrtider.

Men det är en rolig motion! Tack för den!

Anförande nr 181

J o h a n K l i n g (C): Vad kul att du, Maria, tycker att det här seriösa politiska förslaget för att förbättra Stockholms badvattenkvalitet är roligt och att du uppfattar det som en pajasmotion! Det är i alla fall så du uttrycker dig.

Det här är en seriös motion för att öka självförsörjningsgraden. Vi pratar inte om de fem gäss som kanske skulle skjutas i Skärholmen eller på övriga badstränder runt om i Stockholm, utan vi pratar om en organiserad gåsjakt. Vi pratar om att öka efterfrågan och vi pratar om incitament för jägarna att kunna komma ut och jaga och få avkastning för köttet. Det här skulle göra att vi slipper skydds jakt på fälten i Skåne där maten produceras.

Jag blir upprörd när jag hör hur du raljerar över den här motionen!

M a r i a M u s t o n e n (V): Jag ber om ursäkt om du upplever att jag raljerar. Jag ville ge en eloge för att ni har lagt fram en motion som väcker debatt och som har en vision. Men tyvärr är denna vision inte genomförbar när man tittar på kostnader och det här med livsmedelssäkerheten. Det är svårgenomfört.

Alla är överens om problematiken med gässen och badvattenkvaliteten. Det är ganska otrevligt och äckligt med gässen på stränderna. Men jag vidhåller min åsikt att motionen inte är genomförbar. Däremot är den rolig.

Anförande nr 183

Borgarrådet J ö n s s o n (L): Jag tror att alla kan vara överens om att vi behöver göra någonting åt gässen som plågar våra badstränder, och som Jonas var inne på är det faktiskt till och med så att det skapar problem vad gäller badvattenkvalitet och annat.

Det jag tänkte upplysa om var egentligen nutritionsaspekten. Jag slog faktiskt upp hur det såg ut med det, och då visade det sig att stekt kyckling är 130 kalorier per 100 gram medan stekt gås är 324 kalorier per 100 gram, så där verkar det ju inte vara något problem. Sedan var det en massa andra nyttiga vitaminer och mineraler i just gåskött, så jag tror att vi kan avfärda just den diskussionen.

I övrigt har vi liberaler inte lagt några pengar på just den här frågan. Men jag tycker ändå att det är ett intressant initiativ för att komma åt två olika problem. Det ena är de problem vi har på våra badstränder och det andra är att kunna åstadkomma mer klimatvänlig mat.

Anförande nr 184

J o n a s N a d d e b o (C): Ordförande, fullmäktige, stockholmare! Det är verkligen oroande att majoriteten och stadens egna förvaltningar har sådana stora kunskapsbrister när det gäller frågor som viltförvaltning. Ta miljöförvaltningens remissvar, som Maria Mustonen nämner, på vår motion. Där skriver de exempelvis att den ordinarie jakten på gäss äger rum sent på hösten när det är lägre temperaturer som är gynnsamma för köttet.

Detta är direkt felaktigt. För det första styrs den allmänna jakttiden i första hand av fåglarnas häckningsperiod. Den allmänna jakten på gäss äger, precis som för andra viltarter, således rum efter föryngringssäsong.

För det andra inleds den allmänna jakten på grågås och kanadagås redan den 11 augusti. Det är knappast att betrakta som sent på hösten.

Vidare finns det heller ingen sanning i trafikkontorets påståenden att minst hälften av köttet från en fälld gås skulle behöva kasseras på grund av skot- och vävnadsskador. Detta stämmer helt enkelt inte. Faktum är att fåglar skjutna med lämplig hagelstorlek på rätt avstånd får väldigt ringa skot- och vävnadsskador.

Varför står jag nu och tar upp tid med detta? Jo, för att vi har förvaltningar som inte har kunskap om det som de svarar på i remisserna kring våra motioner. Då kan Maria Mustonen stå och prata hur mycket som helst om att detta inte är möjligt när vi inte har kunskap. Maria lyfter till exempel kylkedjor och veterinärbesiktningar – det är klart att man måste ha sådana saker om man i stor skala ska leverera viltkött till en

offentlig aktör som Stockholms stad! Det är mycket resurser som måste till för att man ska kunna klara av att leverera till en så här stor stad, så det är klart att det måste finnas på plats. Men om ingen efterfrågar det skapas heller ingen marknad. Sida 121 (128)

Ni måste hålla fler tankar i huvudet än att vi ska rädda våra badvatten. Vi ska också se till att det blir mindre avätning av säd på åkrarna. Vi kan alltså slå två flugor i en smäll när vi efterfrågar klimatneutralt viltkött till våra verksamheter. Det finns fler exempel på rena felaktigheter från förvaltningarna i svaret på vår motion.

Nej – se nu till att Stockholm kan vara en del av den gröna omställningen! Se till att vi kan göra insatser så att vi också, när vi gör en klimatomställning, kan göra vissa saker på ett lite annorlunda sätt.

Vi skriver inte motioner för att få skratt i fullmäktigesalen eller rubriker i tidningarna. Vi skriver motioner för att vi vill förändra och för att Stockholm ska vara en del av klimatförändringen.

Bifall till vår motion!

Anförande nr 185

Borgarrådet B o u c h e r (V): Jag tänkte egentligen bara ställa en fråga. Men först tänkte jag säga att när jag äter kött så äter jag viltkött. Där håller jag verkligen med dig. Det är framför allt vildsvinskött, tror jag, som jag brukar försöka äta, av flera anledningar.

Jag tror att det kan ha att göra med att när det gäller vad vi ska servera på våra förskolor, skolor eller äldreomsorgen eller var som helst i staden så har vi så otroligt tydliga upphandlingsregler, så det är också ett problem som jag tänkte fråga om.

Du kanske hade behövt skriva en lite längre motion och gått in lite mer på alla de tekniska detaljerna. Det hade kanske underlättat. Upphandling är en sådan fråga: Hur ska det här gå till rent praktiskt?

Anförande nr 186

J o n a s N a d d e b o (C): Som politiker ska man ju peka ut riktningen. Det är klart att man kan vara bekymrad över hur upphandlingen skulle gå till, och tittar man på den okunskap som våra egna förvaltningar har blir man ju mörkrädd angående om vi över huvud taget skulle kunna klara av en sådan här sak.

Det är det vi vill visa på: Vi måste tänka på andra sätt om vi ska gå i fronten när det gäller klimatomställningen. Då måste man också vara beredd att göra saker på ett annat sätt och ställa rätt frågor i en upphandling. Om man vill tror jag mycket väl att man skulle kunna få bukt även med de här sakerna.

Alla dessa detaljer har jag som politiker inte skrivit in. Jag vill att staden ska fortsätta med detta. Vi gjorde ju det under den förra mandatperioden när vi hade just en vildsvinspilot i Skärholmen, där Johan Kling var stadsdelsnämndens ordförande. Det var ett försök att jobba med de här frågorna. Vi måste ta nästa steg, och det hade jag hoppats att ni i den här majoriteten också hade velat. Men det verkar skralt på den punkten.

P e r R o s e n c r a n t z (M): Ordförande, fullmäktige! Jag är inte bara stockholmare; jag är född och uppvuxen i Ockelbo där jag är med i ett jaktlag på mina föräldrars mark, bland annat.

Man blir ju lite bekymrad när man hör Socialdemokraterna och Karin Wanngård. Det är nästan en jaktfientlig attityd, och jag håller med om kompetensbrister i remissvaren. Jakttidtabellen ska sitta i bakhuvudet: Det är den 11 augusti till den 31 januari om man ska jaga gås, och det är inte alla gäss man får jaga. Jag vill bara säga det, om det är några som lyssnar därute. Vi har väldigt många jägare i Stockholm. Faktiskt är det så att jagandet ökar i Stockholm medan det sjunker i övriga landet. Det ska vi vara tacksamma för – då ska man rösta på Moderaterna, Kristdemokraterna, Centerpartiet och kanske på Liberalerna i de här frågorna och inte på majoriteten.

Jag vill avsluta med att säga yes till gäss, för det låter roligt!

(O r d f ö r a n d e n : Hjort är gjort! Det fick vi i dag i matsalen faktiskt – lasagne gjord på hjort. Vi kanske tar lite kanadagås nästa gång. Om hela fullmäktige kan proväta kanske vi blir övertygade!)

Anförande nr 188

J o h a n K l i n g (C): Ordförande! Det här med att proväta kanadagås tror jag vore nyttigt för alla här inne, så om ordförande ser till att fixa det i Ragnars till nästa fullmäktige vore det perfekt!

Utifrån svaret på motionen gällande viltpiloten i Skärholmen framgår det inte hur många gånger man valde att servera viltfågel. Troligen är svaret ”inte någon gång”. Hur många gånger per år serverar man kycklingkött i den kommunala verksamheten? Troligtvis fler gånger än man serverade viltkött. Det är ingenting som berörs i svaret här.

Jag undrar också vart den andra halvan av utvärderingen är som riktade sig mot förskolan i den delen av viltpiloten som genomfördes. Det har jag stått här uppe i talarstolen tidigare och pratat om, men jag har fortfarande inte fått se någon utvärdering eller något svar kring vad som hände med den del som riktade sig mot förskolan.

Jag kan också bli lite beklämd när jag läser svaret att vi bara ska skrämma bort gässen med drönare. Vi ska alltså skicka problemet på någon annan. Vi kör drönare i Skärholmen och skickar problemet till Ekerö så är det löst! Under den förra mandatperioden i Skärholmens stadsdelsnämnd lyfte Socialdemokraterna och Vänsterpartiet på ett väldigt förtjänstfullt sätt frågan om social dumpning. Ska vi nu börja ägna oss åt dumpning av gäss från Stockholms stad?

Anförande nr 189

M a r i a M u s t o n e n (V): Det handlar om att man får en idé men sedan inte lyssnar på befogad kritik och inte vill se svårigheten i genomförandet av den här idén. Det är ju en sak.

När det handlar om vilken mat som är allra klimatvänligast är det såklart så att växtbaserad mat har minst klimatpåverkan. Vilt är bättre än mycket annat, till exempel

nöt- eller fläskkött, men det är växtbaserad mat som är allra bäst för klimatet. Det måste man komma ihåg. Sida 123 (128)

Vi håller på att ta fram en ny och uppdaterad matstrategi, så kanske är det en fråga som kan inkluderas i det kommande matstrategidokumentet som vi får ta beslut om här i kommunfullmäktige längre fram i år.

Anförande nr 190

J o n a s N a d d e b o (C): Ordförande! Jag tar gärna till mig kritik och synpunkter på våra motioner från förvaltningarna. Men det visar sig att de är så otroligt långt från verkligheten och har så lite insikt. Vi har kommit så långt från vårt ursprung när det gäller hur vi får mat på bordet. Man blir verkligen förvånad över att det inte finns någon förståelse för det, och då lyssnar jag inte.

Om förvaltningen inte ens vet när jaktsäsongen är på viltfågel tycker jag att dess kritik väger ganska lätt. Det är klart att det här handlar om att skapa en stor efterfrågan på en ökad jakt på vildgås. Det är bra för klimatet, och det är bra för den växtbaserade matproduktionen. Fåglarna äter ju också upp det växtbaserade, alltså det Maria tycker att vi ska äta.

Jag tycker också att det närodlade är viktigare än influgna paprikor från Holland eller andra länder. I sådana fall skulle jag välja närodlat viltkött i stället för växtbaserad kost.

Anförande nr 191

M a r i a M u s t o n e n (V): Vi har också frågan om livsmedelssäkerheten som i så fall skulle behöva lösas med veterinärinspektioner och kylkedjor. Dessa svårigheter är riktiga svårigheter som måste lösas om man vill servera mer gås i stadens verksamheter.

Anförande nr 192

Borgarrådet W e d i n (M): Ordförande! ”Yes!” säger vi alla till ännu en motionsdebatt, och ”Yes!” borde vi också säga till Moderaternas reservation i kommunstyrelsen om denna viktiga motion!

Låt oss börja med en hyllning. Det är alldeles utmärkt att den rödgröna majoriteten har fortsatt med en stadsdelsreform. Det är helt rätt. Vi behöver färre stadsdelar. Vi behöver tänka igenom bättre hur vi jobbar med stadsdelarna. Områdena ska inte vara skrivna i sten. Det är helt rätt. I grunden handlar det om minskad byråkrati och om att vi ska fokusera våra resurser rätt. Det är alltså alldeles utmärkt att man tittat på vilka hopslagningar man kan göra.

Det man gjorde var då att slå ihop Spånga-Tensta och Rinkeby-Kista stadsdelar till en. Nu kommer ett ödmjukt förslag från mig och Moderaterna, och det är att Spånga helt enkelt hänger mer naturligt ihop med övriga delar av västerort. Vad menar vi med detta? Jo, det är helt enkelt så att det finns gemensamma utmaningar i de andra områdena som man då kan rikta resurserna mer till och fokusera på, och därmed kan vi lägga över Spånga till någon av de angränsande stadsdelarna Bromma eller Hässelby-Vällingby. Jag tror att alla Spångabor som åker för att storhandla på Coop i Vinsta eller för den delen tar buss 117 från Brommaplan mot Spånga station längs Spångavägen förstår och vet att exempelvis när det kommer till infrastrukturen så är Spånga väldigt kopplat till övriga delar i västerort och delar dessa områdets utmaningar mer.

En hyllning, som sig bör, när det gäller att se över de här stadsdelarna! Fortsätt med det och fundera på hur man kan jobba mer med att minska byråkratin och slå ihop nämnder. Men här kan man göra en enkel justering och på sätt säkerställa att Spångaborna ser att politiken faktiskt är villig att ompröva när det blir fel. Redan med den tidigare stadsdelsindelningen såg man att fokus och resurser gick till den delen av stadsdelen som var miljonprogrammet i Spånga-Tensta. Nu är risken ännu större att Spånga ignoreras, vilket är någonting som vi ser när vi i dag har diskuterat risken för att Rissneskogen skövlas. Då är det viktigare än någonsin att Spånga ser att man kollar på just deras utmaningar och vad man kan göra för att utveckla den delen av stadsdelen.

Jag yrkar bifall till Moderaternas reservation i kommunstyrelsen.

Anförande nr 193

Borgarrådet W a n n g å r d (S): Ordförande, fullmäktige! Debatten i sakfrågan har vi haft många, många gånger, så jag vill bara ställa en fråga till Dennis Wedin som ändå har styrt Stockholm i fyra år. Du vill som Spångabo absolut inte tillhöra Järva. Men ni hade ju fyra år på er. Varför flyttade du inte Spånga till Bromma eller Hässelby-Vällingby då?

Borgarrådet W e d i n (M): Jag tycker att det är uppenbart att olika partier ser olika på den här frågan, och det är bara att konstatera att man tycker olika om hur stadsdelarna ska avgränsas.

Jag tycker att jag var ödmjuk när jag inledde med en hyllning av att ni faktiskt säkerställer en stadsdelsreform, även om man kan gå längre, för jag förstår att det är knepigt. Det är knepigt med organisationerna, och det är knepigt med områdesindelningen.

Här är det uppenbart att det vore en bättre lösning för alla inblandade att kolla på hur Spånga kan läggas över till någon av de angränsande stadsdelarna. Moderaterna tycker att det är solklart att man borde göra en förändring jämfört med i dag. Moderaterna, då som nu, tycker att vi ska ha fler stadsdelsreformer. Vi borde ha färre stadsdelar, vilket är viktigt inte minst för att minska byråkratin.

Lite heder och ära får du alltså av mig, men bara du gör den här ändringen så kan vi ta en öl och fira tillsammans!

Anförande nr 195

N a s s i r A b d u l l a h i A l i (S): Dennis Wedin! När Trafikverket började bygga motorvägsprojektet Förbifart Stockholm i Hjulsta gjordes stora arkeologiska utgrävningar i området. Arkeologerna tror att Spånga har varit en del i Järva i uppemot 2 000 år. Den som tror något annat får ta en tur och titta på fynden på Medeltidsmuseet eller läsa de gamla handlingarna som finns arkiverade på stadsmuseet.

Spånga är en del av Järva. Järvaområdet omnämns i Sveriges äldsta bevarade brev som skrevs i början av 1100-talet. Där nämns Spånga, som kommer av ordet ”spång” som betyder ”bro”, tillsammans med ortnamn som Akalla som betyder ”åkarlarnas by” i en tid då transporter skedde med skepp på det som i dag är Igelbäcken, på den tiden en stor farled. Rinkeby kommer från ordet ”rinker” som betyder krigare, och Tensta kommer från ”tena” som är ett fiskeredskap.

Spånga är en del av Järva. De som är bevandrade i historien känner till att Spånga har en lång historisk anknytning till Järva. I nutid utreds en placering av ett nytt gemensamt förvaltningskontor där Järva stadsdelsförvaltning placeras i södra Järva. Denna placering, ungefär en kilometer från Spånga centrum, är närmare och tillgängligare för Spångaborna än avståndet till exempelvis Hässelby eller Bromma stadsdelsförvaltning.

Återigen: Spånga är en självklar och naturlig del av Järva. Bifall till kommunstyrelsens förslag till beslut!

Anförande nr 196

E l v i r K a z i n i c (S): Ordförande, ledamöter! Under de månader som Järva stadsdel har funnits tycker jag att det har blivit en stark gemenskap mellan områdena, inte minst på idrottssidan där många ser fram emot samarbete. Vi har också en historisk koppling till varandras områden. Exempelvis tillhörde Akalla Spånga landskommun innan Akalla och Spånga överfördes till Stockholm. Samma sak när det gäller kyrkliga

frågor där vi har samma midnattsmässa, som Dennis Wedin för övrigt verkar ha missat senast. Sida 126 (128)

Att skilja våra områden när vi har kommit varandra så nära är inte bara dumt; det vore ett historiskt misstag. Låt historien fortsätta sin gång! Våra områden hänger ihop i vått och torrt. Att vårt stadsdelsområde omfattar olika typer av stadsdelar av varierande karaktär, möjligheter och utmaningar förekommer på flera håll i staden. Det är ingenting som är unikt för Järva stadsdelsnämnd. Stadens arbete med Fokus Järva har blivit mer och mer effektivt. Dessutom blir det svårt att mäta statistiken. Vilken personal ska överföras från Järva till Bromma eller Hässelby-Vällingby?

Det kommer att bli många extrakostnader, förvisso någonting som Moderaterna i staden är bra på att skapa. Ibland är det bara bäst att acceptera den nya situationen. Bifall till kommunstyrelsens förslag.

Anförande nr 197

Borgarrådet L i n d b l o m (V): Spånga hänger mer naturligt ihop med Bromma och Hässelby-Vällingby, fick vi höra. Jag skulle säga att det beror lite på vilket perspektiv man har.

För mig som är uppvuxen i Tensta och har bott där i 25 år kan jag säga att det var på Spånga IP som jag lärde mig att åka skridskor tillsammans med barn från Tensta, Rinkeby, Bromsten och Solhem. När jag satt på bussen från Tensta och skulle åka till högstadiet var det Spånga gymnasium jag åkte till, tillsammans med barn från Tensta, Rinkeby, Spånga, Bromsten, Solhem, Kälvesta och så vidare. När jag skulle åka till exempel till Kallhäll, vad jag nu skulle göra där, åkte jag från Spånga pendeltågsstation tillsammans med barn från Tensta, Rinkeby, Bromsten, Solhem och så vidare. På ängen vid Spånga kyrka, som numera har vuxit med gravplatser, firade jag midsommar tillsammans med alla andra barn utan lantställe. Där dansade vi *Små grodorna* runt midsommarstången tillsammans med hembygdsföreningen.

Självklart finns det alltid en risk att enskilda stadsdelar glöms bort i ett större sammanhang, oavsett hur stadsdelsnämndsstrukturen ser ut. Men jag blir faktiskt både lite beklämd och ledsen när man pratar om känslan av att man hör ihop med Bromma och inte med Tensta, Rinkeby, Kista och Akalla när det är de ungarna man egentligen oftast träffar. Det är dem man stöter på vid pendeltågsstationen. Jag tror att det man ska adressera är känslan av att bättre höra ihop med Bromma, och det gör man inte genom att flytta stadsdelsnämndsgränser.

Jag avslår motionen.

Anförande nr 198

R a s h i d M o h a m m e d (V): Ordförande, kommunfullmäktige! Jag ska inte bli långrandig, men jag förstår att Dennis Wedin har missat vad en sammanläggning innebär. Det innebär att vi får en och samma stadsdelsförvaltning som tar ansvar för hela Järvaområdet, en större stadsdel som har större muskler och kan ta ett helhetsgrepp om området till exempel när det gäller att rusta upp offentliga miljöer och stärka det förebyggande arbetet.

Det finns mycket att vinna på att göra på rätt sätt. Det handlar i grunden om att få ut så mycket pengar som möjligt till verksamheter som förskola och äldreomsorg ute i stadsdelarna. Det här är en växande stadsdel som hänger samman. Vi är för sammanlagda stadsdelar. Vi jobbar inte med segregation.

Sida 127 (128)

Anförande nr 199

Borgarrådet W e d i n (M): Ordförande! Jag förstår att det finns olika synpunkter kring detta och har full förståelse för det. Hur områdesindelningen ska se ut är en svår fråga.

Att så envetet prata om Fokus Järva, som majoriteten gör, är ganska ironiskt tycker jag och många Spångabor med mig. Fokus Järva handlar ju hittills inte alls om Spånga. Det säger väl någonting om känslan av att man inte känner sig prioriterad. Ni försöker hamra in att Spånga är Järva, men fråga då Spångaborna vad de säger om sin identitet. När ni nu ska attackera villaområden exempelvis i Spånga gör ni ju det utifrån att ni vill förändra en identitet som finns, och det är fel. Så ska inte politiken göra. Vi ska ha respekt för den lokala identiteten i respektive område.

Anförande nr 200

R a s h i d M o h a m m e d (V): Det är en bra fråga. Fokus Järva är till för den nya stadsdelen Järva, och Spånga är en del av Järva. Man kommer även att satsa i Spånga. Vi har en stadsdel, och vi jobbar med sammanhållning, inte segregation.

Anförande nr 201

A n n i k a F r i b e r g (M): Tjena, Rashid! Jag hör Clara Lindblom prata om att Spånga vill tillhöra Bromma. Vi har sett Bromma som ett alternativ. Vi pratar om Hässelby-Vällingby likaväl, så det är inte alls fråga om någon dragning till Bromma.

Jag har varit på en del dragningar om Fokus Järva och måste bara instämma med det som Dennis Wedin säger: Jag har inte hört någonting som har rört Fokus Spånga, och det vet Rashid. Vi kan bara ta exempel som sommarlovsprogrammen, aktiviteterna som har skett i stadsdelen och utbyggnader som ska göras. Vi har efterfrågat det och till och med suttit och letat i texten om Fokus Järva efter vad det ska satsas på i Spånga. Pratar man med Spångaborna så är de otroligt besvikna över att Fokus Järva, som de upplever det, inte gäller Spånga.

Där har vi en anledning till att man vill höra till en annan stadsdel där man kanske får ett större fokus på vårt område som har en annan bebyggelse. Vi åker också väldigt mycket pendeltåg, och vi handlar i Bromma Blocks. Vi handlar kanske inte lika mycket i Tensta. Tillhörigheten till Bromma eller Hässelby-Vällingby känns närmare, helt klart.

Anförande nr 202

R a s h i d M o h a m m e d (V): Tack, Annika, för frågan! Det är två stadsdelar som läggs samman – Spånga-Tensta och Rinkeby-Kista. Det har vi klarat av. Men som jag sa till Dennis: Fokus Järva är inte bara Järva, utan det är hela stadsdelen som heter Järva.

När du pratar om sommaraktiviteter kan jag väl säga att vi har skickat all information till alla stadsdelar av Järva, men alla har inte kommit. De som är intresserade har åkt till sommaraktiviteter. Nästa sommar kommer vi att annonsera ännu bättre så att Spångadelen också kan vara med på sommaraktiviteter.